

Národní
zemědělské
muzeum

Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

VÝROČNÍ ZPRÁVA za rok 2021

Zpracovali: Lenka Dlabolová, Markéta Ballová, Kateřina Čapounová, Dita Drozdová, Alena Dubová, Petra Dudová, Tereza Fílová, Pavla Heřmanová, Dana Janotová, Jana Jírovcová, Hana Kabíčková, Ivana Kinská, Lucie Kubásková, Magdalena Kořenská, Marta Krusberská, Klára Linhartová, Jana Melcrová, Elena Michálková, Pavla Neumanová, Jitka Sobotková, Kamila Svobodová, Zuzana Sýkorská, Jitka Taussiková, Kamila Trnečková, Jana Valešová, Marie Voldřichová, Michaela Zeinerová Brachtlová, Ivan Berger, Miroslav Čeněk, Pavel Douša, Jiří Houdek, Václav Kinský, Martin Kopeček, Vilém Křeček, Jan Malý, Vladimír Michálek, Pavel Novák, František Švábenický, Martin Vlček

Ověření správnosti textu: Pavel Douša, Dita Drozdová, Jiří Houdek

Předkládá: Zdeněk Novák, generální ředitel

Vydalo Národní zemědělské muzeum, s. p. o., Kostelní 1300/44, Praha 7

Projednání v Radě příspěvkové organizace dne *bude doplněno* 2022

Vážení a milí přátelé Národního zemědělského muzea, naši vzácní hosté,

máme za sebou další rok více než 100leté existence muzea. Co pro muzeum znamenal, se dočtete na dalších stránkách naší výroční zprávy. Snad nejhorší událostí, která muzeum poskytla, byla živelná pohroma v podobě silné bouře doprovázené tornádem a krupobitím, která v červnu 2021 zasáhla jižní Moravu. Poničena byla i naše budova ve Valticích, což znamenalo poměrně zásadní opravy střechy, fasády, rozbitých oken a s tím související omezení provozu. Vzhledem k ohromným škodám, které tornádo na Břeclavsku a Hodonínsku napáchalo a k vytíženosti řemeslníků v širokém okolí, byla oprava budovy během na dlouhou trať, ale zvládli jsme to, na budově nejsou žádné škody patrné.

V roce 2021 byly z důvodu vládních protiepidemických opatření muzea a galerie uzavřeny od 1. ledna do 2. května 2021, tedy 122 dní (v roce 2020 to bylo 127 dní), omezené či limitované byly rovněž kulturní či popularizační akce pro veřejnost, počty návštěvníků skupinových prohlídek apod. Celková návštěvnost muzea v roce 2021 přesto dosáhla 382 244 návštěvníků. Je to o 63 460 návštěvníků více než v roce 2020, kdy byl provoz muzea také omezen či dočasně přerušen protiepidemickými opatřeními. Oproti předchozímu „necovidovému“ roku 2019 se ovšem jedná o pokles. Pobočka Kačina však v roce 2021 zaznamenala rekord ve své historii – 101 582 návštěvníků – přestože sezona byla kvůli opatřením v epidemii Covid-19 značně omezená.

Další informace jsou už také jen pozitivní. Zásadním impulzem pro odbornou muzeologickou práci bylo uvedení nízkonákladového depozitáře v areálu pobočky NZM v Čáslavi do provozu. Depozitář byl otevřen 30. 11. 2021 a se svými prostory o rozloze 5 000 m² pojme téměř polovinu podsbírek a fondů NZM. Přímou v objektu depozitáře je umístěna také konzervátorsko-restaurátorská dílna a vedle termokomora pro netoxickou likvidaci dřevokazného hmyzu, teprve druhá v Česku.

Sbírkový fond byl obohacen například o traktor RS s boční žací lištou, sklízecí řezačku SPS 420, dožínkový talíř z 19. století, průmyslové kruhadlo na zelí, stohař k traktoru, lesnický výuční list z roku 1781, kostru zebra evropského, motorovou sekačku Stadler, jednoosý traktor, motor Pujman Pluto, paleobotanické vzorky, preparát výra velkého, část kadáveru losa evropského, soubor mincí, rozkvasné válce, sazeč brambor, šicí stroj, soubor nářadí, nástrojů, nádobí, obalů potravin, šrotovník, řeznický pult z první poloviny 20. století, dámský кроj, medaile, sklapovací past na bobry, mlátičku, lis na slámu, secí stroj atd. Rovněž byl zakoupen soubor fotografií zachycující venkov a krajinu Karlovarského a Středočeského kraje kolem roku 2000. Také pokračoval projekt Dokumentace současného zemědělství, v jehož rámci byla oslovena Vysoká škola kreativní komunikace a Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, kteří měli za úkol fotograficky zachytit témata spojená se zemědělstvím 4.0, rodinné farmy nebo nové metody pěstování rostlin.

Pokračovala péče o sbírky. Komplexním restaurováním prošla Glockespergerova mapa Novodvorského panství z roku 1734 a současně byla vytvořena faksimilie. Dále byly restaurovány čtyři palné zbraně ze 17. a 18. stol. (pistole s kolečkovým zámkem, vzduchová pistole a 2 pistole s křesadlovým zámkem), devět lesnických výučních listů z 18. a 19. století, nebo např. modely zemědělských provozů – Akumulační sklad brambor a obilí a Teletník s kravínem. V rámci podpory Ministerstvem kultury dotací z podprogramu ISO II D ve výši 465 000 Kč byla provedena 1. etapa restaurování loveckého kočáru typ WOURTZ. Byl pořízen velkoformátový scanner Widetek 36ART pro digitalizaci sbírkových předmětů, který umožňuje skenovat předměty až do velikosti 91,5 x 222,4 cm a výšky 20 cm. Skener bezkontaktně digitalizuje všechny druhy materiálů, snímá strukturu a povrch materiálů s použitím neinvazivního a šetrného přístupu s ohledem na citlivost skenovaného materiálu – za rok 2021 pořízeno 3500 skenů.

V hlavní výstavní budově v Praze pokračovala v roce 2021 prezentace výstavy Lékaři rostlin (2. 10. 2020 – 29. 5. 2022), která byla připravena u příležitosti Mezinárodního roku zdraví rostlin (IYPH). Cílem této výstavy bylo seznámit návštěvníky s postupy a úskalími při ochraně kulturních rostlin, jednotlivými škůdci a chorobami rostlin, dále mj. výstava Kulinární tradice moravských a slezských regionů shrnující dílčí výsledky výzkumného projektu NAKI II – Kulinární dědictví českých zemí: paměť, prezentace a edukace. Snad nejzajímavějším exponátem výstavy byl šrůtek uzeneho, které se dochovalo z doby II. světové války.

Úspěšná pražská výstava Jindřich Štreit – Cykly byla přesunuta na pobočku v Ostravě a doplněna o prezentaci dalších témat. V Ostravě byla otevřena s názvem Jindřich Štreit a lidé v zemědělství.

Výstavy na dalších pobočkách NZM se věnovaly aktuálním tématům, jak se dočtete dále.

Na Kačíně vznikla nová expozice O Inu, vlně, konopí, která se zabývá zpracováním vláken jak rostlinného, tak i živočišného původu.

V roce 2021 proběhla celá řada akcí. Jak se dočtete, řada tradičních akcí musela být z důvodu protiepidemických opatření zrušena. Díky kreativitě týmu muzea se veřejnost mohla účastnit mimořádného množství akcí nových.

Odborný webinář Jak se staví muzeum, který se věnoval problematice zajímavých muzejních staveb a rekonstrukčních projektů, se uskutečnil 15. 4. 2021. Ve dnech 4. a 5. 11. 2021 se uskutečnila z roku 2020 přeložená dvoudenní mezinárodní vědecká konference Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství a lesnictví.

V roce 2021 pokračovalo NZM v aktivitách spojených s budováním spolupráce v agrární oblasti České republiky. Významným projektem je budování Sítě zemědělských muzeí. V roce 2021 měla síť celkem 86 členů. Další „síť“ je nově vzniklý Odbor agrárních dějin v rámci České akademie zemědělských věd, jehož předsedou jsem byl zvolen. Prvořadou úlohou odboru agrárních dějin je dokumentovat zemědělství a vývoj venkova v historických souvislostech s důrazem na člověka – zemědělce a na jeho vztah k přírodě a krajině. V roce 2021 se NZM stalo kolektivním členem České národopisné společnosti. NZM uzavřelo 9 nových memorand o spolupráci.

V rámci přípravy Generální konference ICOM Prague 2022, proběhla 27. 8. 2021 inspekční cesta předsedů mezinárodních i národních výborů ICOM pořádaná Českým výborem ICOM. Delegace asi 50 muzejníků z celého světa navštívila i NZM, kde se mj. budou konat jednání jednotlivých výborů v rámci programu konference.

Vážení a milí přátelé Národního zemědělského muzea, naši vzácní hosté, mnoho dalších a podrobnějších informací najdete na dalších stránkách. Děkuji týmům nadšených kolegů a kolegů za to, že Národní zemědělské muzeum mohlo i v roce 2022 pokračovat v plnění své mise atraktivní a veřejností oceňovanou formou. Děkuji zřizovateli, Ministerstvu zemědělství, za stálou a štědrú podporu i v nelehké době protiepidemických opatření, která v roce 2021 pokračovala. Děkuji dalším podporovatelům muzea, Ministerstvu kultury, Ministerstvu pro místní rozvoj, Moravskoslezskému kraji, Jihočeskému kraji, Středočeskému kraji a obcím, na jejichž území muzeum působí.

Zdeněk Novák

Vedoucí zaměstnanci k 31. 12. 2021

Ing. Zdeněk Novák

generální ředitel (statutární orgán)

Ing. Jiří Houdek
PhDr. Pavel Douša, Ph.D.
Ing. Dita Drozdová

náměstek pro řízení sekce prezentace a ředitel pobočky Praha
náměstek pro řízení sekce muzeologie
náměstkyně pro řízení sekce provozně-ekonomické

Ing. Vladimír Michálek
PhDr. Pavel Douša, Ph.D.
Ing. Jiří Houdek
Mgr. Ivan Berger
Ing. Vilém Křeček

ředitel pobočky Čáslav
ředitel pobočky Kačina
ředitel pobočky Ohrada
ředitel pobočky Ostrava
ředitel pobočky Valtice

Obsah

1. Úvod	7
1.1 Poslání organizace	7
1.2 Poradní orgány NZM.....	8
1.2.1 Rada muzea	8
1.2.2 Vědecká rada muzea v roce 2021.....	9
1.2.3 Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost	9
1.2.4 Rada pro výstavní činnost.....	10
2. Věda a výzkum.....	10
2.1.1 Koncepce vědy a výzkumu.....	11
2.1.1.1 Institucionální podpora na Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO) .	12
2.1.1.2 Účelová podpora – projekty	15
2.1.2 Popularizace vědy.....	15
3. Správa a ochrana sbírky.....	16
3.1 Koncepce sbírky.....	16
3.2 Akvizice	16
3.3 Podsbírky	17
3.3.1 Podsbírka Archeologie zemědělství	17
3.3.2 Podsbírka Botanická	17
3.3.3 Podsbírka Etnografie	18
3.3.4 Podsbírka Fotoarchiv	18
3.3.5 Podsbírka Gastronomie	19
3.3.6 Podsbírka Knihy – staré tisky.....	19
3.3.7 Podsbírka Květinářství	20
3.3.8 Podsbírka Lesnictví	20
3.3.9 Podsbírka Modely zemědělských staveb.....	21
3.3.10 Podsbírka Myslivost.....	22
3.3.11 Podsbírka Obchod	22
3.3.12 Podsbírka Ovocnictví	23
3.3.13 Podsbírka Potravinářská výroba.....	23
3.3.14 Podsbírka Rostlinná výroba I.	24
3.3.15 Podsbírka Rostlinná výroba II.	24
3.3.16 Podsbírka Rybářství	25
3.3.17 Podsbírka Venkovská řemesla	25
3.3.18 Podsbírka Vinařství	26
3.3.19 Podsbírka Zelinářství	26
3.3.20 Podsbírka Zemědělství a umění (fond Obrazy, Numizmatika, Chotkové).....	27
3.3.21 Podsbírka Zemědělská technika	28
3.3.22 Podsbírka Zoologie	28
3.3.23 Podsbírka Živočišná výroba	29

3.3.24 Podsbírka Životní prostředí	29
3.3.25 Fond Archiválie	30
3.3.26 Knihovní fond	30
3.4 Katalogizace, digitalizace	31
3.5 Inventarizace	31
3.6 Uložení sbírky	31
3.7 Restaurování, konzervace, preparace	33
4. Muzejní komunikace	34
4.1 Návštěvnost	34
4.2 Výstavní činnost.....	36
4.2.1 Expozice Národního zemědělského muzea	36
4.2.1.1 Expozice v Praze	36
4.2.1.2 Expozice v Čáslavi	38
4.2.1.3 Expozice na zámku Kačina	39
4.2.1.4 Expozice na zámku Ohrada.....	40
4.2.1.5 Expozice v Ostravě.....	41
4.2.1.6 Expozice ve Valticích.....	42
4.2.1.7 Znojmo – Expozice pivovarnictví	43
4.2.2 Výstavy v roce 2021.....	43
4.2.2.1 Výstavy v NZM Praha.....	43
4.2.2.2 Výstavy v NZM Čáslav	47
4.2.2.3 Výstavy v NZM Kačina	47
4.2.2.4 Výstavy v NZM Ohrada	49
4.2.2.5 Výstavy v NZM Ostrava.....	53
4.2.2.6 Výstavy v NZM Valtice	54
4.3 Publikační činnost.....	55
4.3.1 Odborné knihy.....	55
4.3.2 Odborný recenzovaný časopis Prameny a studie.....	55
4.4 Edukační a lektorská činnost	56
4.4.1 Lektorské programy.....	56
4.4.2 Speciální prohlídky s průvodci	59
4.4.3 Přednášky a semináře	60
4.4.4 Kurzy vaření v NZM Praha	61
4.4.5 Noc vědců	61
4.4.6 Resortní dny	63
4.5 Akce	63
4.6 Muzeum on–line.....	67
4.7 Partnerství	68
4.7.1 Příklady tuzemské partnerské spolupráce v roce 2021.....	68
4.7.2 Síť zemědělských muzeí.....	69
4.7.3 Děti a mládež do NZM zdarma	70

4.7.4 Mimomuzejní prezentace.....	70
4.8 Mezinárodní spolupráce.....	70
4.9 Medializace a mediální spolupráce	71
5. Provozně-ekonomická agenda	72
5.1 Organizační struktura	72
5.1.1 Popis organizační struktury a vedoucí zaměstnanci.....	72
5.1.2 Organizační schéma.....	73
5.2 Pracoviště	73
5.2.1 NZM Praha.....	73
5.2.2 NZM Čáslav	74
5.2.3 NZM Kačina.....	75
5.2.4 NZM Ohrada	76
5.2.5 NZM Ostrava.....	76
5.2.6 NZM Valtice (zahrnuje i referát Znojmo).....	77
5.3 Ekonomická část.....	78
5.3.1 Příjmy ze vstupného	78
5.3.2 Evropské fondy a rekonstrukce na pobočkách.....	78
5.4 Hospodaření organizace	82
5.5 Personální údaje	82
6. Zpráva nezávislého auditora	
7. Výkaz zisků a ztrát	
8. Rozvaha	

1. Úvod

1.1 Poslání organizace

Národní zemědělské muzeum v souladu se zřizovací listinou získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje, odborně zpracovává a zpřístupňuje veřejnosti sbírku hmotných dokladů vývoje zemědělství, lesnictví, myslivosti, rybářství, zoologie, zahradnictví (zahrnující ovocnářství, zelinářství a květinářství), vinařství, botaniky, životního prostředí, zpracování zemědělských produktů, potravinářství a gastronomie, dokladů vývoje a rozvoje venkova, tradic, vývoje životního prostředí a kulturní krajiny české i zahraniční, zejména však z území Čech, Moravy a Slezska. Národní zemědělské muzeum pečuje o výstavní a správní budovu v Praze 7 na Letné a o další budovy poboček v Čáslavi, na Kačině, na Ohradě, v Ostravě a ve Valticích, pod něž je začleněna i Expozice pivovarnictví ve Znojmě. Ve Sbírci NZM je 103 608 sbírkových předmětů zapsaných v CES, 120 osobních fondů ve fondu Archiválie a 103 321 knihovních jednotek v knihovním fondu.

Organizace: Národní zemědělské muzeum, s. p. o.
Právní statut: státní příspěvková organizace Ministerstva zemědělství
Sídlo organizace: Kostelní 1300/44, 170 00 Praha 7
IČO: 75075741
DIČ: CZ75075741
Telefon: 220 308 200
E-mail: sekretariat@nzm.cz
Webové stránky: www.nzm.cz
Zřizovatel: Ministerstvo zemědělství (MZe)
Rok zřízení: 2006 (rok založení: 1918)

Základní dokumenty

- Zřizovací listina ze dne 19. 4. 2006 č. j. 11560/2006 ve znění dodatků (změn)
- Opatření Ministerstva zemědělství – Změna zřizovací listiny státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o. ze dne 30. 11. 2015, č. j. NZM–000/1020/2015
- Opatření Ministerstva zemědělství – Změna zřizovací listiny státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o., ze dne 13. 12. 2017, č. j. 47907/2017–MZE–13221 (č. j. NZM/2017/2319)
- Opatření Ministerstva zemědělství – Změna zřizovací listiny státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o. ze dne 12. 2. 2019, č. j. 5817/2019–MZE–11184 (č. j. NZM/2019/292)
- Jednací řád rady státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o., ze dne 16. 10. 2017, č. j. 58636/2017–MZE–13222 (č. j. NZM/2017/1891)
- Statut rady státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o., ze dne 16. 10. 2017, č. j. 58619/2017–MZE–13222 (č. j. NZM/2017/1891)
- Jednací řád Vědecké rady Národního zemědělského muzea, s. p. o., ze dne 11. 2. 2021, č. j. NZM – 2021/211
- Jednací řád Redakční rady časopisu Národního zemědělského muzea, s. p. o., Prameny a studie ze dne 6. 4. 2017, č. j. NZM/2017/656

Strategické dokumenty

Koncepce rozvoje Národního zemědělského muzea, s. p. o., na léta 2021–2024 s výhledem do roku 2030, schválena poradou vedení Ministerstva zemědělství č. 27/2021 dne 13. 7. 2021 v Kolegiu ministra.

Ostatní strategické dokumenty

- Koncepce vědy a výzkumu 2016–2022 (schválena Vědeckou radou NZM v roce 2016)
- Koncepce tvorby, ochrany a využití sbírky Národního zemědělského muzea, s. p. o., 2016–2022
- Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace na období let 2018–2022 (schválena Vědeckou radou NZM v roce 2017)

1.2 Poradní orgány NZM

1.2.1 Rada muzea

Rada státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o., tzv. Rada muzea je kontrolním a dohledovým orgánem. Členy jmenuje ministr zemědělství.

Složení Rady muzea v roce 2021

Ing. Jiří Havlíček (od 20. 3. 2020) – místopředseda

Ing. Marie Kačorová (od 12. 8. 2020)

PhDr. Naděžda Kubů, CSc. (od 4. 5. 2019)

Mgr. Jan Sixta (3. 12. 2018 – 3. 12. 2021)

Ing. Dana Večeřová (3. 12. 2018 – 3. 12. 2021) – předsedkyně

1.2.2 Vědecká rada muzea v roce 2021

Vědecká rada je poradním orgánem generálního ředitele muzea. Rada pracuje ve složení:

doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc. – Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (předseda vědecké rady)

Ing. Jiří Boháček – Rektorát ČVUT v Praze

PhDr. Pavel Douša, Ph.D. – Národní zemědělské muzeum

Ing. Jiří Houdek – Národní zemědělské muzeum

Ing. Václav Hrubý, CSc. – Česká akademie zemědělských věd

Ing. Štěpán Kala, MBA, Ph.D. – Ústav zemědělské ekonomiky a informací

prof. PhDr. Eduard Kubů, CSc. – Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK v Praze

Ing. Jiban Kumar, Ph.D. – Výzkumný ústav rostlinné výroby

prof. PhDr. Eduard Maur, CSc. – Ústav historických věd FF Univerzity Pardubice

Ing. Jan Navrátil, CSc. – Česká zemědělská univerzita v Praze

PhDr. Pavel Novák, CSc. – Národní zemědělské muzeum

Mgr. Branislav Panis – Slovenské národné múzeum

doc. Ing. Michal Plaček, Ph.D., MSc. – Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo

doc. Ing. Milan Jan Půček, MBA, Ph.D. – AMBIS vysoká škola, a.s.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc. – Ústav českých dějin FF UK v Praze

Mgr. Jitka Sobotková, Ph.D. – Národní zemědělské muzeum

Mgr. Antonín Šimčík – Slezská univerzita Opava

doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc. – Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

prof. Ing. Jan Vašák, CSc. – Agrada, s.r.o.

Ing. Hana Urbancová, Ph.D. – Česká akademie zemědělských věd

1.2.3 Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost je poradním orgánem generálního ředitele muzea. Generální ředitel jmenuje a odvolává jeho členy. Poradní sbor vydává stanoviska k nabývání sbírkových předmětů, k návrhům na převedení, výměnu nebo vyřazení, k projednávání výsledků inventarizace atd. Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost se vyjadřuje ke strategii sbírkotvorné činnosti muzea a k jejím změnám.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost k 31. 12. 2021

Interní členové:

Ing. Zdeněk Novák (předseda)

PhDr. Pavel Douša, Ph.D. (místopředseda)

Mgr. Lucie Kubásková (tajemnice)

Mgr. Ivan Berger

Alena Dubová

Ing. Jiří Houdek

Ing. Vilém Křeček

Bc. Lenka Dlabolová

Ing. Vladimír Michálek

PhDr. Pavel Novák, CSc.

Externí členové:

prof. Dr. Ing. František Kumhála – Česká zemědělská univerzita

PhDr. Jan Novotný – Národní technické muzeum

Mgr. Jan Pohunek, Ph.D. – Národní muzeum

Doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc. – Univerzita Karlova

Mgr. Lucie Střechová – Národní technické muzeum

1.2.4 Rada pro výstavní činnost

Rada pro výstavní činnost je interní pracovní tým vytvořený na základě příkazu generálního ředitele 05/2020. Jeho členy jsou generální ředitel muzea, náměstci, ředitelé poboček, vedoucí oddělení muzeologie, vědy a výzkumu, marketingově-obchodního a oddělení ekonomiky, rozpočtu a účetnictví.

2. VĚDA A VÝZKUM

Odborná činnost Národního zemědělského muzea, s. p. o., byla v roce 2021 vykonávána v souladu s plánem na rok 2021, v souladu s Dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumné organizace (DKRVO, 2018–2022) a v souladu s Koncepcí vědy a výzkumu NZM (2016–2022) a směřovala ke zvýšení vědeckého poznání v kontextu jednotlivých tří výzkumných záměrů a v rámci nich vyčleněných výzkumných aktivit.

Globálním cílem řešení výzkumu realizovaného NZM je zkoumání jevů v komplexních souvislostech (včetně vazby na klimatické změny a obdobné výzvy současnosti) se záměrem využít nových poznatků pro současnou a budoucí praxi. To vše v kontextu tradičních přístupů a udržitelného hospodaření.

Řešením těchto výzkumných cílů se NZM snaží nabídnout relevantní inspirace pro budoucnost a přispívat tímto k potřebné udržitelnosti. Dílčími navazujícími cíli byly:

- zpracovávání dějin zemědělství (lesnictví, rybářství, vývoje a rozvoje venkova atd.) v interdisciplinárním diskurzu a ve vazbě na posilování udržitelného hospodaření a zvyšování soběstačnosti;
- využití sbírkového fondu a dalších poznatků pro identifikaci tradičních, udržitelných způsobů zemědělské, lesnické, rybářské či potravinářské výroby a péče o krajinu;
- prezentace sbírkového fondu a výsledků výzkumu prostřednictvím expozic a výstav, příprava kritických katalogů ke sbírkám, katalogů k výstavám a expozicím, publikačních výstupů, přednášek a edukačních programů;
- vytvoření platformy pro setkávání odborníků v dané oblasti.

Výstupy a výsledky bádání široce pojatého tématu zemědělství předkládalo muzeum formou monografií, dílčích odborných článků, materiálových studií, zpráv. Výsledky vědecko-výzkumné činnosti muzea byly dále využity při přípravě expozic a výstav. Vědeckými aktivitami bylo též individuální členství zaměstnanců NZM v nejrůznějších národních i mezinárodních vědeckých institucích a sdruženích. Dílčí složkou prezentace výsledků vědy a výzkumu byla popularizace vědy široké veřejnosti. V roce 2021 se muzeum vypořádávalo s nepříznivou epidemiologickou situací (Covid-19). Řada vědeckých aktivit tak byla realizována prostřednictvím on-line platformem (např. webinář Když se staví muzeum, online výstavy či virtuální procházky expozicemi).

Významnou událostí se v roce 2021 stalo zahájení činnosti Odboru agrárních dějin v rámci České akademie zemědělských věd, jehož předsedou byl zvolen Ing. Zdeněk Novák, generální ředitel NZM. Prvořadou úlohou odboru agrárních dějin je dokumentovat zemědělství a vývoj venkova v historických souvislostech s důrazem na člověka – zemědělce a na jeho vztah k přírodě a krajině. V roce 2021 se NZM stalo kolektivním členem České národopisné společnosti.

Významným impulzem pro odbornou muzeologickou práci bylo otevření nízkonákladového depozitáře v areálu pobočky NZM v Čáslavi. Depozitář byl otevřen 30. 11. 2021 a se svými prostory o rozloze 5 000 m² pojme téměř polovinu podsbírek a fondů NZM. Přímou v objektu depozitáře je umístěna také konzervátorsko-restaurátorská dílna a termokomora pro netoxickou likvidaci dřevokazného hmyzu.

Depozitář poskytuje adekvátní podmínky pro uložení sbírkových předmětů a poskytuje také kvalitní zázemí pro práci kurátorů a také pro badatelskou činnost.

2.1.1 Koncepce vědy a výzkumu

Publikační činnost muzea v roce 2021 tvořily zejména práce odborných pracovníků muzea. Zaměstnanci muzea v roce 2021 publikovali v odborných recenzovaných neimpaktovaných časopisech v České republice (zejména čísla časopisu *Prameny a studie*) i v zahraničních indexovaných časopisech. NZM ve své publikační činnosti pokračovalo v naplňování jednoho ze stěžejních cílů koncepce, kdy na podkladě výzkumu historických pramenů je současné generaci představován historický odkaz, tak důležitý pro stanovení a aplikaci zásad udržitelnosti zemědělství, popř. hospodářství jako celku. Toto výzkumné zaměření muzea plně koresponduje se stanovenými třemi klíčovými oblastmi Koncepce VaVal MZe 2016–2022, jejichž ústředním bodem je „udržitelnost“. V roce 2021 pokračovalo NZM ve vydávání interdisciplinárního recenzovaného časopisu *Prameny a studie*. V roce 2021 vydalo dvě čísla časopisu.

Předmětem a náplní činnosti NZM realizované prostřednictvím výzkumných záměrů za rok 2021 bylo zejména vědecké zhodnocení sbírky NZM v kontextu prostředí, z něhož sbírkové předměty pochází, a dosažení úplnějšího stupně poznání v jednotlivých podsbírkách. V roce 2021 k naplnění tohoto cíle přispělo 13 vědeckých výstav, které byly pořádány napříč pobočkami NZM (z toho 2 výstupy NAKI). V hlavní výstavní budově v roce 2021 pokračovala prezentace výstavy *Lékaři rostlin* (2. 10. 2020 – 29. 5. 2022), která byla připravena u příležitosti Mezinárodního roku zdraví rostlin (IYPH). Cílem této výstavy je seznámit návštěvníky s postupy a úskalími při ochraně kulturních rostlin, jednotlivými škůdci a chorobami rostlin. Výstava představuje také rostlinolékaře jako odborníky v této oblasti a proměnu jejich práce v průběhu dějin. Partnery výstavy jsou Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i. V hlavní budově byla mimo jiné otevřena výstava *Kulinární tradice moravských a slezských regionů shrnující dílčí výsledky výzkumného projektu NAKI II – Kulinární dědictví českých zemí: paměť, prezentace a edukace*.

Úspěšná pražská výstava *Jindřich Štreit – Cykly* byla přesunuta na pobočku v Ostravě a doplněna o prezentaci dalších témat. V Ostravě byla otevřena s názvem *Jindřich Štreit a lidé v zemědělství*.

Výstavy na dalších pobočkách NZM se věnovaly aktuálním tématům.

Na Kačíně vznikla nová expozice *O lnu, vlně, konopí*, která se zabývá zpracováním vláken jak rostlinného, tak i živočišného původu.

NZM také pokračovalo v pořádání výstavních cyklů – např. *Příroda v ilustraci*, *Betlémy na zámku* a *v podzámčí*.

V roce 2021 pokračoval projekt Interního grantového systému NZM. V roce 2021 bylo řádně ukončeno 5 projektů IGS, přičemž bylo dosaženo předepsaných výstupů. 1 projekt byl ukončen bez výsledku a to z důvodu nedostatečných časových kapacit badatele. Naopak z důvodu rozsáhlé pramenné základny a dalších dílčích výzkumných otázek byly 3 projekty IGS prodlouženy do roku 2022. Nositelé těchto grantů podali řádné zdůvodnění a plán výzkumu pro následující rok. Rukopisy těchto publikací jsou ve stavu rozpracovanosti. V rámci jmenovaného grantového systému bylo v roce 2021 podáno 5 nových žádostí. Témata řešená v rámci systému IGS se zaměřují na klíčová témata související s agrární problematikou.

V roce 2021 se uskutečnila z roku 2020 odložená dvoudenní mezinárodní vědecká konference *Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství a lesnictví*, která proběhla v termínu 4.–5. 11. 2021. Konference se měla původně uskutečnit v jarním termínu, což znemožnila epidemiologická situace Covid-19. V původním termínu uspořádali odborní pracovníci NZM odborný webinář *Jak se staví muzeum, který se věnoval problematice zajímavých muzejních staveb a rekonstrukčních projektů*. Webinář se uskutečnil v termínu 15. 4. 2021.

V roce 2021 pokračovalo NZM v aktivitách spojených s budováním spolupráce v agrární oblasti České republiky. Významným projektem je budování Sítě zemědělských muzeí. V roce 2021 měla síť celkem 86 členů.

Postup a výsledky řešení koncepce jsou každoročně analyzovány a hodnoceny na zasedání Vědecké rady NZM a v písemném dokumentu (tzv. Periodická zpráva dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace NZM). Periodickou zprávu každoročně před jejím odevzdáním zřizovateli schvaluje Vědecká rada NZM. Dokument periodické zprávy za rok 2020 byl schválen Vědeckou radou NZM dne 25. ledna 2021. Blíže: <https://www.nzm.cz/veda-a-vyzkum/koncepce-vedy-a-vyzkumu-v-narodnim-zemedelskem-muzeu>).

2.1.1.1 Institucionální podpora na Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO)

Jakožto instituce s národní působností si NZM klade za cíl přispívat k rozvoji odborných aktivit na celém území České republiky. S vědomím mimořádného přínosu zakladatelského díla prof. dr. Josefa Kazimoura chce navázat na jím definované principy a rozvíjet nejen kvalitu odborné práce v NZM, ale vytvořit a podporovat síť spolupracujících subjektů věnujících se předemtné problematice. Otevřená výzkumná platforma NZM umožňuje zapojení kmenových pracovníků muzea a dalších spolupracovníků nebo institucí zabývajících se předemtnou problematikou, a tím výrazné zlepšení zájmu o odborná témata a jejich popularizaci. Zaměstnanci NZM tak mohou v rámci platformy spolupracovat na výzkumu s jinými vědeckými institucemi, muzei, oborovými asociacemi a dalšími partnery.

Tab. 1. Výsledky výzkumu, vývoje a inovací vzniklé v návaznosti na institucionální podporu DKRVO za rok 2021.

Druh výsledku ¹	Název
I. kategorie – Publikační výsledky	
J_{imp} Původní/přehledový článek v recenzovaném odborném periodiku, který je obsažen v databázi Web of Science s příznakem „Article“, „Review“ nebo „Letter“	Plaček Michal, Půček Milan, Ochrana František, Křápek Milan, Nemeč Juraj, Devolution and the efficiency of cultural heritage preservation: the case of regional museums in the Czech Republic, Journal of Tourism and Cultural Change, ISSN 1476–6825, v tisku, aktuálně zveřejněno online: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14766825.2021.1886302

¹ Definice vycházejí ze Samostatné přílohy č. 4 Metodiky hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací schválené usnesením vlády dne 8. února 2017 č. 107 „Definice druhů výsledků“, která byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 29. 11. 2017 č. 837

<p>J_{sc} Původní/přehledový článek v recenzovaném odborném periodiku, který je obsažen v databázi SCOPUS</p>	
<p>J_{ost} článek v recenzovaném odborném periodiku</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Melcrová Jana, Historický odvodňovací systém loveckého zámku Ohrada, <i>Prameny a studie</i> 2021, č. 68, s. 59–72, ISSN 0862–8483 2. Novák Pavel, Voda v areálu parku a obory zámku Kačina, <i>Prameny a studie</i> 2021, č. 68, s.73–92, ISSN 0862–8483 3. Jakubská Jana, <i>Prameny ke studiu využívání vodních toků a hrazení bystřin na pracovišti Národního zemědělského muzea – podsírka Archiválie</i>, <i>Prameny a studie</i> 2021, č. 68, s. 93–127, ISSN 0862–8483 4. Štemberková Jana, Sledování vybraných ukazatelů na produkci a reprodukci dojníc v rozdílných systémech chovu, <i>Prameny a studie</i> 2021, č. 69, s. 21–40, ISSN 0862–8483 5. Tobiášová, Martina, Rolnická osvěta v období nástupu moderních forem hospodaření v českých zemích a její poměr k přírodě, <i>Prameny a studie</i> 2021, č. 69, s. 43–70, ISSN 0862–8483 6. Zeinerová Brachtlová Michaela, „Portréty“ hospodářských zvířat (s důrazem na podsírku Fotoarchiv Národního zemědělského muzea), <i>Prameny a studie</i> 2021, č. 69, s. 71–91, ISSN 0862–8483 7. Svobodová Kamila, Pokusy s využitím lahvacích strojů na víno ve dvacátých letech 19. století v Mikulově, Jižní Morava, svazek 60, ročník 57, s. 186–188, ISSN 0449–0436, v tisku
<p>B odborná kniha</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plaček Michal, Půček Milan, <i>Ochrana František, Museum Management: Opportunities and Threats for Successful Museums</i>, New York: Springer Nature 2021, ISBN 978–3–030–82027–5 2. Svoboda Jiří, Savický Nikolaj, <i>Stavba a plavba šífů na Vltavě</i>, Praha: NZM 2021, ISBN978–80–88270–20–1 3. Kubásková Lucie, Jírovcová Jana, <i>Kulinární tradice moravských a slezských regionů</i>, Praha: NZM 2021, ISBN 978–80–88270–25–6 4. Čeněk Miroslav, Jakubská Jana, <i>Rybník, krajina a my v soukolí času</i>, Praha: NZM 2021, ISBN 978–80–88270–26–3
<p>C kapitola v odborné knize</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hořejš Miloš, Štolleová Barbora, NS–Landwirtschaftspolitik und „Germanisierung des Ostens“ im Protektorat Böhmen und Mähren. In: Malleier, Pallaver, Lanzinger (Hrsg.), <i>Erbgesund und kinderreich, Südtiroler Umsiedlerfamilien im „Reichsgau Sudetenland“</i>, Bozen: Raetia 2021, s. 191–216, ISBN 978–88–7283–799–3
<p>D stať ve sborníku</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Čeněk Miroslav, <i>České ornitologické názvosloví v polovině 19. století na příkladu sbírky muzea Ohrada v Hluboké nad Vltavou</i>. In: <i>Archivum Trebonense, speciální vydání s podtitulem „Bestia, zvíře v historickém kontextu“</i>, č. 15, 2020, State regional Archives in Třeboň, 2021, s. 168–196, ISBN 978–80–906860–4–5. 2. Voldřichová, Marie, Melcrová Jana, Čeněk Miroslav, <i>Zoologické sbírky muzea Ohrada v díle významných zoologů</i>. In: <i>Archivum Trebonense, speciální vydání s podtitulem „Bestia, zvíře v historickém kontextu“</i>, č. 15, 2020, State regional Archives in Třeboň, 2021, s. 196–210, ISBN 978–80–906860–4–5.

II. kategorie – Nepublikační výsledky	
E_{krit} uspořádání výstavy s kritickým katalo- gem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kulinární tradice moravských a slezských regionů 2. Rybník, krajina a my v soukolí času
E uspořádání výstavy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vynálezy Františka Horského 2. O lnu, vlně a konopí 3. Betlémy na zámku a v podzámčí: Příběhy rodinných betlémů 4. Zimní příběh – Když Chotkové stolovali 5. Cesty sbírek – Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství na loveckém zámku Ohrada 6. Klenoty ornitologických sbírek 7. Jindřich Štreit a lidé v zemědělství 8. Lidová architektura na Národopisné výstavě 9. Bourec je borec 10. Josef Opletal a československé lesnictví v období 1. republiky 11. Příběh o poctivém řemesle a hojnosti dobrého vína
M uspořádání konference	<ol style="list-style-type: none"> 1. Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství a lesnictví, Národní zemědělské muzeum, Praha 4. – 5. 11. 2021
W uspořádání workshopu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Když se staví muzeum, online workshop (webinář), 15. 4. 2021
O ostatní výsledky	<ol style="list-style-type: none"> 1. Noc vědců 2021 – Čas, Národní zemědělské muzeum, Praha a Ostrava 24. 9. 2021 2. Soutěž studentských prací Věda pro zemi 3. Jakubská Jana, Zeinerová Brachtlová Michaela, Mrtvá a živá voda aneb „mrtvými“ archivními prameny k živé vodě (poster na 17. historicko-geografické konferenci Živá voda v historických krajinách – 19. května 2021, <i>Výzkumné centrum historické geografie</i>, Komise pro historickou geografii, Sekce historické geografie a environmentálních dějin ČDS, Historický ústav AV ČR, Praha) 4. Jakubská Jana, Urban Michael, Zaniklý rybník Vidlák a jeho okolí (prezentace na 17. historicko-geografické konferenci Živá voda v historických krajinách – 19. května 2021, <i>Výzkumné centrum historické geografie</i>, Komise pro historickou geografii, Sekce historické geografie a environmentálních dějin ČDS, Historický ústav AV ČR, Praha)

2.1.1.2 Účelová podpora – projekty

NZM v roce 2021 dále pokračovalo v řešení tří výzkumných projektů financovaných Ministerstvem kultury v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity, tzv. projekty NAKI II, s obdobím řešení 2018–2022. Od roku 2021 je NZM řešitelem dalšího projektu NAKI II s dobou řešení 2020–2022. Celkem tedy NZM řeší 4 projekty:

- Kulturní tradice českého rybářství ve světle jejího využití v cestovním ruchu a krajinotvorbě, identifikační kód projektu DG18P02OVV05,
- Kulinární dědictví českých zemí: paměť, prezentace a edukace, identifikační kód projektu DG18P02OVV067,
- Hardtmuth: Od uhlu k tužkašskému impériu, identifikační kód projektu DG18P02OVV003,
- Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem, identifikační kód projektu DG20P02OVV012.

V roce 2021 probíhala práce na všech projektech NAKI II dle plánu.

2.1.2 Popularizace vědy

K popularizaci vědy a výzkumu s cílem rozšiřování obecného povědomí o vědě i technice, jejich metodikách, úspěších aj. se využívá muzejní infrastruktura plně odpovídající náročným požadavkům moderní prezentace a popularizace vědy široké veřejnosti. Vedle šíření informací o agrární vědě je záměrem popularizace také vzbudit u společnosti zájem o agrární obory a získat potenciální vědce. NZM se popularizace agrární vědy široké veřejnosti účastní hned v několika směrech. Vydává populárně-vědecké publikace, pořádá populárně-vědecké přednáškové cykly (ať už jako výstup vlastních vědeckých projektů, nebo ve spolupráci s výzkumnými ústavami), řadu popularizačních akcí s edukativním obsahem, pořádá vlastní soutěž Věda pro zemi na podporu mladých vědců s výrazným potenciálem motivovat je k aktivní výzkumné a publikační činnosti. V roce 2021 se konal pod záštitou ministra zemědělství již VI. ročník soutěže studentských prací Věda pro zemi. Soutěž zaznamenává kontinuální zájem studentů a jejich pedagogů. V roce 2021 se do soutěže přihlásilo celkem 21 studentských prací. Vyhlášení vítězů soutěže proběhlo při pořádání celoevropské akce Noc vědců (24. 11. 2021). Z přihlášených studentských prací (kategorie bakalářská, magisterská a doktorská práce) komise vyhodnotila celkem 8 prací jako vítězných. Autorům byla nabídnuta možnost odborné spolupráce s NZM. Více na více <https://www.nzm.cz/veda-a-vyzkum/veda-pro-zemi>.

Výsledky soutěže vědeckých prací Věda pro zemi 2021

kategorie Bakalářská práce

1. místo:

Bc. Ondřej Nikl – Využití biostimulantů při pěstování rostlin rostoucích v podmínkách abiotických stresorů, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra botaniky a fyziologie rostlin

2. místo:

Bc. Anna Špůrová – Vztah senzorických vlastností vína a 1H NMR spektra, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra kvality a bezpečnosti potravin

3. místo:

Bc. Karolína Klanicová – Ekonomické srovnání produkce travních osiv a obilovin v konvenčním systému hospodaření, Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta, Ústav výživy zvířat a pícninářství

kategorie Magisterská práce

1. místo:

Mgr. Eva Jurečková – Výzkumná stanice pro chov koní ve Slatiňanech 1945–1992, Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Katedra historie

2. místo:

Ing. Petra Kunovská – Optimalizace uspořádání a využívání krajiny z pohledu ochrany a podpory biodiverzity, Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura

Ing. Klára Bartošová – Zhodnocení možností rekreačního využívání arboreta ve Křtinách různými cílovými skupinami a návrhy opatření, Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Ústav inženýrských staveb, tvorby a ochrany krajiny

3. místo:

Ing. Alice Frydrychová – Krajina vilových čtvrtí a její proměny. Studie území Baba v Praze, Mendelova univerzita v Brně, Fakulta zahradnická, Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura

kategorie Disertační práce

1. místo:

Ing. Tereza Hřebečková, Ph.D. – Vliv různých druhů bioodpadů na parametry vermikompostování, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra agroenvironmentální chemie a výživy rostlin.

Popularizační činnost doplnily popularizační výstavy, lektorské programy a komentované prohlídky. V roce 2021 realizovalo muzeum celkem 31 typů lektorských programů pro různé cílové skupiny. Včetně workshopů a externě dodávaných lektorských programů nabízelo NZM v roce 2021 celkem 51 takovýchto akcí. Celkem se jich zúčastnilo přes 8 500 účastníků. Uspořádáno bylo celkem 33 výstav popularizačního charakteru.

3. SPRÁVA A OCHRANA SBÍRKY

3.1 Koncepce sbírky

Sbírkový fond Národního zemědělského muzea je významnou součástí kulturního dědictví a vědeckého poznání, které slouží nejen potřebám současné společnosti, ale má být uchováno i pro generace budoucí. Sbírkotvorná činnost, včetně následného zpracování sbírkového fondu, patří k základním aktivitám NZM.

Sbírka NZM je členěna na oborové části („podsbírký“). Kurátor podsbírký je základním a rozhodujícím činitelem při tvorbě podsbírký, odborném zpracování a využívání sbírkových předmětů. Spolu s konzervátorem – restaurátorem tvoří základní tým pečující o dlouhodobé uchování sbírkových předmětů.

3.2 Akvizice

Sbírkový fond NZM tvoří Sbírka NZM zapsaná v Centrální evidenci sbírek (dále jen „CES“) pod evidenčním číslem NZM/002–05–10/225002 a doprovodná dokumentace k této Sbírce. Sbírkový fond je tvořen v souladu se zaměřením a působností poboček NZM, je sbírkou hmotných dokladů nebo jejich souborů vývoje zemědělství, lesnictví, myslivosti, rybářství, zahradnictví, zpracování zemědělských produktů, dokladů vývoje českého venkova a vývoje kulturní krajiny české i zahraniční provenience, zejména však z území Čech, Moravy a Slezska.

Tvorba Sbírky NZM je výsledkem vědeckého poznání a vlastní Sbírkotvorné koncepce NZM.

Za rok 2021 bylo uzavřeno 17 kupních smluv a 2 smlouvy o autorské dílo, jejichž prostřednictvím se za úplatu podařilo získat 22 sbírkových předmětů a 4600 fotografií za celkovou částku 347 100,- Kč.

Sbírkový fond byl obohacen například o traktor RS s boční žací lištou, sklízecí řezačku SPS 420, dožínkový talíř z 19. století, průmyslové kruhadlo na zelí, stohař k traktoru, lesnický výuční list z roku 1781, kostru zuba evropského, motorovou sekačku Stadler, jednoosý traktor, motor Pujman Pluto atd. Rovněž byl zakoupen soubor fotografií zachycující venkov a krajinu Karlovarského a Středočeského kraje kolem roku 2000. Také pokračoval projekt Dokumentace současného zemědělství, v jehož rámci byla oslovena Vysoká škola kreativní komunikace a Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, kteří měli za úkol

fotograficky zachytit témata spojená se zemědělstvím 4.0, rodinné farmy nebo nové metody pěstování rostlin.

Jednotlivé podsbírkky v rámci svých akvizic uvádí rovněž předměty, které získaly vlastním sběrem, výrobou apod., tedy takové, které nezískaly od externích dodavatelů, dárců, kupců, takže na ně nebyla uzavřena kupní, darovací smlouva nebo jiná smlouva – z tohoto důvodu se liší počet akvizic podložených smlouvou (282) a akvizic u jednotlivých podsbírek (353).

Darovacích smluv bylo uzavřeno celkem 43 a muzeum získalo více než 260 sbírkových předmětů téměř do všech svých podsbírek.

Bezúplatně se podařilo mimo jiné získat paleobotanické vzorky, preparát výra velkého, část kadáveru losa evropského, soubor mincí, rozkvasné válce, sazeč brambor, šicí stroj, soubor nářadí, nástrojů, nádobí, obalů potravin, šrotovník, traktor s motorem Jan Pujman Pluto, řeznický pult z první poloviny 20. století, dámský kroj, medaile, sklapovací past na bobry, mlátičku, lis na slámu, secí stroj apod.

3.3 Podsbírkky

3.3.1 Podsíbírka Archeologie zemědělství

Počet evidenčních záznamů v CES: 50

AKVIZICE

V roce 2021 nepřibyl do podsíbírky žádný předmět.

PREZENTACE

Předměty jsou prezentovány v expozicích Zemědělství a Potravinářství NZM Praha a na výstavě Příběh dřeva NZM Kačina. Archeobotanické vzorky z lokality Žimutice byly zapůjčeny Archeologickému ústavu v Praze za účelem provedení přírodovědných analýz.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 byly připraveny podklady pro katalogizaci 68 předmětů. V průběhu roku 2021 byly roztříděny archeobotanické vzorky, které byly následně evidovány v chronologické evidenci.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Pravidelná kontrola předmětů a depozitáře. Započala konzervace laténského meče.

ULOŽENÍ

Předměty jsou uloženy v NZM Ostrava. Část jich je deponována v NZM Kačina a NZM Valtice.

3.3.2 Podsíbírka Botanická

Počet evidenčních záznamů v CES: 2 392

AKVIZICE

–

PREZENTACE

Ministerstvo zemědělství: prezentace podsíbírky – 1 předmět; NZM Ostrava: prezentace pobočky – 3 předměty, výstavní účely – 2 předměty.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo do evidence Bach doplněno 35 záznamů o sbírkovém předmětu.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Z důvodu změny kurátora proběhla inventarizace podsíbírky. V roce 2021 byly konzervovány 2 předměty, restaurováno bylo 0 předmětů.

ULOŽENÍ

Část sbírkových předmětů je uložena v depozitáři 208, zbytek sbírkových předmětů je od roku 2019 uložena ve zrekonstruovaných depozitářích, č. 201, 203, 204, 205.

3.3.3 Podsbírka Etnografie

Počet evidenčních záznamů v CES: 2 916

AKVIZICE

V roce 2021 přibylo do podsbírky Etnografie darem celkem 19 předmětů. Jednalo se o předměty do domácnosti.

PREZENTACE

Předměty Etnografické podsbírky jsou prezentovány v expozicích a výstavách zámku Kačina a jsou také zapůjčovány na výstavy mimo zámek Kačina. V roce 2021 byly zapůjčeny dřevěné zámky do Městského muzea Čáslav.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo připraveno pro katalogizaci 104 předmětů (zatím neuvedeno v CES, Bach), zdigitalizováno 90 předmětů (zatím neuvedeno v Bach). Převod předmětů do Archeologie do Ostravy: průběžně probíhá, zatím nedokončeno.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Sbírku využívají badatelé ke studiu a výzkumné činnosti, dále jsou některé předměty zapůjčovány na různé výstavy. V roce 2021 – 0 badatelů.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Probíhá průběžná konzervace předmětů. Proběhlo ošetření plynováním. Průběžně probíhá stěhování sbírkových předmětů do centrálního depozitáře.

ULOŽENÍ

Předměty jsou průběžně kontrolovány. Byla zprovozněna budova centrálního depozitáře v NZM Čáslav a tak dochází k průběžnému čištění a ukládání předmětů z podsbírky etnografie do nového depozitáře. Přemístění sbírkových předmětů probíhá průběžně. Dřevěné a textilní předměty musí projít termokomorou.

3.3.4 Podsbírka Fotoarchiv

Počet evidenčních záznamů v CES: 51 552

AKVIZICE

Ve spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně a Vysokou školou kreativní komunikace v Praze realizován projekt dokumentace současného zemědělství, dále nákup souboru digitálních fotografií z počátku 21. stol., autor Stanislav Kožený.

PREZENTACE

Bourec je borec – výstava fotografií, archiválií a živých zvířat, připraven leták; Ovoce a zelenina, ať je léto nebo zima – výstava k mezinárodnímu roku ovoce a zeleniny z nových přírůstků Fotoarchivu (Štreit, Cudlín, Jaroš, Brachtlová) s katalogem; koordinace a spolupráce na výstavě fotografií I. Armutidisové Portrét krajiny a na výstavě Fotograf festival 2021 Pozemšťané*ky; výstava Jindřich Štreit a lidé v zemědělství – pobočka Ostrava; podklady – výstava Cesty sbírek Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství na loveckém zámku Ohrada; pořad České televize Nedej se na téma kalamita mnišky, Muzeum Bruntál, Asociace soukr. zemědělství

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Pokračuje interní digitalizace (skener Epson Perfection V850 Pro) a vkládání katalogizačních záznamů do elektronického systému Vademecum–Bach. V roce 2021 provedeno 934 skenů zarámovaných pozitivů na velkoformátovém skeneru WideTEK 36Art. K 31. 12. 2021 je 39 118 záznamů v programu BACH. Celkem bylo za rok 2021 vytvořeno 6 639 nových záznamů, u dalších probíhají opravy, doplnění a připojování příloh, 25 777 záznamů má nyní přílohu (což je cca 65% záznamů, oproti 60% v loňském roce). V roce 2021 byly digitalizovány 3 tituly filmových kopií. Provedena inventura 10222 inv. čísel. Externí digitalizace fondu JZD AK Slušovice.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ a PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Rešerše dílčích témat v rámci fotografické i filmové části sbírkových fondů. Článek pro PaS 68 – Voda a využití vodních zdrojů ve Fotoarchivu NZM, pro PaS 69 Portréty zvířat.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Depozitář je pravidelně kontrolován. V rámci katalogizace a digitalizace probíhá čištění jednotlivých předmětů a přebalování do nového obalového materiálu. Zahájeno čištění a následná digitalizace zarámovaných pozitivů.

ULOŽENÍ

Depozitář s kontrolovaným prostředím v suterénu budovy NZM v Praze.

3.3.5 Podsbírka Gastronomie

Počet evidenčních záznamů v CES: 1

AKVIZICE

V roce 2021 došlo vlastním sběrem kurátora k akvizicím historických kuchařek, ručně psaných receptářů a hmotných předmětů. NZM v roce 2021 takto získalo dalších cca 30 kuchařských knih či tištěných receptářů a 40 hmotných předmětů.

PREZENTACE

Prostřednictvím médií (ČT, ČRo, Lidové noviny) byla prezentována dílčí témata – postní kuchyně, velikonoční pečení, pudinky, vánočka. Předměty podsbírky jsou prezentovány v expozici Dětská gastronomická herna.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo připraveno ke katalogizaci 7 předmětů. U nově získaných předmětů písemné a hmotné povahy proběhla základní evidence.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

V roce 2021 pokračovalo NZM v řešení projektu "Kulinární dědictví českých zemí: paměť, prezentace a edukace" v rámci programu MK NAKI II, identifikační kód projektu DG18P02OVV067. Sbírkové předměty NZM byly v roce 2021 využity k bádání v rámci tohoto projektu. Jako výstup projektu NAKI byl připraven kritický katalog "Kubásková, Lucie – Jírovcová, Jana: Kulinární tradice moravských slezských regionů, Praha 2021". Byla připravena výstava se stejnojmenným názvem Kulinární tradice moravských a slezských regionů, NZM Praha, 7.10.2021–27.1.2022. Problematika podsbírky Gastronomie (její vznik, geneze a současný stav) byla prezentována na konferenci "Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství a lesnictví", NZM Praha, 4. 11. – 5. 11. 2021.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Písemné i hmotné exempláře uloženy v NZM Praha a v Depozitáři Čáslav. Dva kusy historických kuchařek byly předány k odbornému restaurátorskému zásahu.

ULOŽENÍ

V roce 2021 byla část předmětů přestěhována do Depozitáře v Čáslavi, probíhala dále příprava na přesun další části předmětů. Písemné exempláře nadále uloženy v NZM Praha.

3.3.6 Podsbírka Knihy – staré tisky

Počet evidenčních záznamů v CES: 45

AKVIZICE

Podsbírka obsahuje 45 starých tisků – v roce 2021 nepřibyl žádný nový titul.

PREZENTACE

Knihy z podsbírky v tomto roce byly prezentovány při slavnostním otevření nového depozitáře v Čáslavi 30. 11. 2021.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Všechny knihy podsbírký prošly v roce 2020 retrokatalogizací v systému Clavius, byly opatřeny čárovým kódem a prošly revizí. Zároveň byly pořízeny dokumentační fotografie jednotlivých titulů, které byly uloženy do systému Bach.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Staré tisky jsou v režimu prezenčních výpůjček, pro potřebu badatelů ke studiu a výzkumné činnosti.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Dvě knihy PČ: 8892 a 8893 byly zrestaurovány odbornou firmou, ostatní knihy byly zbaveny prachu. Celý fond zemědělské knihovny byl očištěn od prachu a ostatních nečistot.

ULOŽENÍ

Celý fond byl přesunut do nového depozitáře v Čáslavi a uložen do prachotěsných kompaktních regálů.

3.3.7 Podsírka Květinářství

Počet evidenčních záznamů v CES: 360

AKVIZICE

Bylo získáno 8 předmětů – vlastní sběr kurátora.

PREZENTACE

Město Ostrov – 1 předmět.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo do evidence Bach doplněno 45 katalogizačních záznamů o sbírkových předmětech, nově bylo katalogizováno 7 předmětů.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2021 byly konzervovány 3 předměty, restaurováno bylo 0 předmětů.

ULOŽENÍ

Sbírkové předměty byly v roce 2019 přestěhovány do zrekonstruovaných depozitářů č. 201, 203, 204, 205. Stálé uložení sb. předmětů v depozitáři 208 se nezměnilo.

3.3.8 Podsírka Lesnictví

Počet evidenčních záznamů v CES: 8 707

AKVIZICE

Nové přírůstky: lesnický výuční list pro Johanna Ortbauera z 27. listopadu 1781, Marchegg, kaligrafický rukopis na pergamentu, malovaná kartuše s loveckou scénou a erb rodiny Pálffy von Erdőd.

PREZENTACE

Směřování aktivit k výročnímu roku 2022 – 180 let od založení ohradského muzea v archivní práci a sběru podkladů. Prezentace sbírkových předmětů na tematických akcích NZM (Malá slavnost lesa a dřeva – NZM Praha, Vorašský den, Lesnický den – NZM Ohrada) i akcích mimo muzeum (Slavnost otevírání letní sezony MÚ Hluboká nad Vltavou na téma Les a lov) ve spolupráci s lektorem pobočky. Mediální prezentace: tisková zpráva NZM Lesnický den představí práci lesníků i koní v lese, Zapomenutá řemesla si návštěvníci mohou vyzkoušet na Vorašském dni na zámku Ohrada; prezentace sbírek TV pořad "Vltava – naše řeka"; reportáž ČRo České Budějovice Vorašský den + Lesnický den.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Probíhá průběžné doplňování fotodokumentace sbírkových předmětů a přírůstků (ukládání v elektronické podobě). Doplňování do programu Bach.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Mapování tradic nejstaršího lesnicko-loveckého muzea v Čechách, včetně historických sbírek + publikace "Nejstarší lesnické a myslivecké...". Medailony a studie osobností českého lesnictví – Josef Opletal + cyklus Osobnost měsíce. Publikace "Z historie lesních kalamit". Publikace "Moře lesů aneb z historie městského lesnického hospodaření lesů města Písku". Zpracování a doprava dřeva. Návazná tradiční dřevozpracující řemesla. Budování fondu Orální historie lesnictví. Práce na podkladech publikace "Les a krása" s V. Cílkem, příprava publikace "Lesy ve středočeském regionu". Práce na katalogu historických lesnických výučních listů (18.–19. století), identifikace jednotlivých lesníků a dalších osob v archiváliích obsažených; lesnická rodina Špatných (Václav a František) ve vztahu k historii NZM Ohrada; smolařství na Šumavě – smolařství na panství Zdíkov; práce na vědecké rešerši Nejstarší oborové muzeum – NZM Ohrada; články a statě (Osobnost měsíce + Sbírkový předmět měsíce) na webu NZM.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Průběžná kontrola a preventivní konzervace sbírkových předmětů dle aktuální potřeby a výběru.

ULOŽENÍ

Uložení sbírkových předmětů v několika depozitářích přímo v objektu muzea: depozitář D1 ve 2. patře hlavní budovy zámku – v několika místnostech, depozitář D2 v 1. patře jižního křídla – uložení pamětních knih a geodetických přístrojů, depozitář D3 ve stodole – stěhování předmětů do depozitáře v průběhu roku 2021. Ideální podmínky v depozitářích (teplota, odvlhčovače, krytí SP proti prachu).

3.3.9 Podsbírka Modely zemědělských staveb

Počet evidenčních záznamů v CES: 445

AKVIZICE

–

PREZENTACE

Restaurovaný model mlýna se stoupou a pilou a model pily jednušky vystaveny v expozici Chotkovské lesnictví a dřevařství.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Probíhá rekatalogizace resp. dourčování provozních budov týkajících se chovu prasat, stavby týkající se živočišné výroby byly profotografovány včetně detailů jako celek.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Dodavatelsky sestaven a restaurován po léta rozebraný a poničený model mlýna s pilou z Volyňska a model kravína s teletníkem, interně zrestaurován včetně výroby chybějících částí pily jednušky.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Studium provozních staveb živočišné výroby z 50. až 70. let pro katalog zemědělských staveb.

ULOŽENÍ

Sedm modelů přesunuto do Čáslavi, čtyři již v centrálním depozitáři, tři čekají na ošetření a přesun do CD.

3.3.10 Podsbírka Myslivost

Počet evidenčních záznamů v CES: 7 350

AKVIZICE

Nové akvizice celkem 39 ks – 3 ks drobné předměty z puškařství (klička, startér, krytky zbraně) – nález; 1 ks evidenční kniha prodeje zbraní – nález; 2 ks lovecký lístek + povolení k lovu – nález; 2 ks jelení parohy na štítku – převod z pomocné evidence; 1 ks hlava kance na štítku – převod z pomocné evidence; 7 ks pamětních plaket z lovecké kynologie – koupě (P. Veverka, Vimperk); 1 ks kalamář s mysliveckým motivem – koupě (P. Veverka, Vimperk); 2 ks paroží na štírku (jelen, daněk) – převod z pomocné evidence, původně dar Dr. Karla Šimana; 1 ks paroží jelena na štítku – dovezeno z muzea Lednice, bez evidence; 1 ks obraz "Pravěký jelen" Z. Burian – oprava chybného zápisu inventárního čísla; 1 ks dalekohled – převod z pomocné evidence.

PREZENTACE

Sbírkové předměty z podsbírky Myslivost byly prezentovány v expozicích a na výstavách jiných subjektů.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Průběžná fotodokumentace přírůstků a sbírkových předmětů (ukládání v elektronické podobě), doplňování do systému BACH. Doplňování nově zjištěných údajů ke stávajícím sbírkovým předmětům.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Studium dostupné literatury, materiálů a pramenů ke zpřesňování a doplňování popisů sbírkových předmětů. Systematizace sbírky Dr. Karla Šimana. Podklady a výstava "Cesty sbírek" myšleno lesnické a myslivecké sbírky Zemědělského muzea a Schwarzenberského muzea na loveckém zámku Ohrada 1891 (resp. 1842–1961).

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Průběžná kontrola uložení a preventivní konzervace sbírkových předmětů dle aktuální potřeby a výběru. Proběhla konzervace části podsbírky loveckých zbraní a restaurování 2 ks zbraní. Odvoz loveckého kočáru, části parohového nábytku a zbraní k restaurování.

ULOŽENÍ

Sbírkové předměty jsou uloženy v depozitářích přímo v objektu muzea (zámku): depozitář D1 ve 2. patře zámku – stabilní, přehledné uložení loveckých zbraní, nábojů a dalších drobných loveckých předmětů, bandalírů, uměleckých předmětů a předmětů čižby; depozitář D2 jižní křídlo – trofejově upravené dermoplastické preparáty; depozitář D3 stodola – na závěsném systému trofeje na štítcích, volně uložené ostatní trofeje.

3.3.11 Podsbírka Obchod

Počet evidenčních záznamů v CES: 74

AKVIZICE

V roce 2021 přibylo do podsbírky Obchod 1 předmět – soubor závaží.

PREZENTACE

Předměty podsbírky Obchod jsou prezentovány v expozicích a výstavách zámku Kačina a jsou také zapůjčovány na výstavy mimo zámek Kačina.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo z katalogizováno celkem 0 předmětů.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Probíhá průběžná konzervace předmětů. Proběhlo ošetření plynováním.

ULOŽENÍ

Předměty jsou průběžně kontrolovány. Byla zprovozněna budova centrálního depozitáře v NZM Čáslav a tak dochází k průběžnému čištění a ukládání předmětů z podsíbrky Obchod do nového depozitáře. Přemístění sbírkových předmětů probíhá průběžně. Dřevěné předměty musí projít termokomorou.

3.3.12 Podsírka Ovocnictví

Počet evidenčních záznamů v CES: 1 890

AKVIZICE

Byly získány dva sbírkové předměty – vlastní sběr kurátora.

PREZENTACE

Ministerstvo zemědělství: prezentace podsíbrky – 1; Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy: parafínové modely ovoce – 25; NZM Praha expozice Zemědělství – 13; Lékaři rostlin – 8; NZM Kačina: Kulinární tradice – 5; NZM Ostrava: prezentace pobočky – 7; výstavní účely – 3.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo do evidence BACH doplněno 152 katalogizačních záznamů o sbírkových předmětech. Nově byly katalogizovány 2 předměty.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2021 bylo konzervováno 5 předmětů, restaurovány byly 2 předměty.

ULOŽENÍ

Stálé uložení sb. předmětů v depozitáři 208 se nezměnilo, zbytek sb. předmětů je od roku 2019 uložen v nově zrekonstruovaných depozitářích č. 201, 203, 204 a 205.

3.3.13 Podsírka Potravinářská výroba

Počet evidenčních záznamů v CES: 2 648

AKVIZICE

Byl zakoupen odšťavňovač a průmyslové kruhadlo na zelí z 1. poloviny 20. století celkem za 6 000,– Kč. Darem byly získány dva rozkvasné válce používané při výrobě piva, domácí kruhadlo na zelí, dřevěný sud na slanečky z konce 19. století, mramorový řeznický pult z řeznického obchodu, soubor lahví lihovin různé provenience a datace a soubor obalů od potravinářských výrobků.

PREZENTACE

Sbírkové předměty byly v tomto roce prezentovány na výstavě "Kulinární tradice moravských a slezských regionů" v budově NZM Praha. Rovněž byly předměty zapůjčeny do nově vzniklé expozice v Zámeckém pivovaru Semín u Přelouče.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Bylo zkatalogizováno 19 inventarizačních záznamů a digitalizováno 98 předmětů (fotky zároveň přiřazeny k záznamům v Bachu). Rovněž došlo k porovnání záznamů v Bachu a CESu, a v Bachu došlo ke sloučení inventárních čísel s extenzí a narovnání omylů.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Výzkumná činnost na projektech NAKI – Kulturní tradice českého rybářství ve světle jejího využití v cestovním ruchu a krajinotvorbě, a NAKI – Kulinární dědictví českých zemí: paměť, prezentace a

edukace. Příprava a realizace výstavy "Kulinární tradice moravských a slezských regionů" a "Rybník, krajina a my v soukolí času" – vydání stejnojmenných kritických katalogů k těmto výstavám. Zahájení přípravných prací, heuristiky a koordinace veřejné zakázky k výstavě Nekonečný příběh – odkaz Mendela v zemědělství.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Předměty byly konzervovány před zápůjčkami a proběhla plošná sanace proti dřevokaznému hmyzu. Rovněž byly očištěny předměty od prachu před uložením do centrálního depozitáře v Čáslavi. Zkušebně prošly termokomorou tři předměty.

ULOŽENÍ

V listopadu 2021 byl slavnostně otevřen centrální depozitář v NZM Čáslavi a z tohoto důvodů došlo k zahájení stěhování sbírkových předmětů z NZM Kačina. Zatím bylo přestěhováno a uloženo 757 inventárních čísel. Současně došlo k vytvoření nového lokačního záznamu. Další přemístění sbírkových předmětů bude probíhat v roce 2022.

3.3.14 Podsbírka Rostlinná výroba I.

Počet evidenčních záznamů v CES: 5 173

AKVIZICE

V roce 2021 přibylo 8 předmětů.

PREZENTACE

Předměty podsbírky RV I byly a jsou prezentovány na výstavách a expozicích pořádaných NZM (expozice Zemědělství NZM v Praze, Lékaři rostlin), případně v rámci výpůjček (VÚMOP Pha – Zbraslav, Muzeum Českého ráje v Turnově, Dobrovická muzea, o.p.s.).

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo připraveno ke katalogizaci 21 předmětů, zdigitalizováno bylo celkem 81 předmětů.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Byla v roce 2021 prováděna v souvislosti s přípravou katalogu výstavy Lékaři rostlin.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Je prováděn průběžný monitoring stavu předmětů. Vybrané předměty jsou dávány ke konzervaci. Některé předměty ošetřeny plošně plynováním (depozitář 120 na Kačíně).

ULOŽENÍ

Prostředí, ve kterém jsou předměty uloženy, je průběžně kontrolováno (dep 120 na zámku Kačina). Kontrolován je rovněž stav předmětů. V letech 2020–21 byl přestěhován celý depozitář RV 86 – mezipatro. Předměty z depozitáře RV 86 Mezipatro, celkem 2812 předmětů, byly přestěhovány do areálu NZM Čáslav (z toho 597 předmětů již nastěhováno v CD, zbytek prozatím uložen v mezidepozitáři P v areálu Čáslav, kde je většina uzavřena v transportních bednách a je postupně tříděna na ty do termomory a ty, které mohou jít rovnou do CD).

3.3.15 Podsbírka Rostlinná výroba II.

Počet evidenčních záznamů v CES: 1 362

AKVIZICE

Do podsbírky byl získán: dřevěný válec, pluhové ostří, čistící mlýnek na obilí, mechanické cepy, sazeč brambor, mlátička bratři Smrčkové, lis na slámu a secí stroj bratři Smrčkové. Další nabízené stroje (98 ks) byly odmítnuty z důvodu špatného technického stavu, a také z důvodu multiplikace.

PREZENTACE

V jiných pobočkách NZM a v MZe je zapůjčeno celkem 76 exponátů, v dalších organizacích celkem 29

exponátů. Stroje z podsírky R2 byly prezentovány v Českých Budějovicích na agrosalonu Země živitelka. Na akci Dožínky bylo z podsírky R2 prezentováno 6 strojů.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Uvedené stroje byly zapsány do přírůstkové knihy, bylo přiděleno inventární číslo a v programu Bach zhotovena karta.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Výstava Vynálezy Františka Horského zařazena do RIV.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Pro účel stěhování do nového nízkonákladového depozitáře bylo očištěno a ošetřeno v termokomoře 58 mlátiček a čistících mlýnků na obilí.

ULOŽENÍ

58 předmětů bylo po vyčištění a ošetření v termokomoře přestěhováno do nového depozitáře.

Ostatní předměty jsou uloženy v depozitářích za stejných podmínek jako v roce 2020.

3.3.16 Podsírka Rybářství

Počet evidenčních záznamů v CES: 1 517

AKVIZICE

8 nových sbírkových předmětů, z toho 3 dary (umělecké předměty z rybích šupin), 4 vlastní sběry (výřezy z rybníční roury a část brlení zvaného zahrádka z rybníka Černiš, tekutinový preparát ryby podoustve říční z vlastního chovu) a jeden převod z pomocné evidence (rybářský prut).

PREZENTACE

Stálé expozice "Vývoj rybářství" v NZM Ohrada – částečná renovace, stálá expozice Rybářství Praha – nová část nazvaná "Jeseterovití v českých zemích", výstava "Rybník krajina a my v soukolí času", zápujčka na vánoční výstavu v NZM Kačina, komentované prohlídky rybářské expozice a výstavy "Rybník, krajina..."

KATALOGIZACE A DIGITALIZACE

Do evidence CES byly v roce 2021 zapsány 3 nové předměty podsírky Rybářství. Digitalizováno bylo 118 sbírkových předmětů.

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Dokončení projektu NAKI II – Kulturní tradice českého rybářství ve světle jejího využití v cestovním ruchu a krajinotvorbě. Vydání kritického katalogu k výstavě "Rybník, krajina a my v soukolí času" (autoři: Miroslav Čeněk, Jana Jakubská). Vyšel článek v časopisu Archivum Trebonense 15 "Zoologické sbírky muzea Ohrada v dílech významných zoologů" (autoři: Marie Voldřichová, Jana Melcrová, Miroslav Čeněk).

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Konzervováno 41 sbírkových předmětů z depozitáře a 171 předmětů z expozice, plynování depozitářů D4 a D3.

ULOŽENÍ

– Dokončeno stěhování sbírkových předmětů z depozitáře D1 do depozitářů D3 a D4.

3.3.17 Podsírka Venkovská řemesla

Počet evidenčních záznamů v CES: 2 051

AKVIZICE

Vyrobeny interně modely vztahující se k soukenictví a ke koželužství, které po skončení expozice budou přijaty do sbírkového fondu.

PREZENTACE

22 předmětů týkající se lidového zpracování vlny, lnu, konopí a koželužství vystaveno v nové expozici O lnu, vlně a konopí..., 5 předmětů vystaveno v expozici Chotkovské lesnictví a dřevařství.... Trvá zápůjčka 18 předmětů v Centru stavebního dědictví NTM v Plasích, 31 předmětů v expozici zámecké truhlárna.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Dourčování duplikátů čísel a dořešení výsledků inventury podsbírký.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Studium textilních řemesel završený výrobou modelů a replik vybraných strojů a nástrojů, studium lesnických a dřevařských nástrojů a zařízení pro expozici Chotkovské lesnictví a dřevařství.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Konzervace, v některých případech i doplnění chybějících částí nástrojů a zařízení pro expozici O lnu, vlně a konopí a pro Chotkovské dřevařství a lesnictví.

ULOŽENÍ

Zabaleno a odtransportováno pro ošetření v termokomoře v Čáslavi dvacet beden sbírkových předmětů.

3.3.18 Podsírka Vinařství

Počet evidenčních záznamů v CES: 503

AKVIZICE

Byly získány 2 předměty – vlastní sběr kurátora.

PREZENTACE

Ministerstvo zemědělství: prezentace podsírký – 2; NZM Praha: Lékaři rostlin – 2; NZM Ostrava: prezentace pobočky – 4, trvalá zápůjčka kládového lisu – 1.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo do evidence Bach doplněno 38 katalogizačních záznamů o sb. předmětech. Nově byly katalogizovány 2 předměty.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2021 bylo konzervováno 12 předmětů, restaurovány byly 2 předměty.

ULOŽENÍ

Stálé uložení sb. předmětů v depozitáři 208 se nezměnilo, zbytek předmětů je od roku 2019 uložen v zrekonstruovaných depozitářích č. 201, 203, 204 a 205.

3.3.19 Podsírka Zelinářství

Počet evidenčních záznamů v CES: 931

AKVIZICE

Byly získány 4 předměty – vlastní sběr kurátora.

PREZENTACE

NZM Praha: expozice Voda v krajině – 1; expozice Zemědělství – 13; výstava Lékaři rostlin – 3; NZM Kačina: Kulinární tradice – 1; NZM Ostrava: prezentace pobočky – 2, výstavní účely – 6.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo do evidence BACH doplněno 19 katalogizačních záznamů o sbírkových předmětech. Nově byly katalogizovány 4 předměty.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2021 byly konzervovány 4 předměty, restaurován byl 1 předmět.

ULOŽENÍ

Stálé uložení sb. předmětů v depozitáři 208 se nezměnilo. Zbytek sb. předmětů je od roku 2019 uložen v rekonstruovaných depozitářích č. 201, 203, 204 a 205.

3.3.20 Podsbírka Zemědělství a umění (fond Obrazy, Numizmatika, Chotkové)

Počet evidenčních záznamů v CES: 4 739

AKVIZICE

V roce 2021 se podsbírka Zemědělství a umění rozrostla o 137 nových sbírkových předmětů. Konkrétně se jednalo o tyto přírůstky: 1) Kolekce pamětních mincí vydaných Českou národní bankou 2) Tři sbírkové předměty z původního kačinského mobiliáře: Glockspergerova katastrální mapa Novodvorského panství z roku 1734 a dvě sádrové plastiky 3) Soubor původního mobiliáře z kačinského zámeckého divadla, který obsahuje celkem 63 sbírkových předmětů; 4) Stříbrná pamětní medaile k 85. výročí narození T. G. Masaryka z roku 1935; 5) Soubor výtvarných děl tvořený 3 obrazy, 1 kresbou a 8 grafickými listy.

PREZENTACE

V rámci výstavních projektů NZM bylo v roce 2021 prezentováno celkem 12 sbírkových předmětů z podsbírky Zemědělství a umění: 11 na výstavě "Obraz zemědělství v socialistickém realismu" a 1 v expozici NZM Ostrava. Nejvíce předmětů z podsbírky ZaM (celkem 237 sbírkových předmětů) bylo v roce 2021 využito k výzdobě historických interiérů NZM Kačina, jež tvoří součást jednotlivých prohlídkových tras. Další 48 sbírkových předmětů z podsbírky ZaM bylo v průběhu roku 2021 dlouhodobě zapůjčeno následujícím institucím: 1) ČZU Praha – 2 sbírkové předměty 2) MZe ČR – 11 sbírkových předmětů; 3) OÚ Svatý Mikuláš – 4 sbírkové předměty; 4) SZIF Praha – 31 sbírkových předmětů.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Během roku 2021 prošlo katalogizací 5 sbírkových předmětů, které spadají pod podsbírku Zemědělství a umění. U dalších 1 047 sbírkových předmětů byly rozšířeny nebo upřesněny popisy. Rovněž se podařilo zdigitalizovat 242 sbírkových předmětů: mj. procesem digitalizace prošla většina část souboru kreseb a akvarelů významného českého pedologa a amatérského umělce Jaroslava Spirhanzla–Duriše (1889–1960).

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Po celý rok 2021 pokračovaly práce na "Kritickém katalogu Šrobárovy obrazové sbírky". Současně byly zahájeny práce na textové části "Kritického katalogu mincí z numismatické sbírky NZM".

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2021 prošel odborným restaurátorským zásahem 1 sbírkový předmět z podsbírky Zemědělství a umění: Glockspergerova mapa Novodvorského panství z roku 1734. Dále bylo konzervováno 106 sbírkových předmětů z podsbírky ZaU. Současně byly ošetřeny v termokomoře instalované v NZM Čáslav 4 sbírkové předměty napadené dřevokazným hmyzem.

ULOŽENÍ

Většina předmětů z podsbírky Zemědělství a umění je nadále deponována na zámku Kačina. Vybavení výše uvedených depozitárních místností neprošlo v roce 2021 žádnou zásadní změnou. Během roku 2021 bylo 10 sbírkových předmětů spadajících do podsbírky ZaU převezeno z NZM Kačina do CD v NZM Čáslav.

3.3.21 Podsbírka Zemědělská technika

Počet evidenčních záznamů v CES: 387

AKVIZICE

– 13 ks.

PREZENTACE

Dožínky – pivní slavnosti, Země živitelka, Muzejní noc.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Katalogizováno 12 předmětů.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Participace na výstavě "Vynálezy Františka Horského" zařazené do RIV.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Příprava exponátů na stěhování do nového depozitáře. Restaurování nakladače píce s koptičkou.

Konzervace 28 sbírkových předmětů.

ULOŽENÍ

Postupné stěhování do centrálního depozitáře.

3.3.22 Podsbírka Zoologie

Počet evidenčních záznamů v CES: 4 123

AKVIZICE

Celkem 19 sbírkových předmětů – káň lesní *Buteo buteo*, obsah volete, datel černý *Dryocopus martius*, obsah volete, výr velký *Bubo bubo*, dermoplast, zubr evropský *Bos bonasus*, odlitek stopy, norek americký *Neovison neovison*, norek americký, lebka, los evropský *Alces alces alces*, končetiny, los evropský *Alces alces alces*, lebka, los evropský *Alces alces alces*, kůže, hrdlička divoká *Streptopelia turtur*, roroh velký *Falco cherrug*, zubr evropský *Bos bonasus*, kompletní lebka, wapiti zakrslý *Cervus canadensis nannodes*, bažant královský *Syrnaticus reevesii* – vejce, jelen milu *Elaphurus davidianus*, trus, sob *Rangifer sp.*, trus, los evropský, *Alces alces*, trus, jelen milu *Elaphurus davidianus*, lebka, nandu pampový *Rhea americana*, vejce.

PREZENTACE

Stálé expozice mimo NZM: Prácheňské muzeum v Písku – stálá expozice památník Protivín – ornitologie; Správa národního parku Šumava – stálá expozice infocentrum Svinná Lada – 2 ks, ornitologie; Školní rybářské muzeum Vodňany – stálá expozice – 1 ks, ornitologie; Zámek Dub u Prachatic – stálá zámecká expozice – 13 ks, ornitologie; Zámek Kostelec nad Černými Lesy – 39 ks, ornitologie. Krátkodobé expozice NZM: výstava Klenoty ornitologických sbírek; slavnostní zahájení Země živitelka, Týden se současnou biologií, Společnost živá paměť, natočení spotů pro NZM, lektorský program.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Do evidence CES bylo v roce 2021 zapsáno 17 předmětů podsbírky Zoologie. Téměř kompletní fotografická dokumentace sbírky vajec – 270 inventárních čísel – vloženo do BACHu, doplnění fotodokumentace Sallačovy sbírky.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Práce na článku "Zámecká alej muzea Ohrada – historie, současnost, biota", vydán článek "Zoologické sbírky muzea Ohrada v dílech významných zoologů" a "České ornitologické názvosloví v polovině 19. století na příkladu sbírky muzea Ohrada v Hluboké nad Vltavou" (autor Ing. Čeněk) ve sborníku Archivum Trebonense.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Fumigace depozitářů, zhotovení krabic pro uložení vajec, nákup obalového materiálu.

ULOŽENÍ

Reorganizace uložení sbírky vajec v depozitáři D1 – přesunutí na lépe vyhovující police.

3.3.23 Podsbírka Živočišná výroba

Počet evidenčních záznamů v CES: 3 723

AKVIZICE

V roce 2021 přibyly do podsbírky 3 předmět – krouhačka na okopaniny, klíčka na homolky a dřevěný funkční šrotovník.

PREZENTACE

Kromě již existujících expozic či výstav v NZM (Příběh dřeva, Obraz zemědělství v socialistickém realismu, Království včel, expozice zemědělství v Praze, hospodářské zázemí zámku a konírna na zámku Kačina, Lékaři rostlin v NZM Praha, nové expozice na pobočce v Ostravě) byly během roku 2021 zapůjčeny předměty z živočišné podsbírky na nové výstavy Kulinární dědictví moravských a slezských regionů a Včely a včelařství, které se konaly v NZM Praha. Celkem bylo za rok 2021 zapůjčeno 37 předmětů.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo zkatalogizováno 12 sbírkových předmětů, zdigitalizováno bylo zhruba 500 předmětů.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

V roce 2021 pokračovala spolupráce s p. Báchorem, který stále připravuje kritický katalog k včelařské podsbírce. Zároveň byl zpracován v rámci projektu NAKI kritický katalog k výstavě Kulinární tradice moravských a slezských regionů.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Před zahájením výstavní sezóny byly vyčištěny sbírkové předměty ve stávajících expozicích na zámku Kačina. Bylo dáno přibližně 43 předmětů z ŽV na konzervaci. V rámci otevření nového centrálního depozitáře v Čáslavi bylo přestěhováno celkem 409 předmětů z Kačiny do nového depozitáře. V roce 2021 proběhlo celkem 2x plynování depozitáře v kočárovně a depozitáři č. 120.

ULOŽENÍ

Depozitář podsbírky Živočišné výroby je uložen jednak v Čáslavi v centrálním depozitáři, dále v halách I, J a G. Na zámku Kačina jsou stále k dispozici depozitáře v bývalé kočárovně a v budově zámku v místnosti č. 120. V říjnu 2021 byl depozitář uklizen. Probíhá pravidelná kontrola stavu sbírkových předmětů v depozitářích a příprava na stěhování sbírky do nového centrálního depozitáře v Čáslavi.

3.3.24 Podsbírka Životní prostředí

Počet evidenčních záznamů v CES: 669

AKVIZICE

Byl získán 1 předmět – vlastní sběr kurátora.

PREZENTACE

NZM Praha: expozice Voda v krajině – 6; výstava Lékaři rostlin – 1.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

V roce 2021 bylo do evidence BACH doplněno 5 katalogizačních záznamů o sb. předmětech, nově byl katalogizován 1 předmět.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

–

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2021 byly konzervovány 3 předměty.

ULOŽENÍ

Stálé uložení sb. předmětů v depozitáři 208 se nezměnilo, zbytek předmětů je od roku 2019 uložen v nově zrekonstruovaných depozitářích.

3.3.25 Fond Archiválie

POČET EVIDENČNÍCH ZÁZNAMŮ V Národním archivním dědictví: 120 osobních fondů

AKVIZICE

Konvolut písemností Oldřicha Srba (40. léta 20. stol.), Vladimíra Tennera (1921–1988)

PREZENTACE

Badatelské využití: 505 badatelských dotazů, řešerše dílčích témat v rámci jednotlivých archivních souborů a 5 udělení jednorázového reprodukčního práva, 8 badatelů; Popularizační výstavy: Stavba zemědělského muzea na Letné: vize – plány – realita, Nejen včely – Opylovači známí i nevědění Včely a včelařství, České zahradní umění a krajinářská architektura 19. a 20. století v kontextu světového vývoje; Online výstavy: Do hlubin muzejního archivu, Slavné Bennetovské hony na koroptve; Ostatní: Noc vědců 2021: workshop Času navzdory aneb Jak se předměty mění v exponáty (s. M. Zeinerovou), poskytování dílčích podkladů pro potřeby oddělení prezentace a marketingu a pro výstavy jiných poboček; Tiskové zprávy: Lnářský modrák a OF Theodora Mokrého.

KATALOGIZACE, DIGITALIZACE

Program PEVA II.: 120 osobních fondů, Sběrka cenných papírů, Sběrka fotoalb a fotografií, Sběrka grafiky. Katalogizace: 603 nových inventárních čísel + dohledáno 951 stávajících inventárních čísel, zapsány přírůstky roku 2020. Program BACH Pro–Archiv: 8388 záznamů, 2000 obrázků, editace stávajících záznamů. Zahájení interní digitalizace na velkoformátovém scanneru Widetek 36ART (2554 skenů. V rámci preventivní konzervace byly externě digitalizovány 2 kartony diapozitivů z OF Zdeněk Tempír a Kartotéka mlýnů Stanislava Filipa.

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Článek Prameny ke studiu využívání vodních toků a hrazení bystřin na pracovišti Národního zemědělského muzea – podsbírka Archiválie, PaS 68, 2021. Kritický katalog Rybník, krajina a my v soukolí času (s M. Čeňkem). Vědecké výstavy: Rybník, krajina a my v soukolí času. Lidová architektura na Národopisné výstavě. Bourec je borec. Josef Opletal a československé lesnictví v období 1. republiky. Ostatní: poster Mrtvá a živá voda aneb "mrtvými" archivními prameny k živé vodě na konferenci Živá voda v historických krajinách.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

Archiválie jsou v rámci katalogizace a digitalizace průběžně čištěny a opatřovány obaly splňujícími požadavky příslušných norem ISO. Prostředí depozitáře je soustavně monitorováno (teplota, relativní vlhkost).

ULOŽENÍ

Depozitář stabilních klimatických podmínek se soustavným monitoringem teploty a relativní vlhkosti v suterénu budovy NZM Praha.

3.3.26 Knihovní fond

Knihovna NZM patří mezi veřejné knihovny dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. – sigla KHE 801, jedná se o knihovnu muzejního typu, veřejné knihovní služby poskytuje v omezeném badatelském režimu prezenčně. Absenční výpůjčky umožňuje pouze pracovníkům NZM, ostatním knihovnám a institucím jen prostřednictvím Meziknihovní výpůjční služby (MVS).

Fond knihovny obsahuje k 31. 12. 2021 celkem 103 321 knihovních jednotek. Fond uložený na zámku Kačina byl na konci roku 2021 přesunut do nového centrálního depozitáře v Čáslavi. Zbylá část fondu, oborově zaměřená na zahradnictví, myslivost a rybářství, je uložena na pobočkách ve Valticích a na Ohradě.

Průběžně v knihovně probíhá retro katalogizace spojená s revizí fondu, očištěnou a údržbou knih. Evidenční záznam je vkládán do systému Clavius. Fond na pobočkách ve Valticích a na Ohradě je již tímto způsobem zpracován. Na Kačíně procesem revize prošlo ke konci roku 2021 celkem 30 468 knih.

Na pobočce Kačina je kromě Zemědělské knihovny také rodová chotkovská knihovna, která je součástí mobiliárního fondu zámku. Obsahuje 21 289 publikací, což je celkem 36 450 svazků, které dodnes slouží k badatelským účelům. Knihovna je součástí prohlídkových tras zámku, velmi často je pronajímána k natáčení filmů a ke konání svatebních obřadů.

3.4 Katalogizace, digitalizace

- NZM využívá jednotnou webovou aplikaci sbírkové evidence ProMuseum.
- Všechny podsbírký jsou uloženy v jedné databázi a dostupné všem kurátorům.
- K novým evidenčním záznamům se postupně doplňuje i obrazová dokumentace.
- Web starelesnimapy.cz byl zařazen do Databáze digitalizovaných mapových sbírek ČR.
- Používání webové aplikace Centrální evidence sbírek (CES) – průběžná aktualizace CES. Počet evidenčních záznamů v CES je 103 608 (k 19. 1. 2022 <https://www.apowersoft.cz/odstranit-sum-z-vida.html103>). Pozn.: do CES jsou hlášeny všechny zkatalogizované předměty za daný rok; dle muzejního zákona má NZM povinnost zkatalogizovat předmět v rámci tříleté lhůty, takže do CES se může hlásit i zkatalogizovaný předmět, který byl jako akvizice získán do Sbírký např. v roce 2019. Není tedy pravidlem, že všechny nové akvizice za daný rok se ještě týž rok hlásí do CES, mohou být zapsány pouze v 1. stupňové evidenci – v přírůstkové knize a mít přírůstkové, nikoli inventární číslo. Teprve v CES pak budou nahlášeny pod inventárním číslem.
- Pořízen velkoformátový scanner Widetek 36ART pro digitalizaci sbírkových předmětů, který umožňuje skenovat předměty až do velikosti 91,5 x 222,4 cm a výšky 20 cm. Skener bezkontaktně digitalizuje všechny druhy materiálů, snímá strukturu a povrch materiálů s použitím neinvazivního a šetrného přístupu s ohledem na citlivost skenovaného materiálu – za rok 2021 pořízeno 3500 skenů.
- NZM je zapojeno do prezentace podsbírek na portálu eSbírký – 291 záznamů.
- V roce 2021 byly digitalizovány 3 tituly filmových kopií (Koně, Hřebčín Napajedla, Zaučování mladých koní v tahu).

3.5 Inventarizace

V průběhu roku 2021 proběhla periodická inventarizace podsbírek fotoarchiv (10222 inventarizačních záznamů), botanická (2 393 inventarizačních záznamů), životní prostředí (668 inventarizačních záznamů). Při inventarizaci nebyly zjištěny závažné nedostatky a nedostatky menšího charakteru jsou průběžně napravovány (odstranění duplicit, návrhy na vyřazení nenávratně poškozených předmětů, částečné přeuložení a adjustace negativů).

3.6 Uložení sbírký

Sbírký NZM je spravována podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů. Ke sbírkovým předmětům jsou vedeny evidenční záznamy a je o nich pořizována další odborná písemná dokumentace, podle potřeby i dokumentace obrazová nebo zvuková. Počet evidenčních záznamů je 103 608 (k 19. 1. 2022).

Muzeum uchovává sbírkové předměty v prostorách k tomu určených, v nichž musí být podle možností a povahy sbírkových předmětů zajištěny odpovídající klimatické podmínky, eliminováno světelné záření a zajištěna co nejnižší prašnost tak, aby se zamezilo poškození či zničení předmětů.

V Praze, ve Valticích, v Čáslavi, na Ohradě a na Kačině je monitorováno mikroklima v depozitářích a expozicích pomocí radiového systému. Každoročně také probíhá pravidelná kontrola stavu sbírkových předmětů.

Na konci roku 2021 bylo zahájeno ukládání sbírkových předmětů ze stávajících depozitářů na Kačině a v Čáslavi do Centrálního depozitáře v prostoru NZM Čáslav.

NZM Praha

- Fond Archiválie
- Fotoarchiv
- Gastronomie

NZM Čáslav

- Rostlinná výroba II.
- Zemědělská technika
- Knihovní fond

částečně:

- Rostlinná výroba I.
- Živočišná výroba
- Etnografie
- Potravinářská výroba
- Obchod
- Venkovská řemesla
- Gastronomie

NZM Kačina

- Rostlinná výroba I.
- Živočišná výroba
- Etnografie
- Potravinářská výroba
- Modely zemědělských staveb
- Obchod
- Venkovská řemesla
- Knihy – staré tisky
- Zemědělství a umění
- Chotkovská knihovna

NZM Ohrada

- Lesnictví
- Myslivost
- Rybářství
- Zoologie

NZM Valtice

- Vinařství
- Zelinářství
- Ovocnictví
- Botanika
- Květinářství
- Životní prostředí

NZM Ostrava

- Archeologie zemědělství

3.7 Restaurování, konzervace, preparace

Konzervaci sbírkových předmětů, pravidelnou údržbu a kontrolu expozic a depozitářů mají v péči kmenoví konzervátoři, jejich počet byl začátkem roku navýšen o 2 poloviční pracovní úvazky: konzervátora – operátora termokomory a konzervátora – restaurátora kovů.

Ve 4 konzervátorských pracovištích: v Čáslavi, na Kačině, na Ohradě a ve Valticích bylo konzervováno a očištěno téměř 1 tis. sbírkových předmětů. 491 předmětů na Kačině, 28 předmětů zemědělské techniky v Čáslavi. Pobočka Valtice rekonzovala na 200 předmětů ze dřeva a kovu, ty byly následně fotodokumentovány pro potřebu vzniku nové publikace. V rámci katalogizace a digitalizace předmětů z podsbírký Fotoarchiv a fondu Archivu probíhalo čištění a přebalování jednotlivých předmětů do nového obalového materiálu splňujícího podmínky pro uložení archivních materiálů. Na pobočkách Kačina a Ohrada byla provedena pravidelná jarní a podzimní desinsekce depozitářů.

Na externí restaurování sbírkových předmětů bylo z rozpočtu čerpáno 1 350 tisíc Kč. Jednalo se převážně o umělecké sbírkové předměty. Komplexním restaurováním prošla Glockspengerova mapa Novodvorského panství z roku 1734 a současně byla vytvořena faksimilie. Byl vypracován návrh na restaurování souboru parohového nábytku, který patří k původnímu vybavení zámku Ohrada a je součástí expozice hodovního sálu. Do konce roku byly restaurovány tři první kusy nábytku. Dále byly restaurovány čtyři palné zbraně ze 17. a 18. stol. (pistole s kolečkovým zámkem, vzduchová pistole a 2 pistole s křesadlovým zámkem), 9 lesnických výučních listů z 18. a 19. století, nebo např. modely zemědělských provozů – Akumulační sklad brambor a obilí a Teletník s kravínem. Byla digitalizována kartotéka mlýnu Stanislava Filipa (3500 karet). Generální opravy a restaurování se dočkal unikátní kopkovač s nakladačem píce. Externími konzervačními pracovníky se podařilo zajistit očištění souboru 55 mlátiček a čistících mlýnků na obilí, které byly následně ošetřeny v termokomoře a uloženy v novém depozitáři.

V rámci uděleného dotačního titulu ISO II D byla čerpána finanční podpora 465 000 Kč na 1. etapu restaurování loveckého kočáru typ WOURTZ. Po zajištění projektu a potřebných povolení byla v listopadu 2021 započata památková obnova zámeckého divadla na Kačině, která spočívá v revizi technického zařízení provaziště, do konce roku bylo restaurováno pět divadelních dekorací z 1. pol. 19. stol a harlekýn v portálu jeviště, na tuto akci se podařilo získat nadační příspěvek 70 tis. Kč od Nadace barokního divadla zámku Český Krumlově.

Podařilo se rozšířit zázemí konzervátorských dílen. Na pobočce v Čáslavi byla v rámci končícího IROP projektu stavby centrálního depozitáře vybavena dílna s manipulačním jeřábem. Dílna je od října 2021 v užívání a slouží zejména k opravám a seřizování velké zemědělské techniky. Částečně bylo modernizováno i konzervátorské pracoviště na Kačině, do konce roku zde vznikla nová konzervátorská místnost vybavená ultrazvukovou čističkou, elektrickou sušárnou a sestavou pro úpravu vody. Dílna bude přednostně využívána pro konzervaci sbírkových předmětů z kovů.

V květnu 2021 byla uvedena do provozu termokomora, která umožňuje hromadnou netoxickou likvidaci dřevokazného hmyzu v napadených dřevěných předmětech. V termokmoe jsou postupně ošetřovány všechny předměty ze dřeva mířící z depozitářů na Kačíně a v Čáslavi do nového centrálního depozitáře. Do konce roku prošlo ošetřovacím cyklem téměř 200 předmětů převážně z podsbírky Rostlinná výroba II a Venkovská řemesla.

4. MUZEJNÍ KOMUNIKACE

4.1 Návštěvnost

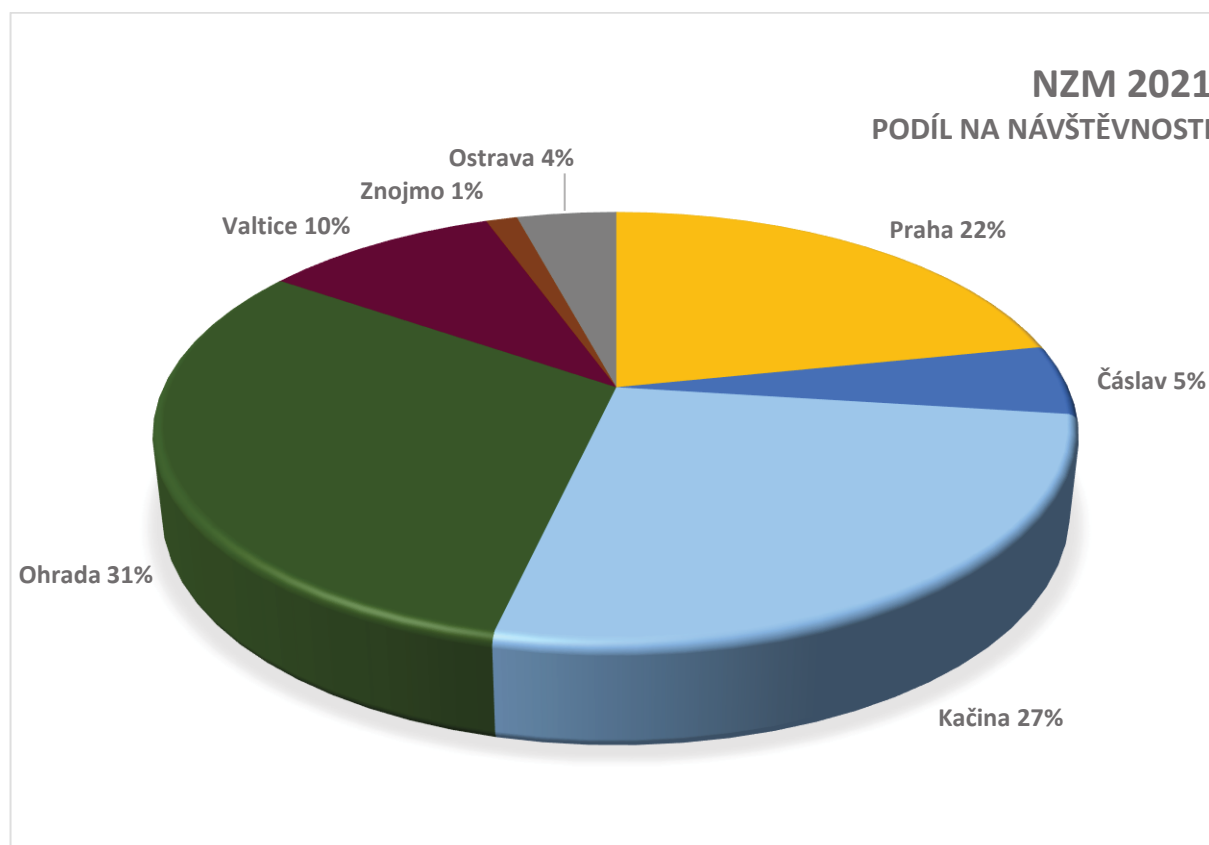
V roce 2021 byly z důvodu vládních protiepidemických opatření muzea a galerie uzavřeny od 1. ledna do 2. května 2021, tedy 122 dní (v roce 2020 to bylo 127 dní), omezené či limitované byly rovněž kulturní či popularizační akce pro veřejnost, počty návštěvníků skupinových prohlídek apod. Celková návštěvnost muzea v roce 2021 činila 382 244 návštěvníků. Je to o 63 460 návštěvníků více než v roce 2020, kdy byl provoz muzea také omezen či dočasně přerušen protiepidemickými opatřeními. Oproti předchozímu „necovidovému“ roku 2019 se jedná o pokles.

V důsledku omezení školní výuky a následných „dohánění látky“ také významně klesl počet návštěvníků lektorských programů. Některá muzea z rodiny NZM naopak přilákala v době omezení návštěvníky do svých venkovních expozic a výstav či na akce, které přesunuly ven, tato aktivita je i vysvětlením pro vykázané počty návštěvníků muzea v měsících leden až duben, kdy byly muzejní expozice vinou Covidu-19 uzavřeny. NZM zaznamenalo v roce 2021 i jeden mimořádný úspěch, i při dodržování všech epidemických opatření se NZM Kačina podařilo poprvé překonat hranici 100 tisíc návštěvníků.

Tab. 2. Návštěvnost na jednotlivých pobočkách v jednotlivých měsících.

	Praha	Čáslav	Kačina	Ohrada	Valtice	Znojmo	Ostrava	Celkem
leden	0	0	1 620	0	0	0	0	1 620
únor	0	0	1 865	0	0	0	0	1 865
březen	0	22	740	0	0	0	0	762
duben	400	42	1 937	0	0	0	239	2 618
květen	9 229	1 010	6 735	723	258	113	678	18 746
červen	10 862	1 774	8 282	9 778	3 602	468	1 478	36 244
červenec	11 362	4 127	21 404	47 576	10 854	1 921	1 674	98 918
srpen	16 850	6 289	16 927	48 965	12 829	1 597	3 735	107 192
září	9 689	3 280	18 766	5 307	6 018	581	4 906	48 547
říjen	10 751	3 229	12 624	6 083	3 416	205	2 513	38 821
listopad	8 156	274	3 201	0	874	111	523	13 139
prosinec	5 960	0	7 481		0	54	277	13 772
součet	83 259	20 047	101 582	118 432	37 851	5 050	16 023	382 244

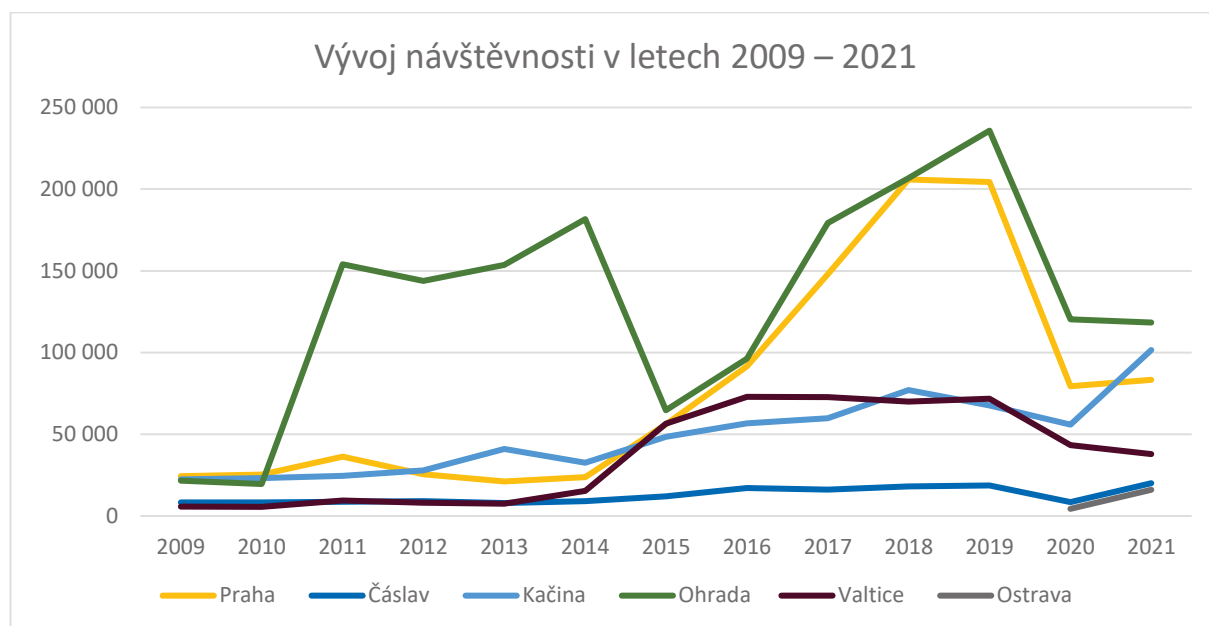
Graf 1. Podíl na návštěvnosti podle poboček v roce 2021.

Tab. 3. Vývoj návštěvnosti NZM v letech 2009–2021

rok	návštěvnost	příjmy ze vstupného / Kč
2009	82 292	2 656 055
2010	81 858	2 635 692
2011	233 209	4 227 344
2012	214 300	4 216 796
2013	231 115	4 399 787
2014	262 464	5 158 886
2015	237 909	5 274 034
2016	334 488	6 259 908
2017	495 970	6 313 108
2018	592 555	8 837 767
2019	613 159	11 715 962
2020	318 784	6 720 638
2021	382 244	7 827 473

Graf 2. Vývoj návštěvnosti po pobočkách v letech 2009–2021

4.2 Výstavní činnost

4.2.1 Expozice Národního zemědělského muzea

Národní zemědělské muzeum prezentuje zemědělství včetně lesnictví, myslivosti, rybářství, potravinářství, gastronomie, zahradnictví, pivovarnictví či vinařství jako obory nezbytné pro zajištění existence jednotlivce i celé společnosti. Tato klíčová témata jsou komunikována prostřednictvím expozic, výstav i v rámci lektorských programů či popularizačních akcí pro veřejnost.

4.2.1.1 Expozice v Praze

Hlavní výstavní budova Národního zemědělského muzea provází návštěvníka historií zemědělství v logicky ucelené struktuře. Expozice prvního patra prezentují lov a sběr jako klíčovou strategii člověka pro přežití v době, kdy se malé migrující skupiny obyvatel živily sběračstvím, rybařením, lovem nebo pastevectvím. V muzeu toto období představují expozice Rybářství, Myslivost, Laboratoř ticha.

Druhé patro představuje nejvýznamnější know-how lidstva, zemědělství. Jsou zde umístěny expozice Zemědělství, Voda v krajině, Objevovna a výstavní sál, určený pro hlavní výstavy sezony. V roce 2021 zde byla výstava Lékaři rostlin připravená ve spolupráci s dalšími resortními organizacemi, zejména vědecko-výzkumnými institucemi.

Třetí patro muzea je věnováno jídlu. Je zde expozice Gastronomie, v současné době tvořená gastronomickým studiem a expozicí dětské gastronomie. V tomto patře je také nově zrekonstruovaný výstavní sál muzea, kde probíhají krátkodobé výstavy. S prostorem se perspektivně počítá pro expozici Potravinářství.

Na střeše muzejní budovy je rozsáhlá střešní expozice, Živá zahrada výhledů. Doplnuje ji políčko zemědělských plodin, včelí úly a prostor pro panelové výstavy. V roce 2021 zde probíhaly výstavy připravené ve spolupráci s resortními partnery.

- **Zemědělství**

Národní zemědělské muzeum má poprvé od 30. let minulého století vlastní ucelenou expozici zemědělství. Návštěvník se zde seznamuje s historií zemědělství i cyklem hospodářského roku. Mottem expozice je „Umírněnost“ neboli „Cesta selského rozumu“, kdy současná generace poučená minulostí má zodpovědnost vůči budoucí generaci. Expozice představuje návštěvníkům vzácné sbírkové předměty, například ruchačlo bratranců Veverkových či dermoplastiku plemenného býka Cézara, a také audiozáznamy s příběhy našich předků. Expozice je koncipována do tří hlavních částí. Tou první je časová osa neboli symbolická cesta dějinami zemědělství. Ta přibližuje a shrnuje vývoj zemědělství od pravěku až po současnost se všemi zvraty, propady i úspěchy. Na tuto část navazuje budoucnost zemědělství, jež přináší klíčové otázky na téma směřování zemědělství ve vztahu k půdě, chemii, genetice a zvláště k člověku. Třetí a největší část je potom věnována názornému představení hospodářského roku, zemědělských prací, autentických nástrojů, nářadí, strojů a hospodářských zvířat se záměrem přiblížit hospodáře, který po celá staletí přistupoval k práci s láskou a respektem k přírodě, s citem pro rodnou půdu a s úctou k rodinné tradici.

Expozice je vystavěna na principech současných muzeologických trendů spočívajících v maximální ochraně sbírkových předmětů v klimastabilních vitrínách, které ale zároveň přinášejí komfortní zážitek pro návštěvníky. Součástí je i dětská linka zaměřená na nejmladšího návštěvníka.

- **Voda v krajině**

Expozice Voda v krajině nabízí nespočet úhlů pohledu na vodu – v krajině, v řekách, v lidských životech. Dominantou expozice je plastický model České republiky, na němž se promítají „příběhy“ vody, oživují hlavní rybníční soustavy, povodí i rozvodí, vysvětlují skutečné příčiny a zákonitosti povodní v kontrastu s nejsuššími oblastmi ČR. Ve skleněných válčích si návštěvníci mohou vyzkoušet rozličné vlastnosti a úlohy vody v krajině – sílu vody, vsakování, ale také to, jak s ní nakládáme, jak ji spotřebováváme. Interaktivní skleněné „knihy“ podávají informace o vodě, jejím koloběhu v přírodě a vodě léčivé – minerálních pramenech. Všechny tematické okruhy expozice staví prioritně na roli člověka, který svou činností může pozitivně i negativně hospodaření s vodou, vodními zdroji v krajině i využití její energie ovlivnit.

- **Rybářství**

Moderní interaktivní expozice prezentuje tradici českého rybníkářství. Rybolov je jedním z nejstarších zdrojů obživy lidstva. Expozice prezentuje rybářství jako fenomén, který ve spojení s rybníkářstvím představuje významnou činnost člověka měnící a ovlivňující krajinu. Expozici oživují velká akvária se sladkovodními rybami a také interaktivní model rybníční soustavy a dioráma výlovu rybníka.

- **Myslivost**

Expozice vytváří obraz myslivosti jako životního stylu, postoje, poslání, profese i koníčka mnoha lidí. Představuje profesi, v níž je důležitá etika, morálka lidí; též jako obor hospodářsky přínosný, schopný produkce kvalitních potravin. Ukazuje historii myslivosti, povinnosti i privilegia mysliveckého stavu, průběh mysliveckého roku a další oborové informace. Příběh myslivosti vypráví klasickou formou pečlivě vybraných sbírkových předmětů i pomocí virtuálních efektů.

- **Jede traktor**

V přízemí muzea je k vidění více než dvacet typů traktorů od tuzemských i zahraničních výrobců z let 1917 až 1953. Expozice nabízí to nejlepší, co bylo v daných letech vyrobeno. Vystavené stroje pocházejí z podsírkvy Zemědělské stroje, jedné z typově nejucelenějších kolekcí svého druhu v Evropě, která je uložena a prezentována v muzeu zemědělské techniky v naší čáslavské pobočce.

- **Laboratoř ticha**

Laboratoř ticha umožňuje návštěvníkům díky moderním technologiím nahlédnout do buněčné úrovně lesního biotopu. Audiovizuální instalace byla do Národního zemědělského muzea přemístěna z českého

pavilonu Světové výstavy EXPO 2015. Projekt představuje živý les vsazený do futuristické laboratoře. Kromě živých rostlin jsou součástí instalace také interaktivní kamery, projekční plochy, mikrofony, automatizované systémy na zavlažování a klimatizaci. V roce 2019 byla velká část biotopu obnovena.

- **Gastrostudio a dětská gastronomie**

Vitríny chrání v muzeích předměty, v Národním zemědělském muzeu chrání speciální vitrína know-how. Je umístěna v expozici a za ní je profesionálně vybavené gastrostudio sloužící mimo jiné jako tréninkové zázemí Asociace kuchařů a cukrářů ČR. Návštěvníci mohou pozorovat mistry ve svém oboru při práci, mají také možnost účastnit se kurzů vaření, které v gastrostudiu NZM organizuje.

V dětské části expozice si mohou nejmenší návštěvníci muzea vyzkoušet nakupování, vaření a zacházení s potravinami, dozví se také, proč je dobré nakupovat místní produkty. Naučí se vnímat potraviny nejen zrakem, ale i dalšími smysly. Expozici doplňují kuchyně našich babiček a prababiček, jež jsou vybaveny autentickými předměty z muzejní sbírky.

- **Objevovna**

Tato část muzea je prostorem pro konání výukových a lektorských programů a přednášek pro školní a zájmové skupiny. Všem zvědavým návštěvníkům nabízí možnost „objevovat“, získávat nové informace. Je to prostor pro učení, bádání, přemýšlení, experimentování, zábavu a hraní.

- **Expozice Živá zahrada výhledů**

Zcela unikátní koncept nabízí střecha Národního zemědělského muzea. Součástí střešní expozice jsou trávník k posezení nebo na piknik, políčko se zemědělskými plodinami a včelí úly. Expozice nabízí pohled na Prahu shora a také podbízivou otázku – šlo by to bez zemědělství? Součástí expozice je i výstavní prostor pro 21 výstavních panelů velikosti 70×100 cm.

- **Venkovní živé expozice – Malý selský dvorek**

Na dvoře Národního zemědělského muzea, směrem do ulice Letohradská, je návštěvníkům k dispozici nejen posezení, ale také venkovní expozice muzea – Malý selský dvorek s domácími zvířaty. Děti se zde mohou podívat na králíky, holuby nebo kachny, přímo mezi návštěvníky se volně potulují slepice a kohouti. Pro městské děti je to často jediná možnost prohlédnout si hospodářská zvířata na vlastní oči.

- **Zahrada první republiky**

V průběhu 20. a 30. let 20. století zaznamenala zahradní a krajinářská architektura dosud nevídaný rozvoj. Tehdejší zahradní architekti našli uplatnění ve všech oblastech výstavby, a to od soukromých realizací až po veřejné zakázky. S ohledem na širší tvůrčího záběru je jejich bohaté dílo dnes považováno za neodmyslitelnou součást vývoje zahradního umění a studováno jako jeden z dokladů národní kulturní identity. Národní zemědělské muzeum připravilo na nádvoří muzea v Praze na Letné výstavní expozici, a to formou stylizované prvorepublikové zahrady. Návštěvník se zde seznámí s typickými projevy tehdejší zahradní tvorby, která čerpala z bohatých forem květinových a růžových záhonů a z pestrého vzorníku zahradních staveb a doplňků, jako jsou altánky, pergoly, zahradní lavice.

4.2.1.2 Expozice v Čáslavi

- **Dřinu strojům? Dřinu strojům!**

Expozice představuje vývoj zemědělské techniky v kontextu s významnými českými i světovými událostmi s ohledem na skutečnost, že rozvoj techniky a technologií vždy souvisí s rozvojem celé společnosti. Nejde jen o vývoj zemědělské techniky jako takové, ale především o vývoj a možnosti využívání energie v oblasti pohonu strojů. Právě potřeba usnadnění práce a zapojení strojů do činnosti člověka dala prostor pro vznik nových technologií a inovací. Kromě samotných dějin českého zemědělského strojínictví jsou zde prezentovány i dějiny podnikání ve strojínictví obecně, které v každém časovém období reprezentují česká jména a významné české firmy.

4.2.1.3 Expozice na zámku Kačina

- **Život pod schody – zázemí služebnictva**

Expozice věnovaná hospodářskému zázemí zámku Kačina je umístěna v autentických prostorách suterénu zámecké budovy a respektuje původní využití jednotlivých místností. Jedná se o soubor místností, jež zajišťovaly chod zámku, který byl samozásobitelským hospodářským dvorem. Vedle expozice Zámecké truhlárny nebo expozice Mlýny na Novodvorském panství uvidí návštěvníci zámeckou prádelnu včetně dochovaného kotle na vyváření prádla a nádrže na vodu, žehlírnu s mandlem a žehličky z 19. století nebo zámeckou kuchyni. Ta je zřejmě nejzajímavějším prostorem této expozice, z jejího původního vybavení se dochovala sice jen kamenná výlevka, ale návštěvníci zde naleznou věrnou repliku původní zámecké chlebové pece kombinované se sporákem a udírnou, kuchyňský nábytek a především nádobí a kuchařské náčiní. Vedle kuchyně je i spížírna a sklad kuchyňského náčiní a nádobí.

V původních zámeckých sklepech bylo nutno autentické vybavení rekonstruovat. V jednom ze sklepů se ukládalo v sudech i v lahvích víno, v druhém byly uloženy v bednách a regálech ovoce a zelenina. V zámecké lednici sice dnes již led chybí, původní háky však dokládají, že zde visela zvěřina či půlky prasat. Hospodářské zázemí zámku dokresluje dobovým nábytkem zařízená místnost, v níž bydlely kuchařky, a dřevník se zásobou dřeva a nářadím k přípravě palivového dříví. Součástí prohlídkového okruhu je i návštěva zámecké konírny. Konírna na Kačině je unikátní svým architektonickým řešením, je integrální součástí jedné z kolonád zámecké budovy, není umístěna stranou v parku v hospodářských budovách, jak bývalo dříve na zámcích zvykem. Ze dvou třetin je zapuštěna do terénu, takže koně vcházeli do konírny přímo ze zámeckého parku, vchod ze zahrady a stáj spojoval 30 metrů dlouhý tunel. Konírna sloužila svému původnímu účelu do začátku 30. let 20. století, dodnes jsou zachovány kamenné napáječky i původní cihlová podlaha. Ke konírně přiléhá kočárovna, sousední hospodářská budova se skleníkem.

- **O lnu, vlně, konopí, ...**

Nová expozice byla návštěvníkům zpřístupněna v červenci 2021. Expozice se zabývá zpracováním kůže a vláken jak rostlinného, tak i živočišného původu. Prostřednictvím sbírkových předmětů a modelů jsou ukázány jednotlivé výrobní postupy používané při zpracování lnu, vlny, hedvábí a kůže. Součástí expozice je i prostor pro relaxaci a pro děti je připravena liščí nora. Příležitostnou součástí expozice bude i předvádění předení a tkaní.

Prezentace expozice je zaměřena na přírodní materiály od celých rostlin až po látky, nástroje a jednoduché stroje používané při jejím zpracování. Expozice se zabývá nejenom lnářstvím, ale i výrobou sukna, koželužstvím a kožešnictvím. K vidění je zde i model sloupové valchy v měřítku 1:2. K prohlédnutí je také zařízení na výrobu modrotisku včetně řady historických modrotiskových raznic. Unikátní je rovněž kopie kolovratu na výrobu hedvábné příze.

- **13 chotkovských komnat**

Ve třinácti místnostech přízemí zámku Kačina je možné prohlédnout si salony i soukromé apartmány původních majitelů zámku. Střed piana nobile tvoří společenské prostory, soukromé místnosti jsou umístěny na obou jeho koncích. V levé části přízemí je umístěn apartmán pána domu, v pravé části paní domu. Místnosti jsou vybaveny dobovým nábytkem, z převážné části empírovým, z části ve stylu biedermeieru a druhého rokoka. Tři čtvrtiny nábytku a dalšího vybavení jsou původní. V části zámku je dochována rovněž původní výmalba místností. Expozice umožňuje nahlédnout do každodenního soukromého i veřejného života mužských i ženských členů rodu Chotků v 19. a v první polovině 20. století. Mezi nejvýznamnější exponáty patří nadživotní portrét zakladatele zámku Jana Rudolfa Chotka s plány Kačiny v ruce a empírový soubor sedacího nábytku dovezený Chotky z Paříže.

- **Chotkovská knihovna, zámecké divadlo a kaple**

Knihovna se nachází v levém křídle zámku. Knihovnímu fondu položil základy Jan Rudolf Chotek, knihovna obsahuje 21289 publikací, což je celkem 36 450 svazků z 16. až 19. století, a to včetně

starých tisků, map a exlibris. Knihovna sama je kulturní památkou. Vedle knihovny je k vidění také historická lékárna s výrobnou léků. V pravém křídle zámku je potom zámecké divadlo. Klasicistní prostor byl otevřen 4. listopadu 1851, intenzivní provoz divadla trval téměř dvacet let. Hrály se zde i hry pravnuka stavitele zámku a hlavního hybatele zdejšího divadelního dění Rudolfa Karla Chotka. Podle dobových zpráv se další členové rodiny v divadle uplatnili nejen jako herci, ale také jako muzikanti a výtvarníci dekorací. Hlediště pro téměř 150 diváků má dvě galerie a hraběcí lóži.

- **Spagyrie, rostlinná alchymie**

V srpnu byla v zámecké kapli otevřena nová expozice Spagyrie, rostlinná alchymie, která návštěvníky muzea seznamuje s jedním z historických zdrojů současné farmacie. Ukazuje však současně spagyrii jako filosofický směr a druh ezoterismu.

- **Výstavní patro**

Výstavní patro na Kačině provádí návštěvníky muzejními expozicemi a aktuálními výstavami. V sezoně 2021 nabídlo expozice Království včel, Zahrady a parky hraběcího rodu Chotků, Příběh dřeva, Kačina na dotek a dětskou linku expozice Modely lidových staveb. Tato část zámku je vhodná nejen pro milovníky historie, ale také pro rodiny s dětmi. Součástí expozic jsou interaktivní prvky, divadélko, stavebnice či herna.

- **Exteriérové expozice**

V zámeckém parku je možno navštívit venkovní expozici Ze života hmyzu, projít si naučnou stezku zámeckým parkem; skleník, zahradu léčivých rostlin a Učebnu v lese. V zámecké zahradě, vybudované ve stylu anglického přírodně-krajinářského parku, je umístěn unikátní projekt Otevřené knihovny, který zpřístupňuje cenné svazky místní knihovny pomocí QR kódů. Zámecký park je zároveň entomologicky významným územím, díky biotopům vzácných brouků páchníka hnědého a lesáka rumělkového patří mezi evropsky významné lokality v rámci soustavy NATURA 2000.

4.2.1.4 Expozice na zámku Ohrada

- **Myslivost**

Expozice mapuje českou myslivost a její tradice jako fenomén, který provází člověka v různých formách od nepaměti. Dějiny myslivosti jsou především dějinami lovu a chovu zvěře. Expozice je rozdělena na naši původní srstnatou zvěř, kde je možné vidět i tzv. poslední úlovky, vodní a polní původní pernatou zvěř a zvěř introdukovanou. K lovu patří i lovecké zbraně, které jsou v expozici zastoupeny především zbraněmi známých českých puškařů. Vše doplňuje přehled loveckých technik, chovatelských a odchytných zařízení a uměleckých předmětů. V části věnované kynologii, která k myslivosti také neodmyslitelně patří, je možné vidět preparáty poslední smečky ze zámku Ohrada i modely různých plemen loveckých psů zhotovených v přesném měřítku podle živých předloh akademickým sochařem Jiřím Proseckým. Součástí expozice je i hlavní sál zámku vybavený stylovým parohovým nábytkem a „liščím“ kobercem z 19. století. Od roku 2018 zdobí stěny hlavního sálu kopie velkoformátových obrazů štvanic od barokního knížecího malíře Johanna Georga Hamiltona umístěné v původních rámech a na původních místech. Originální obrazy byly vytvořeny přímo pro lovecký zámek Ohrada a již při jeho stavbě počítal stavebník Adam František ze Schwarzenbergu s jejich přesným umístěním. Kromě obrazů visí na stěnách sálu a přístupovém schodišti nejsilnější jelení trofeje z oblasti Šumavy, Hlubočka a Třeboňska.

Les pramenů – příběhy lesů

Zážitek expozice na Ohradě představuje návštěvníkům prostřednictvím průvodců, sbírkových předmětů a uměleckých instalací fenomén krajiny v okolí zámku Ohrada a les a lesnictví jako provázaný celek. Výstava vrací návštěvníky do historie a zároveň pro ně zachycuje současnou krajinu a její význam pro společnost se zdůrazněním současných problémů s dostatkem vláhy a vody. Návštěvníci se prostřednictvím expozice podívají také do dvou významných jihočeských obor – Staré a Poněšické

obory. Les pramenů – příběhy lesů je další z řady zážitkových a edukačních lesnických expozic, připravených ve spolupráci s Lesy ČR.

Mapuje především souvislosti lesů a vody, její cestu a využití v lesích i dále ven, do volné přírody. S využitím sbírkových předmětů muzea připomíná i zaniklý fenomén plavení dříví. Příběhy lesů jsou vyprávěny klasickou formou i virtuálními efekty, exponáty a mechanickými prostředky dovolujícími člověku je ovládat. Lesnická zážitková expozice je unikátní především tím, že je nedílně spojena s postavou vypravěče, který se návštěvníkům po celou dobu věnuje, vede je, zapojuje do dějů a postupně odhaluje další a další zákoutí spletených lidských příběhů a přírodních zákonů. Expozice vznikla ve spolupráci a za finanční podpory podniku Lesy České republiky, s. p.

- **Sallačova sbírka**

Světově významná sbírka paroží jelenovitých a sourozí turovitých z celého světa vytvořená prof. dr. Vilémem Sallačem na počátku 20. století tvoří zoologickou expozici, kdy není důležitá trofej, ale množství ve sbírce zastoupených druhů a jejich typické znaky. K nejvzácnějším exponátům této sbírky patří paroží jelena Schomburgkova, který žil v Thajsku a v první polovině 20. století byl vyhuben. Cenná jsou i paroží jihoamerických jelenů huemul, pudu, mazama, jelence bahenního a pampového. Celá sbírka obsahuje 400 kusů, z toho je 343 paroží jelenovitých a 57 sourozí turovitých (dutorohých). V expozici jsou vystaveny všechny druhy a poddruhy jelenovitých obsažené ve sbírce a jako ukázka šest druhů turovitých. Projekt byl podpořen státním podnikem Lesy České republiky, s. p.

- **Sokolnictví**

Malá expozice představuje sokolnictví jako unikátní způsob lovu starý přes 4 tisíce let, při kterém se využívalo jedinečných schopností ptáka – dravce. Poskytuje informace o dravcích, jejich životě a způsobu lovu, o jejich výcviku a soužití s člověkem. Sokolnictví je zapsáno v Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva, který vede organizace UNESCO.

- **Rybářství**

Expozice zaměřená především na slavnou historii českého rybníkářství, ale představuje i naše rozšířené říční rybářství. K tomu je vystaveno tradiční nářadí užívané k výlovům rybníků a unikátní soubor nářadí lidového říčního rybářství. Mezi nejceněnější exponáty patří sádrové odlitky lososů zhotovené Antonínem Fričem pro Jubilejní zemskou výstavu v Praze v roce 1891. Součástí rybářství je i menší expozice Život na vodách; jsou zde představeni vodní ptáci včetně nahrávek jejich hlasů a další živočichové spjatí s vodou. Celou expozici doplňuje pět akvárií s našimi původními i introdukovanými druhy ryb.

4.2.1.5 Expozice v Ostravě

- **Zemědělská technika**

V atraktivním prostoru původních průmyslových hal jsou vystaveny známé i méně známé zemědělské stroje, které představují průřez největší sbírkou zemědělské techniky v České republice. Rekonstruované průmyslové haly, které si zachovaly svůj původní ráz (veronikárna i železniční koleje a mostový jeřáb), slouží jako kulisy pro minimalistickou prezentaci reprezentativního vzorku sbírky zemědělských strojů Národního zemědělského muzea, vystaveno je přes čtyřicet strojů různé proveniencí i různého stáří. Jde o známé české značky i stroje zahraniční, od USA po SSSR. Z pohledu roku výroby mohou návštěvníci obdivovat techniku z konce století páry nebo stroje, které sjely z výrobní linky před 50 lety. Zemědělská technika je rozdělena do tří základních tematických celků, a to jsou traktory, stroje na zpracování píce (obě skupiny ve veronikárně) a stroje na zpracování obilovin (ve skladové hale). V roce 2021 pokračovalo NZM s doplňováním strojů díky novým akvizicím z regionu. Na konci roku se podařilo restaurátorsky očistit tři mlátičky, které doplnily instalaci ve skladové hale. Zde byl také pro návštěvníky instalován interaktivní prvek – jednořádkový ruční secí stroj.

- **Depozitář potravin**

Potravinu ze všech stran i ze všech úhlů pohledu, interaktivně a všemi smysly. Při vstupu do třetí haly, která se tyčí více než 13 metrů nad terénem, se nachází prostor s třicetimetrovým regálem a třiceti tématy z oblasti potravin. Co jeden metr, to jedno téma, které je zpracováno atraktivní grafickou formou. V expozici se návštěvníci dozví to nejdůležitější o potravinách, poznají základní typy potravin a mohou se zamyslet i nad aktuálními otázkami, které jsou s problematikou potravin spojeny. Celá instalace je doplněna o interaktivní exponáty, takže návštěvník může vnímat potraviny doslova všemi smysly. Modulární systém umožňuje expozici doplňovat, aktualizovat a měnit. Depozitář potravin svým názvem odkazuje na funkci muzea jako instituce, která shromažďuje předměty a v přeneseném slova smyslu i lidské vědění, konstrukčně zase expozice odkazuje na regály v obchodech s potravinami, kde každý metr představuje určitý sortiment.

- **Galerie českých potravin**

V expozici Galerie českých potravin jsou velmi jednoduchým muzejním způsobem představeny výjimečné potraviny z Čech, Moravy i Slezska. Jak název expozice napovídá, návštěvník se tu může seznámit se současnými potravinami netradiční formou – čistou galerijní prezentací. Instalace je velmi prostá a efektní, 30 solitérních vitrín a v každé z nich na piedestalu stojí vybraný český produkt, který buď nese některou ze značek kvality či chráněné zeměpisné označení původu (Klasa, Český výrobek, Regionální potravina, Asociace regionálních značek aj.), nebo je jinak významný. Přibližně třetina vystavených potravin pochází z Moravskoslezského kraje, zbytek jsou potraviny vyrobené v dalších krajích České republiky. Z hlediska skladby výrobků jsou prezentováni jak velcí producenti, tak menší a rodinné podniky. Všechny 30 potravin je rozděleno do deseti základních kategorií. Jsou tu alkoholické nápoje, lahůdky, maso a masné výrobky, mléko a mléčné výrobky, mlýnské, pekárenské a cukrářské výrobky, mražené krémy, nealkoholické nápoje, ostatní výrobky, ovoce a zelenina a také rybí výrobky. Zastoupeny jsou produkty z průmyslové výroby i rodinných podniků a farem, které si zakládají na řemeslné výrobě. Vždy je ale spojuje tradice a snaha představit to nejlepší. S ohledem na fakt, že expozice byla v roce 2020 otevřena pro návštěvníky jen 39 dní a v roce 2021 otevíralo NZM vinou pandemie až v květnu, zůstala po celý rok sestava potravin stejná, jako při otevření muzea.

4.2.1.6 Expozice ve Valticích

- **Národní expozice vinařství**

Expozice provází návštěvníka vinařstvím od jeho počátků až po současnost. Expozice je rozdělena do čtyř částí, které jsou věnovány historii vinařství, vinohradnictví, sklepnímu hospodářství a degustaci vína. Návštěvník je zde vtážen do poznávání vinařství ve všech jeho aspektech, poznává typy vůní, charakteristické pro jednotlivé odrůdy vína, může si vyzkoušet a rozšířit své znalosti vinařské tematiky či zhlédnout několik vzdělávacích filmů o historii pěstování vinné révy, výroby vína či o sklepním hospodářství. Kromě moderní expozice s řadou interaktivních prvků jsou součástí také historické vinařské lisy, umístěné v cihlových, klenutých prostorách v přízemí muzea. Expozice byla obohacena o faksimilie erbovních listin z 16. a 17. století a Horenské právo pro obci Hrušky z 18. století.

- **Tajemný život v půdě**

Půda je zde představena jako bohatství naší země, které musíme chránit a pečovat o něj. Návštěvníci se seznámí například s hojným životem v půdě či s půdními typy. Velký důraz je kladen na zobrazení negativních vlivů různých druhů eroze půdy, které nás v posledních letech stále více ohrožují. Návštěvníky čeká průchod tunelem, ukazujícím bohatý život v půdě, či modely vodní, větrné a sluneční eroze. Nově se návštěvníci mohou prostřednictvím QR kódu dozvědět více o provedených rozborech půdy v Lednicko-valtickém areálu, jakož i o samotných pedologických přístrojích a samotném výzkumu, které muzeum v minulých letech realizovalo.

- **Krajina Lednicko-valtického areálu**

Expozice nabízí pohled do okolí Valtic, součásti Lednicko-valtického areálu zapsaného v roce 1996 na Seznam světového dědictví UNESCO. Předmětem zájmu tu však nejsou místní architektonické památky, ale příroda, její jednotlivé biotopy a především živočichové zde žijící. Návštěvníci se seznámí s běžnými i vzácnými druhy ryb žijících v Lednických rybnících i tůních lužního lesa a s ptáky, jejichž druhovou pestrostí je příroda Lednicko-valtického areálu vyhlášena. Expozici doplňují velkoobjemová akvária s našimi nejvýznamnějšími sladkovodními rybami a také interaktivní vitríny s parafínovými modely ovoce a zeleniny. Malé návštěvníky zaujme především kinestetická lávka, panely se zvuky zvířat či interaktivní liščí nora. Vzhledem k rozsáhlé sbírce parafínových modelů ovoce a zeleniny se nově návštěvníci mohou seznámit s jejich historií a procesem výroby nebo si prostřednictvím QR kódu prohlédnout katalog parafínových modelů jablek, vytvořený NZM Valtice.

4.2.1.7 Znojmo – Expozice pivovarnictví

Expozice se nachází v nejzajímavější budově areálu bývalého znojmského pivovaru – varně. Pivo se zde vařilo od roku 1278 do roku 2005, kdy poslední majitel pivovaru, společnost Heineken, ukončil provoz. Hlavním exponátem muzea je právě původní technologické zařízení varny z roku 1930, které bylo vyrobeno ve Škodových závodech v Plzni. V roce 2010 bylo prohlášeno za kulturní památku. Sestává z vystírací kádě, rmutové kotle, mladinové kotle, scezovací kádě a scezovacího korýtka. Další část expozice je umístěna v prostoru pod varnou. Expozice mapuje historii a tradici pivovarnictví ve Znojmě a seznamuje návštěvníky s hlavními pivovarskými surovinami – vodou, sladem a chmelem – a se způsobem vaření piva od nejstarších dob až po současnost. Provozovatelem expozice je Město Znojmo, resp. příspěvková organizace Města Znojma Znojmská beseda. Organizačně je Expozice pivovarnictví začleněna pod NZM Valtice.

4.2.2 Výstavy v roce 2021

4.2.2.1 Výstavy v NZM Praha

Česká rybí kuchyně aneb kapr nejen o Vánocích	23. 10. 2020 – 28. 3. 2021
Tajemství dřeva	3. 11. 2020 – 21. 2. 2021
Potraviny jak je neznáte	27. 11. 2020 – 28. 2. 2021
Lýkožrout smrkový – pohroma lesa	12. 12. 2020 – 25. 4. 2021
Kulinární tradice moravských a slezských regionů	7. 10. 2021 – 27. 2. 2022
Nejen včely – Opylovači známí i nevšední	1. 3. – 22. 8. 2021
Včely a včelařství	20. 5. – 26. 9. 2021
Sociální zemědělství: Příležitost pro zemědělce (realizace SZIF)	4. 5. – 27. 6. 2021
Ekologické zemědělství. Zodpovědná volba (realizace MZe)	2. 9. 2021 – 02. 1. 2022
Lidová architektura na Národopisné výstavě	1. 7. – 29. 8. 2021
Bourec je borec	10. 5. – 29. 8. 2021
Ovoce a zelenina, ať je léto nebo zima	1. 7. – 29. 8. 2021
Irena Armutidisová: Portrét krajiny	2. 7. – 29. 8. 2021
Stavba Zemědělského muzea na Letné: vize – plány – realita	20. 5. 2021 – 31. 12. 2023
Fotograf Festival 2021 – Pozemšťané*ky	4. 9. – 31. 10. 2021
Josef Opletal a československé lesnictví v období 1. republiky	30. 9. 2021 – 1. 5. 2022
Lékaři rostlin	2. 10. 2020 – 29. 5. 2022
Dlouhodobá výstava Lesů ČR Lesy pro budoucnost	květen 2021 – dále

Česká rybí kuchyně aneb kapr nejen o Vánocích

Výstava je vědeckým výstupem projektu NAKI II – Kulturní tradice českého rybářství ve světle jejího využití v cestovním ruchu a krajinotvorbě (DG18P02OVV057), na kterém spolupracují Česká zemědělská univerzita v Praze, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Vysoká škola ekonomická v Praze, Slezská univerzita v Opavě, Vysoká škola hotelová v Praze a Národní zemědělské muzeum, s. p. o. Stěžejním cílem prezentovaného výzkumu je ozřejmění významu specifické části národního kulturního dědictví – rybářské kultury z hlediska jejího využití v sociálním a ekonomickém prostředí současné české společnosti.

Tajemství dřeva

Autorská výstava výtvarných objektů Martina Patříčného je doplněna vzorky různých druhů dřevin rostoucích v České republice. Návštěvníci mají možnost seznámit se také s dendrologickým herbářem, tzv. xylotékou z lesnické školy ve Zlaté Koruně, která je součástí podsbírky Lesnictví na loveckém zámku Ohrada, jedné z poboček Národního zemědělského muzea.

Potravinový jak je neznáte

Výstava představuje soubor mikrofotografií nejrůznějších přírodních i syntetických látek, ze kterých vznikají potraviny. Díky mnohonásobnému zvětšení může návštěvník nahlédnout do světa krásy potravin a tajů přírodních věd. Panelová výstava nabízí pohled na vitamíny, bílkoviny, škroby, vlákniny, sladidla i užitečné houby. Přibližuje návštěvníkům pouhým okem neviditelné částičky cukru, droždí nebo bambusové vlákniny. Výstavu Potravinový jak je neznáte připravil Výzkumný ústav potravinářský, v. v. i., v rámci projektu Metrofood.cz.

Lýkožrout smrkový – pohroma lesa

Výstava, kterou připravilo Národní zemědělské muzeum, je zajímavá nejen ukázkami muzejních sbírkových předmětů, které se vztahují k biologii a metodám boje s tímto škůdcem. Vypráví příběh současnosti i minulosti kůrovcových lesních kalamit na pozadí tří lesnických generací. Zpracovaný přehled historických kalamit, ukázky z odborné literatury a dobové fotografie poučí návštěvníka každého věku o dlouhodobém boji lesníků o zdravé hospodářské lesy.

Kulinární tradice moravských a slezských regionů

Na vybraných sbírkových předmětech výstava názorně prezentuje šíři a rozmanitost tradiční gastronomie Moravy a Slezska. Zemědělství, hospodářský rok, svátky a obyčeje, sociální postavení v rámci společnosti, to vše hrálo nezanedbatelnou roli při vývoji skladby lidové kuchyně a společně ji determinovalo. Cílem výstavy bylo propojit zpracování zemědělských produktů jako výchozí suroviny s přípravou konkrétních pokrmů a názorně ukázat kulinární dědictví z jiného úhlu pohledu. Výstava je vědeckým výstupem projektu NAKI II – Kulinární dědictví českých zemí: paměť, prezentace a edukace (DG18P02OVV067).

Včely a včelařství

Úly a včelařské náčiní, jak historické, tak užívané dnes, tvoří základ výstavy věnované aktivitě, která je v českých zemích velmi rozšířená – včelařství. Mnohdy dosud nezveřejněné informace a unikátní fotografie připomínají české osobnosti spjaté s historií včelařství – jednu z prvních českých včelařek Floru Jelínkovou, Josepha Donatha, který inspiroval amerického prezidenta George Washingtona k chovu včel, vynálezce medometu Franze Hruschku a nadšené včelaře bratry Mrštíky. V rámci výstavy jsou rovněž představeny insemináčnické přístroje se stručným vysvětlením procesu umělého oplodňování včelích matek. V gastronomickém koutku jsou k dispozici medové inspirace pro Vaši kuchyni. Pro děti je určena řada interaktivních prvků, které je seznamují se životem včel. Výstavu připravilo NZM ve spolupráci s Výzkumným ústavem včelařským v Dole, Regionálním muzeem v Mikulově a Pracovní společností nástavkových včelařů.

Nejen včely. Opylovači známí i nevědění

Doprovodná panelová výstava k výstavě „Včely a včelařství“ rozšiřuje všeobecné povědomí o způsobech opylení rostlin a významu opylovačů z živočišné říše. Představuje nejvýznamnější skupinu těchto opylovačů, ke které patří včely, vosy a čmeláci, ale i další živočichy, kteří k opylování rostlin významně přispívají, jako jsou např. mouchy, brouci a motýli. Seznamuje i s netypickými opylovači, jako jsou ptáci, savci, plazi a mořští živočichové. Akcentuje důležitost opylovačů pro zajištění výživy lidstva a zachování pestrosti rostlinných druhů. Výstava vznikla ve spolupráci s projektem Praha kvete a Knihovnou Antonína Švehly, odborným garantem je Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Sociální zemědělství: Příležitost pro zemědělce

Sociální zemědělství v sobě sdružuje v sobě koncepty multifunkčního zemědělství, sociálních služeb a zdravotní péče. Jeho hlavním posláním je vedle produkce a prodeje zemědělských produktů také zajišťování pracovních míst na farmách, poskytování služeb sociálně a zdravotně znevýhodněným osobám i organizování vzdělávacích aktivit. Koncept klade velký důraz na vztahy mezi lidmi; rozvíjí vztahy v rámci farmy, rodiny, komunity a pomáhá k začleňování znevýhodněných osob do běžného života. První sociální zemědělské podniky se objevují také v České republice. Partnerská výstava. Realizátorem výstavy je Státní zemědělský a intervenční fond.

Ekologické zemědělství. Zodpovědná volba

Změna klimatu, snižování biodiverzity i vyčerpávání neobnovitelných přírodních zdrojů představují pro zemědělce aktuální výzvy. Odpovědi na řadu z nich nabízí systém ekologického zemědělství. Dokáže však skutečně oživit krajinu, chránit přírodní zdroje či vyrábět potraviny bez chemických reziduí? Je návratem ke starým metodám hospodaření nebo představuje moderní alternativu ke stávajícím zemědělským systémům? Na panelové střešní výstavě se návštěvníci dozvědí více o historii, zakladatelích i rozvoji ekozemědělského hnutí ve světě i u nás, o jeho základních principech, odlišnostech od běžného konvenčního zemědělství i výhodách a nevýhodách, které představuje produkce biopotravin. Partnerská výstava. Realizátorem výstavy je Ministerstvo zemědělství.

Lidová architektura na Národopisné výstavě

Výstava představuje prostřednictvím dobových fotografií a plánů výběr z objektů lidové architektury, které byly zhotoveny pro Národopisnou výstavu Československou v Praze v roce 1895. Část dochovaných modelů lidových staveb se stala základem sbírky Národního zemědělského muzea. Některé z nich přibližují soudobé fotografie, na kterých je zachycen jejich současný stav. Ve výstavě je uveden i přehled typů lidových staveb a jejich rozdělení podle účelu, k jakému byly používány. Výstavu doplňuje několik akvarelů věrně zobrazujících podobu jihočeského venkova od malíře Václava Šebeleho, kterého k jejich tvorbě přivedla právě Národopisná výstava Československá.

Bourec je borec

Bourec morušový, nenápadně zbarvený noční motýl, patří mezi nejdéle domestikované živočichy. Hedvábné vlákno, které jeho housenky produkují při kuklení, je ceněnou textilní surovinou již po tisíce let. Výstava nabízí pohled do zákulisí již druhé generace experimentálního chovu bource morušového v Národním zemědělském muzeu.

Ovoce a zelenina, ať je léto nebo zima

Tematické fotografie Jindřicha Štreita, Karla Cudlína, Milana Jaroše a Michaely Brachtlové z podsbírký Fotoarchiv NZM. Témata pěstování zeleniny v Polabí, ovocné sady v zimě i při sklizni, hydroponické pěstování rajčat a zpracování zeleniny v konzervárně. Výstava byla uspořádána u příležitosti Mezinárodního roku ovoce a zeleniny, který vyhlásila Organizace spojených národů.

Irena Armutidisová: Portrét krajiny

Výstava Portrét krajiny s cykly barevných velkoformátových fotografických tisků Ireny Armutidisové je věnována krajině, sice krajině neokázalé, s citem kultivované, téměř banální, v níž základní, ale přesto pozoruhodnou úlohu hraje světlo a struktury v ní vytvářené přirozeným posunem v čase. V tomto smyslu pak bylo možné začlenit zde vystavené fotografie do kontextu klasické krajinářské školy. Hlavní roli fotografií hraje venkovská krajina. Fotografka zvolila obrazy míst svého bydliště, v okolí Veverských Knínic v kraji Mrštíkova Pohádky máje. Tematicky a formálně se dotýká světelných a atmosférických jevů v krajině, kterou důvěrně zná. Autorka minimalizuje krajinu na základní tvary, pracuje se strukturou, plochou, barvou, atmosférou a náladou.

Stavba Zemědělského muzea na Letné: vize – plány – realita

Výstava představuje vývoj architektonického řešení budovy Národního zemědělského muzea v Praze na Letné v kontextu dějin muzea, zástavby prostoru Letenské pláně a spolupráce s Národním technickým muzeem. Hlavními exponáty jsou modely a další předměty ze sbírek NZM, doplněné autentickými návrhy a plány výstavby z 30. let 20. století. Cílem výstavy je představit prostřednictvím autentických dokumentů a exponátů složitý vývoj výstavby letenské muzejní budovy v kontextu dějin muzea.

Fotograf Festival 2021 – Pozemšťané*ky

Paralelní vyprávění o změně naší planety, jež by nevyužívalo expertní, vědecký žargon a obrazy, ale schopnost každého člověka vnímat své bezprostřední okolí a učit se porozumět těmto změnám z tohoto výchozí bodu. První část třídílné výstavy “Pozemšťané*ky” s podtitulem Pletiva přináší sérii lidských i mimo-lidských svědectví o probíhajících environmentálních proměnách. Do společné výpovědi se zapojují plameňáci, stroje, ropné skvrny i ochranné kolektivy, a prolétají se se zkoumáním toho, jak příroda sama nabízí obrazy katastrofy. Na pozadí se tak vynoří první z principů pozemšťanství – citlivě se rozhlédnout kolem sebe ještě předtím, než se rozhodneme o něčem s jistotou promluvit. Vystavující umělci: Susan Schuppli, Tega Brain, Julian Oliver, Bengt Sjöln, Pracovní skupina pro výzkum mimosmyslové estetiky, João Maria Gusmão & Pedro Paiva, Lucie Rosenfeldová, Institut úzkosti, Stony Tellers. Partnerská výstava. Realizátor výstavy: Fotograf 07, z.s.

Josef Opletal a československé lesnictví v období 1. republiky

Hlavním záměrem výstavy s podtitulem „Pěstujte lesy nejen hospodářsky zdatné, ale i lesy oplývající všelikou krásou!“ je představit všestrannou osobnost Josefa Opletala (1863–1953) a jeho lesnické i pedagogické dílo v dobových souvislostech. Působení tohoto mimořádného lesnického odborníka se zarylo v krajině několika evropských států hluboko pod svrchní vrstvu lesní půdy a zanechalo svou stopu v mnoha našich centrálních lesnických institucích i vzdělávacích ústavech. Ústřední exponáty výstavy tvoří archiválie z unikátních osobních fondů našich předních lesníků uložených v archivu Národního zemědělského muzea, jež byly takto komplexně představeny návštěvníkům vůbec poprvé.

Lékaři rostlin

Výstava návštěvníky seznamuje s ochranou kulturních rostlin a rostlinolékaři jako odborníky v této oblasti. Představuje také nejvýznamnější škůdce, choroby a plevele našich polí, luk nebo sadů. Ukazuje, jak se za poslední dvě století proměnily postupy v ochraně rostlin: od čistě mechanických postupů ke stále složitějším a účinnějším chemickým látkám, které v posledních desetiletích doplňují nové šetrnější postupy integrované ochrany. Klimatické změny přinášející sucho a zvýšenou pravděpodobnost výskytu nových škůdců a chorob spolu se stále zvyšujícími nároky na výživu obyvatel planety a potřeby průmyslu budou z rostlinolékařství činit zcela nepostradatelný obor do budoucnosti. Výstava vznikla příležitosti Mezinárodního roku zdraví rostlin, vyhlášeného OSN na rok 2020.

Lesy pro budoucnost

Lesy České republiky sází lesy nové generace, které vyrostou za desítky let. Jaké budou? Výstava je složená ze dvou částí. První část představuje lesní programy, které směřují k obnově lesa stíženého

mnohaletou kůrovcovou kalamitou. Druhá část je variabilní a věnuje se prezentaci různých aktuálních témat. Součástí výstavy je také virtuální prohlídka, kde se prostřednictvím „kouzelných“ brýlí s rozšířenou realitou ocitnete na pěti reálných lesních lokalitách a uvidíte zde, jak se v průběhu času budou vyvíjet porosty po aktuální kůrovcové kalamitě. Výstavou provází průvodce. Realizátor výstavy Lesy ČR.

4.2.2.2 Výstavy v NZM Čáslav

Vynálezy Františka Horského	8. 5. – 31. 10. 2021
Výstava borůvek	1. 6. – 31. 10. 2021
Zdraví rostlin ve fotografii	8. 5. – 26. 9. 2021

Vynálezy Františka Horského

Výstava k výročí 220 let od narození F. Horského. Ve výstavních prostorech haly A si mohli návštěvníci prohlédnout méně známou část sbírky, která zůstává běžně umístěna v depozitářích a není veřejnosti přístupná. Dominantními prvky výstavy byly modely zemědělských strojů zkonstruovaných Františkem Horským. Tematicky bylo doplněno dalšími modely z podsbírký Rostlinná výroba 2.

Zdraví rostlin ve fotografii

Vítězné snímky fotosoutěže "Pečujme o zdraví rostlin, i ony mohou být nemocné" zachycovaly nejen krásu rostlin, ale i téma škůdců a chorob, které jsou často nedílnou součástí jejich života. Výstava, kterou pro návštěvníky muzea připravil Ústřední zkušební a kontrolní ústav zemědělský, představila rostliny jako živé organismy, které potřebují péči nejen rostlinolékařů, ale i laické veřejnosti.

Výstava borůvek

Venkovní výstava různých kultivarů borůvek. Připraveno ve spolupráci s Konifery Žehušice.

4.2.2.3 Výstavy v NZM Kačina

Zámek Kačina na starých vyobrazeních	5. 8. 2020 – 31. 12. 2021
Epifyty – rostliny vzdušných zahrad	11. 5. 2020 – 31. 12. 2021
Obraz zemědělství v socialistickém realismu	11. 5. 2020 – 31. 12. 2021
Agrolesnictví – příležitost pro krajinu a zemědělství	13. 5. – 31. 12. 2021
Výstava afrického umění – Sochy z Tengenenge	16. 6. – 31. 10. 2021
Skrytá krása hmoty	1. 7. – 31. 12. 2021
Výstava loveckých psů	6. 7. 2021
Zámecká divadla rodiny Waldstein-Wartenbergů	od 31. 7. 2021
Chotkovské loutkové divadlo	1. 8. – 15. 11. 2021
Mezinárodní výtvarné sympozium	1. 8. – 8. 8. 2021
Historické automobily na Kačině – Jaguár, Porsche, Fiat	11. 7., 24. 7., 14. 8., 2. 10.
Zimní příběh, aneb Když Chotkové stolovali	4. – 27. 12. 2021
Betlémy ze zámku a podzámčí	5. – 27. 12. 2021
Zázračné divadlo barokního světa	16. 8. 2021 – 5. 5. 2025

Zámek Kačina na starých vyobrazeních

Výstava obrazů zachycujících Zámek Kačina a jeho parkové a stavební přeměny od roku 1830 do 1. poloviny 90. let 20. století. Nejstarší obrázky (kopie) jsou litografie, lavírovaná tušová kresba, akvarel a lept. Novější jsou pohlednice, skleněné fotografické desky a fotografie. K vidění byla jediná známá fotografie Jana Rudolfa Chotka ml. (1865–1884), posledního člena majorátní větve rodu, na níž je na kočáře zachycen jako malý kluk s matkou (zemřel předčasně v 18 letech), nebo poníci na Kačině, na nichž se Jan Rudolf učil jako dítě jezdit na koni.

Autoři litografie a akvarelu: Adolph Friedrich Kunike, Heinrich Waldemar Rau, E. Herold

Autor leptu: Pavel Šimon (1920–1958)

Epifyty – rostliny vzdušných zahrad

Epifyty jsou významnou skupinou rostlin, která velmi ovlivnila zahradnictví posledních století. Botanici z celého světa podnikali výpravy za těmito květinami. Ty se i dnes těší velkému zájmu z řad profesionálních i amatérských pěstitelů. Příkladem je orchidej *Phalaenopsis*, která se stala jednou z nejpěstovanějších pokojových květin. Výstava návštěvníkům přiblížila život epifytů v jejich původním prostředí vysoko v korunách stromů.

Obraz zemědělství v socialistickém realismu

Cílem výstavního projektu bylo představit široké veřejnosti unikátní soubor obrazů malířů socialistického realismu ze sbírek Národního zemědělského muzea a na konkrétních dílech ukázat, jak umělci sloužící totalitní komunistické moci vykreslovali průběh násilné kolektivizace na českém venkově. Na výstavě byli bohatě zastoupeni především autoři, kteří se v rámci tehdejší oficiální výtvarné scény stali nadšenými propagátory socialistického realismu sovětského typu.

Agrolesnictví – příležitost pro krajinu a zemědělství

Výstava představuje agrolesnický systém v různých formách a z různých pohledů. Seznamuje návštěvníka s historií i produkčními a neprodukčními přínosy agrolesnictví včetně adaptace ke klimatickým změnám, pro biodiverzitu, ale i pro zlepšení vodního režimu v krajině. Součástí prezentace jsou praktické ukázky ze světa i Evropy a výsledky sociologického šetření, co si o agrolesnictví myslí sami zemědělci bez ohledu na způsob hospodaření, velikost či formu zemědělského podnikání.

Výstavu připravila Asociace soukromého zemědělství ČR ve spolupráci s Českým spolkem pro agrolesnictví, Českou zemědělskou univerzitou v Praze, Mendelovou univerzitou v Brně, Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Výzkumným ústavem živočišné výroby, Botanickým a Etnologickým ústavem Akademie věd ČR.

Výstava afrického umění – Sochy z Tengenenge

Výstava umění pocházejícího ze sochařské komunity Tengenenge v Zimbabwe, kde tvoří více než stovka sochařů, usazených zde i se svými rodinami. Za svou jedinečnost vděčí Tengenenge přírodnímu bohatství ukrytému v kopcích pohoří Great Dyke. Jedná se o zásoby kvalitního kamene vhodného pro sochařskou práci, díky nimž mohou místní sochaři tvořit. Každý ze sochařů má v nejbližším okolí vesnice vyhrazený prostor, kde vystavuje své sochy. To z Tengenenge činí možná největší galerii kamenných soch pod širým nebem na světě.

Skrytá krása hmoty

Výstava zahrnuje soubor vybraných fotografií Svatopluka Civiše pořízených v Alpách v oblasti hory Gross Glockner. Jedná se o fotografie zachycující vápencové bloky protkané sítí druhotných sedimentárních nerostů. Autor se ve svých fotografiích snaží propojit svět vědecký se světem uměleckým a hledá v nich kouzlo a krásu při pohledu na objekty, které člověka obklopují a které často nevnímá či přehlíží.

Výstava loveckých plemen psů

Oblastní výstava loveckých psů, která se v zámeckém parku koná každý rok, prezentovala různá lovecká plemena.

Zámecká divadla rodiny Waldstein-Wartenbergů

Fenomén soukromých aristokratických divadel, která se v průběhu 18. a 19. století stala běžnou součástí mnoha zámků podobně jako kaple, taneční sál nebo jízdárna, mapuje panelová výstava věnovaná historii zámeckých divadel hraběcí rodiny Waldstein-Wartenberg. Výstava vznikla ve spolupráci Státního zámku Litomyšl a Nadace barokního divadla zámku Český Krumlov.

Chotkovské loutkové divadlo

Od 1. 8. 2021 si návštěvníci zámecké kaple na Kačině mohou prohlédnout původní chotkovské malované loutkové divadélko. Divadélko sloužilo jako kulisa pro hry, které byly pořádány pro zábavu dětí hraběte Jindřicha Chotka (1802–1864). Společně s dalšími chotkovskými teatráliemi v 70. letech 20. století bylo převezeno z Kačiny do Prahy a stalo se součástí sbírek Divadelního oddělení Národního muzea.

Mezinárodní výtvarné sympozium

Výtvarné sympozium mělo v roce 2021 téma Divadlo. Návštěvníci muzea mohli po celou dobu nahlížet pod ruce umělcům a sledovat jejich vznikající díla. K vidění byly převážně práce sochařů a malířů, umělecká díla byla následně prezentována závěrečnou výstavou. Po ukončení sympozia díla zůstala přímo na místě v kačinském zámeckém areálu.

Historické automobily na Kačině – Jaguár, Porshe, Fiat

Na zámeckém nádvoří byly návštěvníkům muzea předvedeny historické vozy značek Jaguár, Porshe a Fiat.

Zimní příběh, aneb Když Chotkové stolovali

Výstava Zimní příběh, aneb Když Chotkové stolovali seznámila návštěvníky muzea se stravováním v 19. století, se Štědrovečerním menu rodiny Chotků. Součástí výstavy byla také ukázka sbírky novoročenek.

Betlémy ze zámku a podzámčí

Výstava Betlémy na zámku a podzámčí – příběhy rodinných betlémů prezentovala další příběhy vybraných rodinných betlémů z určitých oblastí Čech a Moravy. Navazuje v rámci cyklu na předchozí ročníky a je nedílnou součástí prosincového programu Advent na zámku.

Zázračné divadlo barokního světa

Od 1. 8. 2021 si návštěvníci muzea mohou prohlédnout v zámecké kapli "Zázračné divadlo barokního světa". Rekonstrukce barokního marionetového divadla vznikla roku 1993 pro inscenaci Gluckovy opery, která se s mezinárodním ohlasem hrála do roku 2005. Projekt Daniela Dvořáka a Jana Marka patří k vrcholným projevům stylotvorných tendencí postmodernismu, jenž s oblibou spojuje klasické prvky a tvárné postupy s moderními. Můžeme vidět takřka přesnou nápodobu barokní divadelní mašinerie.

4.2.2.4 Výstavy v NZM Ohrada

Klenoty z ornitologických sbírek	11. 5. – 31. 10. 2021
Les pramenů	11. 5. – 31. 10. 2021
Poklad z půdy aneb fragmenty ze života muzea	11. 5. – 31. 10. 2021
Cesty sbírek – Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství na loveckém zámku Ohrada	11. 5. – 30. 7. 2021
Rybník, krajina a my v soukolí času – výstava v interiérech i venkovní	3. 8. 2021 – 31. 12. 2021
Malá galerie Ohrada: Alois Mezera / Lesní stanoviště	1. 5. – 13. 6. 2021
Malá galerie Ohrada: Lenka Falušiová / praLES	15. 6. – 8. 8. 2021
Venkovní výstava Genetické zdroje – klíč k zemědělské rozmanitosti	31. 5. – 15. 8. 2021
Cyklus Příroda v ilustraci – Leona Kuťková a Marie Voldřichová	1. 8. – 30. 9. 2021
Helena Görnerová – Koně a jejich lidé v zeleném šeru lesů	9. 8. – 31. 10. 2021
Koně a jejich lidé v zeleném šeru lesů – venkovní výstava	9. 8. – 31. 10. 2021
Správce české krajiny – venkovní výstava	1. 11. – 31. 12. 2021
Cyklus Osobnost měsíce	11. 5. – 31. 10. 2021

Lesnický fytoecnolog Alois MEZERA / Lesník a myslivec ANTONÍN VÁCLAV DYK / Karel Daniel GANGLOFF – „lesní Archimedes“.

Cyklus Sbírkový předmět měsíce

11. 5. – 31. 10. 2021

kniha LESY KLATOVSKÉHO POŠUMAVÍ, jejich floristické složky a ekosystémy – Alois Mezera / LESNICKÉ MAPY, KTERÉ ZMĚNILY SVĚT – Vyobrazení – zákresy výzkumných ploch – tabule číslo 1 / Basum / DYKOVY LOVECKÉ SIGNÁLY / VÝUČNÍ LIST Antonína Jirsíka z roku 1818

Výše uvedené cykly byly prezentovány také jako on-line výstava na webu NZM Ohrada.

Klenoty z ornitologických sbírek

Pro zahájení sezony 2021 připravilo muzeum Ohrada novou výstavu, ve které návštěvníkům představilo historii a bohatství svých ornitologických sbírek. Spolu s expozicí „Cesty sbírek“ je součástí cyklu výstav, které proběhnou v roce 2021–2022 jako součást oslav 180. výročí založení muzea Ohrada. Podsbírka ornitologie patří k nejstarším a nejvýznamnějším kolekcím muzea. Její kořeny spadají do roku 1839 a jsou tak starší, než samotné muzeum, které bylo oficiálně založeno roku 1842. Základem sbírky se staly úlovky ptáků z panství Schwarzenbergů a od té doby se kolekce stále rozrůstá. V současnosti obsahuje cca 2 500 dermoplastických preparátů ptáků ve 300 druzích a je v ní zastoupena téměř kompletní avifauna střední Evropy. Již od počátku své existence byla Ohradská sbírka ptáků v odborných kruzích velmi oceňována a sehrála důležitou roli při vzniku a formování české ornitologie. Svou návštěvou ji poctil i korunní princ Rudolf Habsburský, který byl sám nadšeným ornitologem. V expozici bylo umístěno více než sto preparátů ptáků a dalších sbírkových předmětů souvisejících s tematikou (obrazy s náměty ptáků od ilustrátorů přírody, ukázky kolekce ptačích vajec a hnízd, ptačí literatura pro děti i dospělé). Veřejnost měla možnosti vidět takto rozsáhlou prezentaci ornitologických sbírek muzea poprvé v historii.

Cesty sbírek – Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství na loveckém zámku Ohrada

Dva příběhy jednoho muzea. Návštěvníci procházeli pomoci vkusně zpracovaných fotografických panelů cestami, kudy putovaly myslivecké a lesnické sbírky Československého zemědělského muzea a také cestou jedinečné schwarzenberské sbírky shromažďované celých sto let na loveckém zámku Ohrada.

První fotografický příběh vypráví o Lesnickém a loveckém muzeu na Ohradě, o jeho vzniku a událostech, které ho formovaly, a to až do doby, kdy zámek i sbírky převzalo tehdejší Zemědělské muzeum, předchůdce Národního zemědělského muzea. První sbírky Lesnického a loveckého muzea začal na Ohradě svou vynikající preparátorskou prací vytvářet lesnický adjunkt Václav Špatný. Již v roce 1842 majitel zámku Jan Adolf II. Schwarzenberg rozhodl zpřístupnit tuto sbírku preparátů veřejnosti, navíc doplněnou o sbírku trofejí v tzv. „Tierkabinetu“. Postupem času se klenotem sbírky staly ornitologické preparáty a takzvané poslední úlovky významných druhů zvěře na Šumavě. Ačkoliv zámek Ohrada prošel v průběhu staletí několika pohnutými dějinnými událostmi, schwarzenberská sbírka zůstala zachována.

Druhý příběh pak skrze plány a fotografie ze zámku Ohrada vypráví složitou cestu Zemědělského muzea od pouhého záměru takové muzeum vůbec vytvořit, přes obtíže spojené s jeho budováním, síť regionálních poboček, ať už cíleně založených nebo „nechtěných“, až po své konečné místo na loveckém zámku Ohrada. Výstava mapuje různé expozice, kde byly postupem času umístovány sbírky lesnictví, myslivosti, rybářství, a to v Opavě, Brně, na Konopišti a podobně. Výstavu doplnilo i několik sbírkových předmětů.

Cesty těchto dvou příběhů se na loveckém zámku Ohrada propojily v roce 1961. Od té doby jsou zde uchovávány, rozšiřovány a hlavně z velké části přístupné veřejnosti. Díky této výstavě si tak návštěvník může uvědomit důležitost a kontinuitu zachování historického povědomí a historických souvislostí dnes již jedné sbírky.

Poklad z půdy aneb fragmenty ze života muzea

Malá výstavní instalace Poklad z půdy aneb fragmenty ze života muzea ukazuje život ohradského muzea v různých epochách na fragmentech původních schwarzenberských sbírek, ale i dalších předmětů nalezených při generálním úklidu zámecké půdy v době uzávěry muzea v rámci opatření proti pandemii Covid-19. Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství bylo založeno v roce 1842 a je jedním z nejstarších odborně–profesních muzeí na světě. Jde o fragmenty sbírek, které byly předány jako celky do různých muzeí dle jejich zaměření. Ohradské muzeum si drží výsadu odbornosti oborů lesnictví, myslivosti a rybářství, proto například již v roce 1954 byly archeologické a mineralogické sbírky předány do správy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. To, co bylo při důkladném čištění půdy za trámy a v násypech nalezeno, jsou fragmenty těchto sbírek. Jsou mezi nimi ale i velmi cenné předměty, například malý obsidiánový nůž z pravěku, torzo korespondence archeologa Jana Nepomuka Woldřicha s vášnivým amatérským hledačem a tehdejším majitelem panství Janem Adolfem Schwarzenbergem o nálezech středověkých kachlů v Sedlci.

Rybník, krajina a my v soukolí času

Výstava „Rybník, krajina a my v soukolí času“ je spolu s již realizovanou výstavou „Česká rybí kuchyně aneb kapr nejen o Vánocích“ v NZM Praha součástí projektu „Kulturní tradice českého rybářství ve světle jejího využití v cestovním ruchu a krajinotvorbě“ (RYBA) NAKI II.

Cílem výstavy bylo zachytit, jak výstavba rybníků v českých zemích ovlivnila v průběhu zhruba jednoho tisíciletí tvářnost naší krajiny i život lidí. Návštěvníci se dozvěděli např. o rozporuplném vnímání hromadné výstavby rybníků v době renesance, o úloze rybníků ve válečnictví, kde rybníky měly nejen funkci fortifikační, ale byly využívány i jako útočné zbraně. Pozornost byla věnována rovněž významu rybníků v krajině ekologii. Rybníky a jejich bezprostřední okolí vytvářejí nové biotopy a významně zvyšují biodiverzitu krajiny. Vzniká prostředí pro život organismů – hub, rostlin a živočichů, které bychom v okolní zemědělské krajině a hospodářských lesích těžko hledali. Rybníky inspirovaly mnohé umělce a některá jejich díla byla na výstavě představena. Především tvorba našich malířů – krajinářů, kterým svět rybníků učaroval, ale i o další umělecké obory jako je literatura – poesie i próza, hudba či film. Byly zde také představeny profese spojené se stavbou rybníků a chovem ryb od středověku po současnost a také práce rybníkářů v průběhu roku. Výstava, nevyhýbající se kontroverzním tématům v rybníkářství v minulosti i současnosti, byla současně oslavou práce našich předků, kteří z hendikepu absence moře, velkých jezer a dolních toků řek u nás dokázali udělat přednost a vytvořit kulturní krajinu blízko přírodě s vysokou estetickou hodnotou.

Helena Görnerová – Koně a jejich lidé v zeleném šeru lesů/ Malá galerie Ohrada

Fotografka Helena Görnerová je jistě známá všem, kteří pracují v lesích s koňmi. Její fotografické příběhy představila Malá galerie Ohrada v retrospektivě, dokonce se rozrostla i do venkovního areálu muzea. Návštěvníci tak měli možnost poznat poetické, nestylizované portréty koní i jejich lidských parťáků při těžké práci v lesích, na vinohradech či sádech. Kromě fotografií galerie představila také videa či tištěné fotografické kalendáře, které si autorka sama vydává. V rámci výstavy proběhlo také setkání s koňmi a kočimi „naživo“ při tradičním Lesnickém dni na Ohradě 9. října 2021.

Lenka Falušiová / praLES/ Malá galerie Ohrada

Grafiky Lenky Falušiové jsou inspirované českou krajinou a lesy. Výstava jejích grafických prací v Malé galerii Ohrada byla upomínkou díla lesmistra Josefa Johna, zakladatele Boubínského pralesa. Lenka Falušiová zná důvěrně les a jeho proměnný život a nepopisuje jen vnější pohledy na les, zobrazuje ty zdánlivě neviditelné procesy pod povrchem porostů, vnitřní krajiny lesů. Její grafiky mají až meditativní účinek, jsou citlivým záznamem celistvosti života lesa.

Lenka Falušiová vystudovala Akademii výtvarných umění v Praze, v ateliéru grafiky prof. Jiřího Lindovského. Je členkou Sdružení českých grafiků Hollar a Spolku výtvarných umělců Mánes. Pravidelně vystavuje v zahraničí (Mini maxi print Berlin, Les Bohemes v galerii Tirelli ve Vevey, In Der Stille ve Švýcarsko – české galerii Go Green Art,...). V roce 2021 získala cenu za hlubotisk na výstavě Grafika

roku 2020 v Císařské konírně Pražského hradu. Absolvovala řadu samostatných výstav, například v galerii U Prstenu v Praze, v Lašském muzeu v Kopřivnici, v galerii Felixe Jeneweina v Kutné hoře atd. Zúčastnila se také mnoha kolektivních výstav – Centrum současného umění DOX v Praze, Muzeum umění v Olomouci, galerie Kooperativy v Praze, galerie Hollar v Praze, Oblastní galerie v Jihlavě, Galerie Klatovy – Klenová aj.

Lidé v lese

Les jako prostor pro práci i relaxaci představuje na dobových fotografiích výstava Lidé v lese. Výstava mapuje jak samotnou práci v lese, která je velmi rozmanitá, ale zároveň náročná, tak i pobyt v lese při volnočasových aktivitách. Les nabízí mnoho možností, funkcí, které lidé neustále využívají, i když postupem času různými či jinými prostředky. Díky fotografiím si tak můžeme uvědomit kontinuitu a vliv lesa i na současný život. Kromě fotografií si mohli návštěvníci muzea prohlédnout i unikátní sbírkový předmět – motorový odvětvovač RINCO – a projít si jeho historii.

Příroda v ilustraci – Leona Kuťková a Marie Voldřichová

Výstavní cyklus „Příroda v ilustraci“ se koná v Národním zemědělském muzeu na zámku Ohrada v Hluboké nad Vltavou již dvanáct let. Představuje tvorbu našich předních ilustrátorů knih o přírodě včetně vědecké ilustrace z oboru biologie. Kromě renomovaných výtvarníků zde dostává prostor i nová nastupující generace. Rok 2021 byl věnován dvěma mladým výtvarnicím: Leoně Kuťkové a Marii Voldřichové.

Leona Kuťková se od roku 1998 se začala věnovat tvorbě soch zvířat technikou lité broušené sádry. Od roku 2001 kreslí černobílé a barevné ilustrace s tematikou české fauny a flóry, z nichž část byla použita jako doprovodné ilustrace knihy Vlastivěda Lanškrounska, vlastivědného sborníku, Lanškrounsko a naučné stezky v Sázavském údolí a na Lanškrounských rybnících. V roce 2006 obdržela zakázku od soukromé firmy JCC v Tokiu na vytvoření dvou bronzových bust majitele firmy a jeho manželky, které jsou vystaveny v prostorách firmy. V roce 2007 v souvislosti s realizací soch pro japonského zákazníka navštívila Japonsko a od roku 2009 do roku 2011 působila v Japonsku a věnovala se kreslení ilustrací ptáků. Po návratu do ČR se věnuje výhradně vědeckým ilustracím české fauny.

Mgr. Marie Voldřichová v letech 2004–2014 studovala Přírodovědeckou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, obor zoologie. Od roku 2014 pracuje jako kurátorka podsbírký Zoologie v Národním zemědělském muzeu, pobožce Ohrada v Hluboké nad Vltavou. V ilustrační a volné tvorbě se věnuje hlavně savcům, včetně rekonstrukcí pravěkých druhů, a ptákům. Její oblíbenou technikou je perokresba a kresba tužkou a pastelkami. Ilustrovala knihu Kloubec, B., Hora, J., Šťastný, K. a kol: Ptáci jižních Čech (2015). Pro novou stálou expozici geologie a zoologie Jihočeského muzea vytvořila mimo jiné několik vědeckých ilustrací vyhynulých savců. V současnosti pracuje na souboru ilustrací pro plánovanou publikaci s pracovním názvem Identifikační příručka ptáků ČR, která vzniká ve spolupráci s Jihočeským krajem.

Osobnost měsíce / cyklus

Lesnický fytoecenolog Alois MEZERA / Lesník a myslivec ANTONÍN VÁCLAV DYK / Karel Daniel GANGLOFF – „lesní Archimedes“. Ševětínský

Drobné portréty významných osobností, vždy spojené s umístěním portrétní fotografie a popisem odborné, vynálezcké či literární činnosti představuje cyklus Osobnost měsíce. Výstava je umístěna ve vstupu muzea a rovněž prezentována na sociálních sítích a webu muzea.

Sbírkový předmět měsíce / cyklus

knihy LESY KLATOVSKÉHO POŠUMAVÍ, jejich floristické složky a ekosystémy – Alois Mezera / LESNICKÉ MAPY, KTERÉ ZMĚNILY SVĚT – Vyobrazení – zákresy výzkumných ploch – tabule číslo 1 / Basum / DYKOVY LOVECKÉ SIGNÁLY / VÝUČNÍ LIST Antonína Jirsíka z roku 1818

Vystavený sbírkový předmět doprovázený podrobným popisem, případně překladem důležitých pasáží včetně uvedení základních údajů z evidence SP. Výstava je umístěna v Malé galerii a rovněž je prezentována na sociálních sítích a webu NZM Ochrada.

4.2.2.5 Výstavy v NZM Ostrava

Padesát let pivovaru Radegast v Nošovicích	18. 9. 2020 – 28. 2. 2022
Starokladrubský kůň – historie dvorního hřebčína Kladruby nad Labem	7. 4. – 30. 9. 2021
Jindřich Štreit a lidé v zemědělství	1. 5. – 31. 10. 2021
Bez půdy to nepůjde	1. 11. – 31. 3. 2021
místo tvar program/KONVERZE	18. 11. 2021 – 17. 2. 2022

50 let pivovaru Radegast v Nošovicích

Výstava připomíná historii pivovaru, který je spolu s mosteckým pivovarem (jenž byl uzavřen r. 1998) jediným podnikem svého druhu zbudovaným na území České republiky v období socialismu. Na počátku historie pivovaru v Nošovicích najdeme mimo jiné v r. 1953 poddolovaný a následně zrušený pivovar v Karviné. Po uzavření tohoto pivovaru totiž vyvstala otázka, jak budou těžce pracující zaměstnanci v průmyslu zásobováni pivem. Po dlouhém procesu padlo nakonec rozhodnutí vybudovat nový pivovar v Nošovicích. Výstavba objektů pivovaru i sladovny byla realizována společností Vítkovické stavby, n. p. V nošovickém pivovaru byla uplatněna řada tehdy moderních a unikátních technologií: šestnáctikohoutová scezovací korýtka vyrobená z nerez, instalace sladivového filtru MEURA, absence chmelnic, semikontinuální kvašení, přechod z hliníkových sudů na sudy KEG (jako jeden z prvních pivovarů v ČR). Na výstavě 50 let pivovaru Radegast v Nošovicích si návštěvníci mohou prohlédnout nejrůznější předměty pivovarských technologií a další vybavení nejen z nošovického, ale i z dalších pivovarů. Časovou osu doplňuje tematická audiovizuální složka. Část výstavy je věnována restauracím a pivnicím, další pak problematice pivního skla, pivet a dalších propriet. Pomocí velkoplošných projekcí mohou návštěvníci nahlédnout do vybraných výrobních provozů od r. 1980 a seznámit se s osobnostmi tohoto pivovaru. Za připomenutí stojí i staré reklamy a další (nejen marketingové) aktivity pivovaru. V roce 2021 byla výstava doplněna o instalaci dobové hospody z 80. let minulého století, dále byly prezentovány nově získané akvizice – rozkvasné válce a byl instalován interaktivní dotykový displej s kvízem otázek z historie pivovaru a také hra – inspektor lahví.

Starokladrubský kůň – historie dvorního hřebčína Kladruby nad Labem

Touto výstavou byl otevřen nový prostor pro exteriérové panelové výstavy v předprostoru muzea. Výstava se věnovala nejen samotnému plemenu starokladrubského koně, ale také historii hřebčína a zdejší komponované krajiny, kterou utvářely potřeby chovu ušlechtilých kočárových koní. Povýšení hřebčína na dvorní hřebčín Rudolfem II., které proběhlo před 442 lety – roku 1579, znamenalo zásadní impuls pro chov starokladrubského koně, plemene s charakteristickým klabonosem, který byl určen pro ceremoniální účely. Spolu s chovem koně se začala psát i historie jedinečné krajiny v okolí hřebčína. Unikátní krajinná kompozice plná pastvin, symetrických cest, alejí a slepých ramen Labe, doplněná střídmostí klasicistní architekturou stájí, jízďáren a hospodářských 36 budov, byla v roce 2019 zapsána na seznam světového dědictví UNESCO. Výstavu připravil Národní hřebčín Kladruby nad Labem. Výstava byla zahájena ještě v lockdownu formou reportáže regionálního zpravodajství České televize za přítomnosti koní a jezdců Městské policie Ostrava, která má několik párů tohoto plemene ve svých řadách.

Jindřich Štreit a lidé v zemědělství

Cyklus fotografií Jindřicha Štreita představuje vizuální studii proměn venkovského prostředí ve 20. a 21. století, ukazující mnohvrstevnatý pohled na svět a člověka. Reprezentuje konkrétní fotografický diskurz, který ovšem není pouze zdrojem izolovaných obrazových informací. Je především komplexním pohledem na venkov a zemědělství. Výstava byla v srpnu doplněna o besedu s autorem v rámci Ostravské muzejní noci, moderování se ujal Jiří Siosztrzonek.

Bez půdy to nepůjde

Bez půdy to nepůjde – tak se jmenuje výstava, kterou připravilo Biologické centrum Akademie věd České republiky. Výstava umožňuje nahlédnout do fascinujícího světa v půdě a pochopit její význam pro život na Zemi. Na půdě stojí základ naší civilizace a půda je základem života. Kromě produkce potravin má půda nezastupitelný význam v krajině, kde jímá a čistí vodu, rozkládají se zde organické látky i nebezpečné chemikálie. Půda spoluvytváří zdravé životní prostředí. Výstava byla prezentována ve 2. NP na galerii v hale veronikárna.

místo tvar program / KONVERZE

Výstava představuje nejvíce ceněné, vyhraněné, uznávané i alternativní proměny někdejších průmyslových staveb a areálů na budovy s novým využitím v České republice. Návštěvníci výstavy mohou porovnat proměny zvolených příkladů – od počátečního stavu, přes nedávnou minulost až po nový život. S architekturou konverzí, výsledkem i důsledkem hledání východiska, balancování mezi památkovou ochranou, autorskou intervencí, pragmatickou recyklací. Příležitost pro naplnění ambicí, uměleckého záměru i podnikatelského cíle. Také spontánní úsilí zachovat, co ještě lze. Odezva proměnlivé společenské atmosféry, vztahu k prostředí, obecnější tendence architektonické tvorby v konkrétním, mnohdy polemickém kontextu.

Výstava projektů realizovaných během pěti let (2015–2020) navazuje na předchozí akce uplynulého třicetiletí, od první Industriální architektura / nevyužití dědictví, přes 12 let poté, Industriální stopy, Co jsme si zbořili, až po výstavy architektury konverzí z let 2005 a 2014. Součástí projektu MK ČR v rámci programu aplikovaného výzkumu NAKI II (DG16P02H001) Industriální architektura. Památka průmyslového dědictví jako technicko-architektonické dílo a jako identita místa. Převzatou výstavu připravil dr. Benjamin Fragner z Výzkumného centra průmyslového dědictví Fakulty architektury ČVUT a Galerie Jaroslava Fragnera. Mezi prezentovanými konverzemi je i budova NZM Ostrava.

4.2.2.6 Výstavy v NZM Valtice

Příběh o poctivém řemesle a hojnosti dobrého vína	10. 5. 2021 – 30. 11. 2021
Výstava fotografií jihomoravských vinic	10. 5. 2021 – 31. 10. 2021
Barevná inspirace	1. 6. 2021 – 31. 10. 2021
Dýně, cukety a patisony	10. 9. 2021 – 30. 9. 2021

Příběh o poctivém řemesle a hojnosti dobrého vína

Výstava představila širokou škálu řemesel, bez kterých se vinař v minulosti neobešel a často byl na jejich práci závislý. Návštěvníci se mohli seznámit s historií profesí, jako jsou například bednář, tesař, kovář, košíkář aj. a prohlédnout si jak jejich pracovní nástroje, tak hotové výrobky. Součástí výstavy byly interaktivní prvky – výroba kolkované cihly, stavba klenby z cihel a hra na vinné sklenky naplněné vodou.

Výstava zároveň doplnila stávající expozici vinařských lisů, které jsou jedinečným dokladem práce starých tesařů.

Výstava fotografií jihomoravských vinic

Výstava velkoformátových fotografií jihomoravských vinic přibližuje krajinu typickou pro zdejší vinařskou oblast v proměnách roku, a to i z ptáčích perspektiv. Výstava byla instalována na nově vybudované pavlači a dosud nabízí atraktivní podívanou i ze dvorního areálu. Autorem fotografií je Lukáš Pánek, rodák z nedalekého Sedlece u Mikulova.

Barevná inspirace

Tradiční výstava na nádvoří muzea, která návštěvníky seznamuje se širokou škálou barev a vůní balkónových květin a letniček, včetně jejich nároků na pěstování, stanoviště a ochranu. Přináší zajímavou inspiraci, jak zkrášlit vlastní zahradu, terasu či balkón. Výstava byla již tradičně připravována ve spolupráci se Zahradním centrem Malinkovič z Břeclavi. Součástí výstavy byla i letos interaktivní hra pro malé návštěvníky, kteří v květinách hledali různé druhy hmyzu a pomocí QR kódů zjišťovali jejich názvy a základní informace.

Dýně, cukety a patisony

Tradiční podzimní výstava, seznamující návštěvníky s velkým množstvím odrůd tykví, cuket a patisonů. Jednotlivé vystavené odrůdy byly doplněny informacemi o jejich původu, zvláštních potřebách při pěstování a tipy na jejich využití v gastronomii. Část vystavených plodů představovaly také dýně a cukety, které se díky svým nevšedním vizuálním vlastnostem pěstují pro dekorativní účely. Pro malé návštěvníky byla v rámci výstavy připravena tvořivá dílna a hry s tematikou dýní.

4.3 Publikační činnost

Výsledky bádání široce pojatého tématu zemědělství v historických kontextech muzeem předkládá v odborném tisku cestou dílčích odborných článků, materiálových studií, zpráv, prostřednictvím tematicky orientovaných monografií, názory jsou tříbeny a prezentovány na odborných konferencích, seminářích a workshopech. Výsledky vědecko-výzkumné činnosti muzea se využívají při přípravě expozic a výstav, včetně zpracování souvisejících kritických katalogů.

4.3.1 Odborné knihy

V roce 2021 vydalo Národní zemědělské muzeum čtyři odborné publikace se zaměřením napříč agrární problematikou:

- Čeněk Miroslav, Jakubská Jana, Rybník, krajina a my v soukolí času, Praha: NZM 2021, ISBN 978–80–88270–26–3
- Kubásková Lucie, Jírovcová Jana, Kulinařní tradice moravských a slezských regionů, Praha: NZM 2021, ISBN 978–80–88270–25–6
- Plaček Michal, Půček Milan, Ochrana František, Museum Management: Opportunities and Threats for Successful Museums, New York: Springer Nature 2021, ISBN 978–3–030–82027–5
- Svoboda Jiří, Savický Nikolaj, Stavba a plavba šifů na Vltavě, Praha: NZM 2021, ISBN 978–80–88270–20–1

4.3.2 Odborný recenzovaný časopis Prameny a studie

Muzeum je vydavatelem jednoho recenzovaného neimpaktovaného časopisu – Prameny a studie, který vychází dvakrát ročně (Prameny a studie, ISSN 0862–8483, ev. č.: MK ČR E 18799). Odborné články a materiálové studie publikované na jeho stránkách procházejí standardním anonymním recenzním řízením za účasti minimálně dvou nezávislých posuzovatelů. Teprve úspěšné zakončení recenzního řízení je předpokladem publikování redakci nabídnutých rukopisných textů. Časopis Prameny a studie se zaměřuje na široké spektrum témat souvisejících se zemědělskou problematikou. Více: <https://www.nzm.cz/veda-a-vyzkum/casopis-prameny-a-studie>.

Redakční rada časopisu pracuje ve složení: prof. Ing. Ivana Boháčková, CSc.; prof. PhDr. Jana Burešová, CSc.; PhDr. Pavel Douša, Ph.D.; PhDr. Ľudovít Hallon, SrSc.; PhDr. Miloš Hořejš; prof. PhDr. Irena Korbelařová; Mgr. Lucie Kubásková; prof. PhDr. Eduard Kubů, CSc.; doc. Ing. Michal Plaček, Ph.D., M.Sc.; doc. Ing. Milan Jan Půček, MBA, Ph.D.; PhDr. Miloslav Sabol, Ph.D.; Ing. Helena Smolová, Ph.D.; doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc.; Ing. Hana Urbancová, Ph.D.; doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D.

V roce 2021 vyšla dvě čísla časopisu Prameny a studie (čísla 68 a 69) s články ve společenskovední i přírodovědné sekci. Obsah vydaných čísel je zpřístupněn na webových stránkách NZM: <https://www.nzm.cz/veda-a-vyzkum/casopis-prameny-a-studie>.

4.4 Edukační a lektorská činnost

Edukační činnost v NZM sestává z programů pro školní skupiny a veřejnost. Pro školní skupiny nabízí NZM zejména lektorské programy a dílny, pro veřejnost také on-line aktivity. V roce 2021 nabízelo NZM celkem 51 lektorských programů, kterých se zúčastnilo 8 575 žáků. V Praze, na Kačině a v Čáslavi proběhl během letních prázdnin týden lektorský programů nebo příměstský tábor. Celkovou situaci část roku komplikovala pandemie Covid-19 a s ní související uzavření škol či omezení mimoškolních aktivit.

4.4.1 Lektorské programy

NZM Praha

Pražské Národní zemědělské muzeum nabízelo v roce 2021 celkem 13 lektorských programů na témata voda a vodní ekosystém, zemědělství, recyklace a nakládání s odpady, rostlinolékařství, lesnictví a myslivost. Lektorské programy byly určeny pro žáky od předškolního věku až po 9. ročník ZŠ. V roce 2021 NZM Praha zařadilo v rámci doprovodných aktivit k výstavě Lékaři rostlin také programy pro střední školy, formou tematických přednášek ve spolupráci s ÚKZÚZ. Výsledkem spolupráce se společností EKO-KOM byly programy o recyklaci odpadů, které doplnily nově zpřístupněný recyklační koutek v expozici Gastronomie. Ve spolupráci s Lesy ČR, s. p., probíhaly programy pro školy ve výstavě Lesnictví. Novinkou roku 2021 byl program Kámen – oheň – obilí, se kterým lektori NZM vyjžděli do škol nebo ho realizovali v terénu. Mimo pravidelné lektorské programy probíhal v prosinci 2021 také vánoční program (jako jedna z pilotních aktivit projektu Stavíme historii, zaměřeného na vývoj českého venkova a krajiny). V roce 2021 navštívilo lektorské programy celkem 2054 účastníků.

NZM Čáslav

V roce 2021 byly nabídnuty muzeem zemědělské techniky Čáslav celkem 3 lektorské programy. První program „Děti na cestách“ proběhl v září a váže se k dopravnímu hřišti, které se nachází v areálu muzea Čáslav. Druhý lektorský program „Dlabání dýní a komentované prohlídky“ se konal v návaznosti na akci „Muzejní noc“, kde byly vydlabané dýně vystaveny. Oba programy byly určeny pro děti z mateřských škol a dále pro děti z prvního stupně škol základních. V letním měsíci se v areálu NZM Čáslav konal lektorský program, který byl realizován externí firmou „Bublinový poprask“. Pro děti MŠ a ZŠ byla připravena bublinová dílna s lektorem. Lektorských programů se celkem účastnilo 205 dětí. V letních měsících byly také venkovní prostory muzea k dispozici dvou lektorovaným příměstským táborům zaměřených na cyklistiku a in-line bruslení s anglickým jazykem. Z důvodů epidemiologických opatření Covid-19 byl v jarních měsících zrušen lektorský program Den bezpečnosti

NZM Kačina

V roce 2021 bylo na Kačině realizováno 114 lektorských programů, kterých se účastnilo 4.262 žáků mateřských, základních a středních škol. Hlavní osu programů tvořily programy Za tajemstvím zámeckého parku, Příběh dřeva – hravá dílna a Příběh dřeva – malý badatel, Jak se žilo Chotkům a Adventní program na Kačině.

V nabídce dále byly lektorské programy: Mlynáři a pekaři, Den země, Za tajemstvím lesa, Jak se žilo služebnictvu, Na návštěvě v úlu, Stromy a keře – poznej je ve hře, Lesní detektiv, Brouci, Zámeckým zahradníkem – bylinky, Listujeme herbářem – léčivé bylinky, Velká říše bezobratlých, Ptáci a ptáčníci, Klasicismus empír a Kačina, Hospodářské zázemí – zemědělci, Chotkovská panství, Houby.

V roce 2021 se na Kačině uskutečnilo osm turnusů vzdělávacích příměstských táborů, kterých se zúčastnilo celkem 775 dětí. Novinkou roku 2021 se také stala nová vzdělávací aktivita, které se návštěvníci muzea mohou zúčastnit v zámeckém parku, jde o vzdělávací program Stíny Kačiny.

NZM Ohrada

NZM Ohrada nabízelo školám i návštěvníkům celkem osm lektorských programů (Cesta dřeva, Les pramenů, Voroplavba, Letokruhy, Lýkožrout smrkový, Listy, Ptáci našich lesů a Rybářství). Dokončen byl v roce 2021 také exteriérový kombinovaný program „Dubová alej aneb pojdte s námi ven!“. Mimo to probíhaly komentované prohlídky expozic Rybářství a Myslivost pro objednané skupiny návštěvníků. Další zajímavou nabídkou je komentovaný vypravěčský princip výstavy Les pramenů. V nabídce byly po celý rok také komentované prohlídky zámku a expozic, určené zejména pro organizované skupiny.

Lektorka pokračovala v akci Muzeum do škol, kdy i přes komplikovanou pandemickou situaci se podařilo v rámci venkovní turistické akce Vítání turistické sezóny na Hluboké připravit pro velké skupiny zájemců lektorské programy. Rovněž byly lektorské programy představeny a užívány na Vorařském dni 2021 (Cesta dřeva, Voroplavba).

K programům jsou připraveny pracovní listy a metodiky pro pedagogy, v učebně pak názorné pomůcky, skládačky a užívány jsou také obrázkové statistiky Lesnictví, Rybářství, Půda a Voda. Podobně byl provozován ve spolupráci s kurátory podsbírek Rybářství a Zoologie lektorský program Rybářství.

Ve spolupráci s kurátory připravila lektorka druhý díl návštěvnického kvízu o ceny „Muzejní detektivka pro malé i velké“, který provází návštěvníky jednotlivými expozicemi a zapojuje jejich postřeh a pozorování.

NZM Ostrava

V roce 2021 začalo NZM Ostrava, otevřené na podzim roku 2020, poprvé nabízet lektorské programy pro mateřské a základní školy a také programy pro veřejnost a děti na příměstských táborech. Celkem bylo nabídnuto 6 lektorských programů pro různé věkové kategorie školních dětí (Interaktivní prohlídka s lektorem; Zelená města, ovzduší a klimatická změna; Zachraňme ovocné stromy i naši krajinu; Zemědělství na podzim; Vůně bylinek; Pro dobrou mysl a zdravé tělo). Program „Vůně léta“ pro příměstské tábory a jiné organizované skupiny byl nabízen v průběhu letních a podzimních prázdnin. V rámci programu o bylinkách instalovalo muzeum šest venkovních vyvýšených truhlíků, které jsou osázeny dvaceti pěti různými bylinkami a tvoří tak nejen zázemí pro lektorský program, ale i příjemné zátíší pro návštěvníky muzejních akcí. Byliny jsou současně využívány v Depozitáři potravin. Nabídka letního dopoledního programu Vůně léta byla zároveň součástí projektu města Ostravy Prázdniny na Jihu. Muzeum také celoročně nabízí komentované prohlídky a programy pro veřejnost.

V rámci spolupráce a organizace Mezinárodní soutěže mládeže v zahradnických dovednostech, která se konala v prostorách NZM, připravilo NZM Ostrava kvíz pro zahrádkáře a nový program „Řízená degustace marmelád“. NZM Ostrava navázalo také spolupráci s pedagogy a studenty Střední zahradnické školy a Střední školy společného stravování v Ostravě, kteří připravovali dílny podle svého oborového zaměření.

NZM Valtice

NZM Valtice nabízelo v roce 2021 školám celkem 3 lektorské programy, z toho jeden nově vytvořený (Réva vinná v kraji vína). Celkem bylo realizováno 12 lektorských programů, kterých se zúčastnilo 219 dětí. V muzeu se uskutečnily 4 komentované prohlídky se 101 účastníky. Ve spolupráci se Zahradnickou fakultou Mendelovy univerzity v Brně byly osloveny střední školy v jihomoravském kraji s nabídkou přednášek o genetice na půdě muzea, připravených při příležitosti 200. výročí narození G. J. Mendela v r. 2022.

Lektorský program Krajina LVA navazuje na stejnojmennou expozici a seznamuje s přírodními poměry tohoto jedinečného komplexu, který byl v roce 1996 zapsán do Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO. Program je zaměřený na biotopy Lednicko-valtického areálu a prostřednictvím audiovizuálního zážitku přibližuje nejběžnější zástupce ryb, ptáků a savců, ale i rostlin a zemědělských plodin, typických pro tuto oblast. Interaktivní mapa pak zábavnou formou nabízí přehled zdejších památek. Lektorský program je přizpůsoben věku dětí. Obsahuje řadu doprovodných prvků, celý je tvořen zábavnou formou a jeho součástí je spousta her a soutěží.

Program Tajemný život v půdě navazuje na stejnojmennou expozici, která se nachází ve sklepních prostorách muzea a nabízí unikátní pohled do světa pod povrchem země. Program prezentuje typy našich půd, seznamuje s půdním edafonem a prostřednictvím interaktivních modelů znázorňuje působení větrné a vodní eroze. Součástí programu jsou také zajímavá videa ze života pod zemí, prezentace o půdním edafonu nebo veselé tvoření.

Nově vytvořený program Réva vinná v kraji vína seznamuje žáky ZŠ se základy vinohradnictví a vinařství, na interaktivním modelu přibližuje princip lisování hroznů, výrobu vína a za pomoci čichu učí rozpoznat základní vůně a vady ve víně. Součástí programu je také diskuze nad využitím vinné révy v potravinářství, kosmetice a farmacii, a to i s praktickými ukázkami.

Přehled lektorských programů

Místo	MŠ	ZŠ	SŠ	Lektorský program
Praha		x		Oheň – kámen – obilí
Praha	x	x		Zdravá rostlina – zdravý člověk
Praha		x		Od oštěpu k civilizaci
Praha	x	x		Voda v jednom kole
Praha		x		Cesta řeky
Praha		x		Bude co pít?
Praha	x	x		Statek plný zvířátek
Praha		x		Stravování v pravěku
Praha		x		Stravování ve středověku
Praha	x	x		Příběh obalu
Praha		x		Týden lektorských programů / Vánoční program
Čáslav	x	x		Děti na cestách
Čáslav	x	x		Dlabání dýní a komentované prohlídky
Čáslav		x		Prázdninový kemp se zemědělskou dílničkou
Kačina		x		Vzdělávací příměstské tábory
Kačina	x			Za tajemstvím lesa
Kačina	x	x		Na návštěvě v úlu
Kačina	x	x		Adventní program na Kačině
Kačina	x	x		Příběh dřeva
Kačina	x	x		Lesní detektiv
Kačina		x	x	Jak se žilo Chotkům na zámku
Kačina		x	x	Jak se žilo služebnictvu
Kačina	x	x		Listujeme herbářem – léčivé bylinky
Kačina		x	x	Zámeckým zahradníkem – bylinky
Kačina	x	x	x	Velká říše bezobratlých
Kačina		x		Houby a houbičky
Kačina		x		Mlynáři a pekaři

Kačina		x	x	Klasicismus a empír
Kačina		x		Chotkovská panství
Kačina	x	x		Stromy a keře – poznej je ve hře
Kačina		x	x	Za tajemstvím zámeckého parku
Kačina		x		Ptáci a ptáčníci
Kačina		x	x	Stíny Kačiny
Kačina			x	Bezobratlí
Ohrada	x	x	x	Letokruhy
Ohrada	x	x	x	Lýkožrout smrkový – pohroma lesa
Ohrada	x	x	x	Cesta dřeva
Ohrada	x	x	x	Voroplavba – zaniklé dřevařské řemeslo
Ohrada	x	x	x	Listy
Ohrada	x	x	x	Ptáci našich lesů
Ohrada		x	x	Rybářství
Ohrada	x	x	x	Dubová alej
Ohrada			x	Les pramenů
Ostrava		x	x	Zachraňme ovocné stromy
Ostrava		x		Interaktivní prohlídka s lektorem
Ostrava		x	x	Vůně bylinek
Ostrava	x			Zemědělství na podzim
Ostrava		x		Vůně léta (pro příměstské tábory)
Ostrava	x	x		Pro dobrou mysl a zdravé tělo
Ostrava		x	x	Zelená města, ovzduší a klimatická změna
Valtice	x	x		Krajina lednicko-valtického areálu

Tab. 4. Počet lektorských programů a workshopů v roce 2021 po pobočkách.

	počet typů nabízených lektorských programů a workshopů pro školy	počet účastníků lektorských programů a workshopů pro školy
PRAHA	13	2 054
ČÁSLAV	3	205
KAČINA	23	4 262
OHRADA	6	1 587
OSTRAVA	5	248
VALTICE	1	219
celkem	51	8 575

4.4.2 Speciální prohlídky s průvodci

Národní zemědělské muzeum si klade za cíl, aby všechny jeho nové expozice i tematické výstavy byly vytvářeny zážitkově, tak, aby návštěvník byl v interakci s exponáty, mohl si sám zkoušet, „bádat“, objevovat a učit se. Tato snaha se odráží ve všech nových expozicích, které byly v NZM od roku 2015 otevřeny. Výstavy a expozice muzea doplňují také zážitkové prohlídky. Jde například o prohlídku

s kurátorem, které dle předchozího zájmu nabízí např. v Ostravě, na Ohradě i na Kačině nebo o tzv. vyprávění průvodce – vypravěče, který na základě zážitkové interakce s návštěvníky postupně odhaluje nové souvislosti vybraného tématu a interpretuje odborné poznatky. Takto pracuje například NZM Praha nebo NZM Ohrada. NZM Kačina nabízí v létě tzv. oživené prohlídky, kdy jsou návštěvníci prostřednictvím krátkých hraných scének vtahováni do historických událostí, noční prohlídky a prohlídky se zámeckým duchem Rudolfem.

4.4.3 Přednášky a semináře

Noc vědců

V rámci akce Noc vědců 24. 9. se konalo 12 přednášek, zaměřených na aktuální témata resortní vědy a výzkumu. Záznam přednášek jsou dostupné na YouTube kanálu NZM.

- Čas lidí, čas stromů, čas lesa – Přednášející: prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc., Česká zemědělská univerzita, Fakulta lesnická a dřevařská
- Co jsou vlastně ty přípravky na ochranu rostlin a kdy je nutné je použít? – Přednášející: Ing. Pavel Minář, Ph.D., Ing. Štěpánka Radová, Ph.D.
- Šlechtění ovoce je závod s časem / Přednášející: Ing. Lubor Zelený, Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy
- netradičních okopaninách a jejich pěstování u nás – Přednášející: Ing. Andrea Svobodová, Ph.D., Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod
- Destrukce a obnova lesa – rozdíl v rychlosti a čase – Přednášející: doc. Ing. Petr Zahradník, CSc., Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti
- Šlechtění: Od výběrů po nové genové techniky – přednášející: doc. RNDr. Jaroslava Ovesná, CSs., Výzkumný ústav rostlinné výroby
- Jak uchovávat živé mikroorganismy – Přednášející: RNDr. David Novotný, Ph.D., Výzkumný ústav rostlinné výroby
- Banky a bankovníctví u zemědělských rostlin – Přednášející: Ing. Vojtěch Holubec, CSc., Výzkumný ústav rostlinné výroby
- Proměna zemědělské krajiny v čase z pohledu dálkového průzkumu Země – Přednášející: Ing. Jan Lukáš, Ph.D., Výzkumný ústav rostlinné výroby
- O ovcích a lidech v proměnách času – Přednášející: Ing. Michal Milerski, Ph.D., Výzkumný ústav živočišné výroby
- Antibiotika v průběhu věků – Přednášející: Ing. Klára Laloučková, Výzkumný ústav živočišné výroby
- Čas jako faktor ovlivňující rozvoj nejen střevní mikroflóry drůbeže – je možné s tím nesouhlasit?
• Přednášející: Doc. RNDr. Ivan Rychlík, Ph.D., Výzkumný ústav veterinárního lékařství

Přednášky ÚKZÚZ v rámci doprovodného programu pro SŠ k výstavě Lékaři rostlin

- 20. 10. 2021 Jak předvídat a zjišťovat výskyt chorob a škůdců na zahradě a v sadu – přednášející: Ing. Štěpánka Radová Ph.D.)
- 18. 11. 2021 Pesticidy – dobrý sluha, ale zlý pán – přednášející: Ing. Pavel Minář Ph.D.
- 15. 12. 2021 Proč rostliny potřebují pas – přednášející: Ing. Michal Hnízdil

4.4.4 Kurzy vaření v NZM Praha

V profesionálně vybaveném gastrostudiu Národního zemědělského muzea na pražské Letné probíhají od roku 2017 kurzy vaření. Zpravidla jde o čtyřhodinové kurzy vhodné pro začátečníky i pokročilé. Maximální kapacita kurzu je deset osob a účastníci vaří pod vedením zkušeného lektora ve dvojicích nebo menších skupinkách.

Témata kurzů jsou obvykle volena podle sezónních surovin nebo období v roce. Muzeum každoročně zařazuje do nabídky chřest, ryby, zvěřinu, dýně a nechybí ani inspirace na vánoční menu nebo cukroví. Oblíbenými jsou kurzy přípravy sushi, úpravy masa nebo vaření a pečení bez lepku. V roce 2021 navázalo NZM nově spoluprací se Sládkovou akademií, která organizuje jednodenní kurzy vaření piva. Gastrostudio je také tréninkovým místem Asociace kuchařů a cukrářů ČR, jehož Národní týmy se zde připravují na tuzemská i mezinárodní klání.

Kurzy a workshopy v roce 2021

Červen: Letní vaření bez lepku

Září: Bezlepkové kynuté těsto, Moderní česká kuchyně, Maso

Říjen: Kytky k jídlu (workshop), Amerika v bezlepkové kuchyni, Omáčky, Jak na makronky, Zvěřina, Základy asijské kuchyně

Listopad: Sladkovodní ryby

Prosinec: Bezlepkové adventní pečení, Omáčky

Celkový počet kurzů vaření a workshopů byl v roce 2021 ovlivněn pandemií Covid-19.

4.4.5 Noc vědců

Noc vědců je akce pro veřejnost, jejímž posláním je popularizace vědy a techniky. V České republice je pořádána každoročně od roku 2005 z podnětu Evropské komise.

Národní zemědělské muzeum se celoevropského festivalu Noc vědců letos účastnilo popáté. V roce 2021 se kromě NZM Praha Nocí vědců účastnilo i NZM Ostrava. Letošní téma „Čas“ dobře korespondovalo s muzejní tematikou. V pražské budově nabízelo ukázky aktuálních výzkumů, kvízy, soutěže i badatelská pracoviště 14 resortních organizací (včetně NZM) na 23 stanovištích, návštěvníci se mohli zúčastnit 12 přednášek, v gastrostudiu proběhl program na téma Kulinární dědictví českých a moravských zemí. NZM Ostrava se zapojilo do Noci vědců vůbec poprvé, Pro návštěvníky byly připraveny workshopy, dílny, komentované prohlídky muzejních výstav a expozic, ukázky zemědělské techniky, odborné přednášky a dětské soutěže.

Noc vědců NZM Praha

Programu se účastnilo 14 institucí s 23 stanovišti

Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

- Času navzdory aneb Jak se předměty mění v exponáty – workshop pro děti;
- Když vařila prababička – workshop, komentovaná ukázka přípravy tradičního menu z kuchařských knih z poloviny 19. století;
- Proměny krajiny – dílna pro děti, ukázky proměn krajiny v souvislosti s vynálezy a společenskými změnami;
- Komentovaná prohlídka expozice Jede traktor s V. Michálkem, kurátorem podsbírky dopravy, zdrojů energie a samostatných, ředitelem pobočky NZM Čáslav
- Komentovaná prohlídka výstavy Lékaři rostlin s kurátorem výstavy M. Kopečkem
- Vyhlášení soutěže Věda pro zemi 2021

Agritec Plant Research s.r.o.

- Historie, současnost a budoucnost lnu setého aneb jak kráčel čas – komentovaná ukázka

Česká akademie zemědělských věd

- Zemědělské vědy v toku času

Státní pozemkový úřad

- Třináct proměn české krajiny – panelová výstava

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

- Email versus korespondák. Signalizační zprávy kdysi a dnes. – komentované ukázky historických ručně kreslených map a korespondenčních lístků coby signalizačních zpráv o výskytu škůdců
- Skromní rodiče, nenasytné děti, aneb ne všechna vývojová stádia škůdců opravdu škodí – komentovaná ukázka

Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o.

- Trpělivost ovoce přináší – komentovaná ukázka proměn odrůd ovoce a jejich chutí v čase

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.

- Genetické zdroje bramboru, topinamburu a jakonu – komentovaná ukázka

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

- 100 let lesnického výzkumu – 100 let života lesa – Průřezová prezentace oborů lesnického výzkumu ve vazbě na 100 let existence VÚLHM.

Výzkumný ústav potravinářský Praha, v. v. i.

- Proměny potravin v čase – komentovaná ukázka

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

- Výhledy ve šlechtění a aplikaci ekologické zeleniny
- SMARTPROTECT – Chytré zemědělství
- Semena a jejich stárnutí – ukázky různých druhů plevelných semen a jejich proměn s přibývajícím věkem strávenými v půdě. Jak doba setrvání v půdě ovlivňuje jejich životaschopnost a dormanci.
- Kultury hub a čas – ukázky vybraných technik používaných při práci s houbami a jejich studiu.
- Réva vinná a její soupeř čas – komentovaná ukázka proměny révy vinné v čase 1 roku od zimního řezu do sklizně
- I rostliny mají své banky – I rostliny mají své banky. Ta největší je na Špicberkách a jsou v ní uložena semena všech známých druhů zemědělských plodin.
- Senzory a čas – komentovaná ukázka moderní sensorové techniky pro sledování a monitoring změn polních zemědělských kultur.

Výzkumný ústav veterinárního lékařství v. v. i.

- Přednáška

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v. v. i.

- Zemědělská technika včera, dnes a zítra – komentovaná ukázka současných moderních technologií a historie zemědělské techniky.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

- Od tužky ke genu. O šlechtění hospodářských zvířat. – komentovaná ukázka–

Zemědělský výzkum, spol. s r. o.

- Stroj času v říši rostlin, komentovaná ukázka. Úkoly pro děti i dospělé, pomocí "stroje času = kolo štěstí" tipovat významné okamžiky v pěstování rostlin

Noc vědců NZM Ostrava

- Přednáška Městská zeleň a kvalita ovzduší, výstup z projektu CLAIRO, který se zabývá výsadbou zeleně pro dosažení maximálního zachytu škodlivin z ovzduší
- Workshop Potraviny v čase jsou potraviny, na které se vyplatí počkat, ve spolupráci s Ústavem analýzy chemie potravin Technologické fakulty Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně
- Workshop pivovarská laboratoř, ve spolupráci s pivovarem Radegast
- Živá ukázka Jak dlouho trvá výcvik starokladrubských koní pro službu u police? Ve spolupráci s Městskou policií Ostrava
- Přednáška Světla a stíny regenerace starokladrubského vraníka, Eva Jurečková
- Komentovaná ukázka Paul Kupelwieser a jeho doba: vídeňská kulinární zastavení – Irena Korbelářová
- Přednáška Záchrana starých krajových odrůd v Poodří, Tony Skřipčák
- Online Retrogastronomie – vídeňská kuchyně, Irena Korbelářová
- Online Staré krajové odrůdy v našem okolí, Tony Skřipčák

4.4.6 Resortní dny

Projekt Resortních dnů pokračoval v NZM i v roce 2021 na všech pracovištích muzea. V rámci Resortních dnů získávají partneři muzea první neděli v měsíci možnost vstupu zdarma do expozic muzea, a to v hodnotě rodinné vstupenky. Resortní dny probíhají od roku 2016 v Praze, od roku 2017 na ostatních pracovištích.

4.5 Akce

Významnou aktivitou muzea jsou popularizační akce pro veřejnost, kterých NZM pořádá každoročně několik desítek. Stěžejní osu tvoří akce mapující významné události zemědělského roku, například zabijačky, masopust, dožínky. Každoročně jsou doplňovány a rozšiřovány například o tematické dny, jako je lesnický nebo bylinkový a další akce s návštěvnickým potenciálem. Národní zemědělské muzeum se účastní celorepublikových akcí, jako je Festival muzejních nocí a Pražská muzejní noc, Brány památek dokořán, Noc vědců a podobně. V rámci akcí pro veřejnost pořádá muzeum přednášky, workshopy, dílničky, hudební či divadelní vystoupení, program doplňují i trhy s možností koupit si sezonní či regionální potraviny a produkty. V rámci akcí mají návštěvníci v ceně vstupenky i prohlídku expozic muzea. Rok 2021 byl, podobně jako rok 2020, silně postížen pandemií Covid-19. NZM tam často muselo akce přesouvat, některé rušit, některé obsahově měnit a také se přizpůsobovat protiepidemickým opatřením. I tak se v roce 2021 podařilo uspořádat celkem 89 větších či menších akcí pro veřejnost.

Tab. 5. Počet akcí na jednotlivých pobočkách.

pobočka	akce
Praha	23
Čáslav	8
Kačina	36
Ohrada	8
Valtice	2
Ostrava	12
Celkem	89

Přehled akcí

Přehled akcí v roce 2021, rušení, náhradní termíny a realizace. Soupis akcí neevduje jednotlivá divadelní představení na Kačině a Ohradě.

Místo	Název	Termín	stav
Čáslav	Den bezpečnosti	IV/2021	ZRUŠENO
Čáslav	Autokino – Princezna zakletá v čase	10. 4. 2021	ZRUŠENO
Čáslav	Pradědečkův traktor	5.–6. 6. 2021	ZRUŠENO
Čáslav	Plaketová jízda – veteráni	19. 6.	REALIZOVÁNO
Čáslav	Malování křídami	26. 6.	REALIZOVÁNO
Čáslav	Jóga v muzeu	14. 8.	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Čáslav	Dožínky – Pivní slavnosti	21. 8.	REALIZOVÁNO
Čáslav	Jóga v muzeu	18. 9.	REALIZOVÁNO
Čáslav	Muzejní noc – noční jízda	25. 9.	REALIZOVÁNO
Čáslav	Flott Cascaders team	9.– 10. 10	REALIZOVÁNO
Čáslav	Vánoční čas mezi traktory	27. 11.	ZRUŠENO
Čáslav	Slavnostní otevření depozitáře	30. 11.	REALIZOVÁNO
Kačina	Kačina Dokořán	10. 4. 2021	ZRUŠENO
Kačina	Jarní slavnosti na zámku Kačina	24. 4. 2021	ZRUŠENO
Kačina	Jarní putování se sv. Jakubem	15. 5. 2021	ZRUŠENO
Kačina	Výstava psů (OMS – K.Hora)	22. 5. 2021	PŘESUNUTO NA 6.7.
Kačina	Kačinské hry	29. 5. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Kačinské kořeny – Muzejní noc	29. 5. 2021	PŘESUNUTO NA 21.8. Noc na Kačině
Kačina	Víkend otevřených zahrad	4. 6. 2021	PŘESUNUTO na 12.6.
Kačina	Řetězové provázení	31. 5. – 4. 6. 2021	ZRUŠENO
Kačina	MAKAČÍNO – divadelní festival	5. – 16. 6. 2021	REALIZOVÁNO V TERMÍNU 12.– 13. 6.
Kačina	Koncert Michal Hrůza & symfonický orchestr	12. 6. 2021	PŘESUNUTO na 2022
Kačina	Víkend otevřených zahrad	12. 6.2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Kačina	Ukázka motocyklů Vespa	18. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Africký den	27. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Léto na Kačině	28. 6. – 30. 8. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Příměstské tábory	1. 7. – 15. 8. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Jóga	1. 7. – 2. 9. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Výstava psů (OMS – K.Hora)	06. 7. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Kačina	Jesus Christ Superstar – Kultura pod hvězdami	8. 7. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Děti ráje – Kultura pod hvězdami	9. 7. 2021	REALIZOVÁNO

Kačina	Čas růží – Kultura pod hvězdami	10. 7. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Slza – akustický koncert	10. 7. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Dracula – Kultura pod hvězdami	11. 7. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Ukázka historických automobilů Jaguar	11. 7. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Ples v dobových kostýmech	17. 7. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Dobré jídlo světa	18. 7. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Strašidlo canterwilské	24. 7. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Ukázka historických automobilů Porsche	24. 7. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Přadleny na Kačině + workshop předení	31. 7. – 1. 8. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Výtvarné sympozium na Kačině	2. 8. – 8. 8.	REALIZOVÁNO
Kačina	Šlechtická sídla v souznění	7. 8.2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Edith Piaf	10. 8. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Sedm pádů Honzy Dědka	11. 8. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	workshop k výstavě Jedu v jedu	19. 8. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Noc na Kačině	21. 8. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Cyrano z Bergeracu	26. 8. 2021	ZRUŠENO
Kačina	Jak důležité je býti (s) Filipem	27. 8. 2021	ZRUŠENO
Kačina	Festival KEFÍR	28.–29. 8. 2021	ZRUŠENO
Kačina	Vinobraní – Dožínky	11. 9. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Pohádkový les na Kačině aneb Z pohádky do pohádky	18. 9. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Nové trendy ve vzdělávání – workshop ředitelů ZŠ a SŠ	21. 9. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Koně na Kačině	3. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Historické mapování – workshop ředitelů katastr. Úřadů	3. 10.2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Zámecké čajování	30. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Mistři s klikou – workshop stavitelů a majitelů flašinetů	30. 10. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Kačina	Setkání u vánočního stromu a rozsvícení adv. svící	28. 11., 5. 12.,12. 12.,19 .12	REALIZOVÁNO
Kačina	Advent na zámku – adventní víkend	5. 12. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Zámecká oranžerie – z tropů na vánoční stůl aneb...	19. 12. 2021	REALIZOVÁNO
Kačina	Silvestrovské setkání	31. 12. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Letenské prase a Letenský masopust	23. 01. 2021	ZRUŠENO
Praha	Velikonoce v muzeu	25. 3. 2021	ZRUŠENO
Praha	Bylinkový den	17. 4. 2021	ZRUŠENO – nahradil TRH
Praha	Bylinkový trh	17. 5. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Májový trh	07. 5. 2021	ZRUŠENO

Praha	Farmářský trh	14. 5. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Letenský muzejní den	18. 5. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Farmářský trh	21. 5. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Máme otevřeno 2021	23. 5. 2021	REALIZOVÁNO na 20.6.
Praha	Medový den	23. 5. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Farmářský trh	28. 5. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Zemědělský den	3. 6. 2021	PŘESUNUTO na 1. 10.
Praha	Farmářský trh	4. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Farmářský trh	11. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Pražská muzejní noc	12. 6. 2021	ZRUŠENO
Praha	Farmářský trh	18. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Noc v muzeu	18. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Den zemědělství a potravinářství	18. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Máme otevřeno 2021	20. 6. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Praha	Den zemědělství a potravinářství	19. 6. 2021	PŘESUNUTO NA 18. 6.
Praha	Máme otevřeno 2021	20. 6. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Praha	Farmářský trh	25. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Malá slavnost lesa a dřeva	25. 6. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Prague Open House	7. – 8. 8. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Jedu v medu	4. 9. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Praha	Pražská muzejní noc	11. 9. 2021	NOVÝ TERMÍN – ZRUŠENO
Praha	Festival ABC	18. a 19. 9.	ZRUŠENO
Praha	Noc vědců	24. 9. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Zemědělský den	01. 10. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Praha	Za tajemstvím potravin aneb Víš, co jíš?	1. – 2. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Biojarmark	2. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Myslivecké slavnosti	23. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Letenská husa a Košt svatomartinského vína	13. 11. 2021	ZRUŠENO
Praha	Adventní dílny	7. 12. 2021	REALIZOVÁNO
Praha	Advent v muzeu	11. 12. 2021	NOVÁ AKCE – ZRUŠENO
Ohrada	Masopustní zabijačka	13. 2. 2021	ZRUŠENO
Ohrada	Křížáci	15.–16. 5. 2021	ZRUŠENO
Ohrada	Zlatá srnčí trofej	22. 5. 2021	ZRUŠENO
Ohrada	Muzejní noc – Ptáci	29. 5. 2021	PŘESUNUTO na 26.6.
Ohrada	Národní myslivecké slavnosti	26. 6. 2021	PŘESUNUTO na 31. 7.
Ohrada	Muzejní noc – Ptáci	26. 6. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Ohrada	Dětský myslivecký den	27. 6. 2021	PŘESUNUTO na 1.8.
Ohrada	Národní myslivecké slavnosti	31. 7. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Ohrada	Dětský myslivecký den	1. 8. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Ohrada	Pivovarnický den	8. 8. 2021	ZRUŠENO

Ohrada	Zahájení výstavy Země živitelka	27. 8. 2021	REALIZOVÁNO
Ohrada	Vorašský den	11. 9. 2021	REALIZOVÁNO
Ohrada	Mše sv. Eustacha	20. 9. 2021	REALIZOVÁNO
Ohrada	Lesnický den	9. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Ohrada	Rybářský den	28. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Ohrada	Advent v muzeu	12. 12. 2021	ZRUŠENO
Ostrava	Jarmark regionálních potravin	květen	ZRUŠENO
Ostrava	Ostravská muzejní noc 2021 – Zase jedeme	5. 6. 2021	PŘESUNUTO na 28.8.
Ostrava	Zase jedeme aneb víkendy spolu	5. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Ostrava	Setkání partnerů CSV	23. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Ostrava	Afterparty konference Noc vědců	24. 6. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Ostrava	Colours of Ostrava	14. – 17. 7. 2021	ZRUŠENO
Ostrava	Dožínky na Raduni – hospodářský rok	14. 8. 2021	duben ZRUŠENO, srpen REALIZOVÁNO
Ostrava	Ostravská muzejní noc 2021 – Zase jedeme	28. 8. 2021	NOVÝ TERMÍN – REALIZOVÁNO
Ostrava	Venkovské trojhalí	srpen	REALIZOVÁNO
Ostrava	Den zemědělství a potravinářství	11. 9. 2021	NOVÁ AKCE – ZRUŠENO
Ostrava	Večeře pro zaměstnance Ostravské univerzity	16. 9. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Ostrava	Restaurant Day / Trhy regionálních potravin	18. 9. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Ostrava	Noc vědců	24. 9. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Ostrava	Zemědělská technika v pohybu	25. 9. 2021	NOVÁ AKCE – ZRUŠENO
Ostrava	Dny evropského kulturního dědictví	Září	ZRUŠENO
Ostrava	Mezinárodní soutěž v zahrádkářských dovednostech dětí	1.10. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Ostrava	Mezinárodní den pro archeologii	16. 10. 2021	ZRUŠENO
Ostrava	Ostrava žije vínem	23. 10. 2021	REALIZOVÁNO
Ostrava	Svatováclavský hudební festival	20. 11. 2021	NOVÁ AKCE – REALIZOVÁNO
Valtice	Muzejní noc	11. 6. 2021	REALIZOVÁNO
Valtice	Muzejní dýňobraní	10. 9. 2021	REALIZOVÁNO
Valtice	Vinobraní v muzeu	Říjen 2021	ZRUŠENO

4.6 Muzeum on–line

I v roce 2021 pokračovalo muzeum v projektu V muzeu jako doma, on–line zpřístupnění muzea. S využitím aktuálních možností – redakčního programu webových stránek, YouTube kanálu, sociálních sítí, Indihu, tak ve spolupráci s kurátory a lektory muzea vzniká skládačka prezentací, krátkých filmů, on–line kvízů, receptů, článků, fotogalerií či on–line prohlídek a výstav, které přiblíží sbírku muzea i zemědělskou tematiku. Přístup k těmto informacím je pro návštěvníky přímo na webových stránkách muzea, prostřednictvím QR kódů současně v našich expozicích či návštěvnickém informačním systému. Projekt V muzeu jako doma vzdělává, popularizuje i baví, to vše s cílem vychovávat si vzdělané, informované a věrné návštěvníky.

4.7 Partnerství

V roce 2021 se NZM stalo členem České národopisné společnosti.

Někteří odborní pracovníci NZM jsou členy Agrárního odboru České akademie zemědělských věd. Předsedou tohoto odboru byl v roce 2021 zvolen Ing. Zdeněk Novák, generální ředitel NZM. Od 1. 1. do 31. 12. 2021 uzavřelo muzeum 5 memorand o spolupráci.

Memoranda o spolupráci – ostatní organizace

- VŠCHT
- NKP Vyšehrad
- Jihočeská zemědělská univerzita
- VŠE Fakulta podnikohospodářská
- Národní hřebčín Kladruby nad Labem/Slatiňany a NPÚ
- Ostravská univerzita
- Moravskoslezský kraj a statutární město Ostrava
- Černá louka s.r.o.
- Technotrasa – Moravian-Silesian Tourism

4.7.1 Příklady tuzemské partnerské spolupráce v roce 2021

Ústřední a kontrolní zkušební ústav zemědělský

Lektorské programy pro střední školy

Odborníci z ÚKZUZ zajišťovali cyklus přednášek pro střední školy v rámci doprovodného programu výstavy Lékaři rostlin. Témata přednášek byla zaměřena na aktuální užívání prostředků pro ochranu rostlin a aktuální hrozby invazních škůdců a chorob.

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

Projekt Co roste na poli

Realizace ukázkového pole na střešní terase, které přibližuje návštěvníkům rozmanitou škálu starých i vysoce moderních zemědělských plodin. Pole slouží jako doplňkový prostor pro komentované přednášky a lektorské programy. Pracovníci VÚRV v rámci projektu poskytují odborné konzultace, výběr a dodávku vhodných osiv, dohled nad prosperitou pěstovaných rostlin a odborné konzultace při přípravě informačních textů. Prezentace projektu na webu NZM a vzájemné sdílení na sociálních sítích.

EKO–KOM, a.s.

Recyklační koutek – vzdělávací programy z oblasti ekologické výchovy

Ve spolupráci se společností EKO–KOM, a.s., vznikly v NZM Praha speciální vzdělávací lektorské programy zaměřené na funkci obalů a správné třídění obalových odpadů. Pracovníci EKO–KOMu poskytli lektorům NZM Praha na výše uvedená témata odborné školení a zároveň dodali kvalitní tematické interaktivní pomůcky. Za období září – prosinec 2021 programy absolvovalo 160 dětských účastníků.

Českomoravská myslivecká jednota, z. s.

Vzdělávací program Myslet jako myslivec

Pracovníci ČMMJ provedli odbornou revizi a poskytli řadu cenných poznatků z praxe při přípravě nového lektorského programu Myslet jako myslivec pro expozici Myslivost v NZM Praha.

Myslivecké slavnosti v NZM Praha, Národní myslivecké slavnosti a Dětský myslivecký den v NZM Ohrada

Organizace popularizačních akcí pro odbornou i laickou veřejnost.

Zařízení služeb MZe

Spolupráce na akci Zemědělský den

ČAZV

Založení odboru agrárních dějin

Národní hřebčín Kladruby nad Labem

Prezentace výstav o kladrubské krajině, společná vstupenka, společné výzkumné projekty a ediční činnost

NPÚ – smlouva o spolupráci

Společná vstupenka Valtice

Územní odborné pracoviště v Ostravě – archeologické výzkumy, spolupráce v oblasti archeologie

Asociace kuchařů a cukrářů ČR

Kurzy vaření a Dynamická expozice v Gastrostudiu

V profesionálně vybaveném gastrostudiu Národního zemědělského muzea na pražské Letné probíhají ve spolupráci s Asociací kuchařů a cukrářů kurzy vaření pro veřejnost. AKC také prostřednictvím tréninků juniorských a seniorských Národních týmů, které se zde připravují na tuzemská i mezinárodní klání, nabízí návštěvníkům muzea možnost zhlédnout práci špičkových kuchařů.

Zemědělský výzkum Troubsko, s. r. o.

Poskytnutí čmelínu s živými čmeláky do areálu Kačina

Sládkova akademie

Kurzy vaření piva

Jednodenní kurz vaření piva pro veřejnost.

Město Znojmo

Smlouva o spolupráci, provozování Expozice pivovarnictví

Společné projekty

Obrázková statistika Réva vinná a chmel

Na přípravě koncepce a obsahu obrázkové statistiky se coby odborní garanti podílely organizace Ekovin – Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína o. s., Chmelařský institut s.r.o., Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. a Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

Noc vědců

Každoroční prezentace zemědělské vědy a výzkumu v rámci celorepublikové akce Noc vědců.

Účastníci v roce 2021: Agritec Plant Research s.r.o.; Česká akademie zemědělských věd; Státní pozemkový úřad; Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský; Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o.; Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.; Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.; Výzkumný ústav potravinářský Praha, v. v. i.; Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.; Výzkumný ústav veterinárního lékařství v. v. i.; Výzkumný ústav zemědělské techniky, v. v. i.; Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.; Zemědělský výzkum, spol. s r. o.

4.7.2 Síť zemědělských muzeí

Projekt Síť zemědělských muzeí sdružuje zemědělská muzea či provozovatele expozic se zemědělskou tematikou, a to i ta bez řádného statusu muzea. Síť zemědělských muzeí podporuje vzájemnou

spolupráci mezi muzejními odborníky, provozovateli zemědělských expozic a muzeí a lidmi, kteří se zabývají popularizací fenoménu zemědělství a venkovské krajiny. Členství je bezplatné pro každého bez ohledu na právní formu organizace. Iniciátorem a garantem projektu je Národní zemědělské muzeum, s. p. o., koordinátorem Sítě zemědělských muzeí je Jihočeské zemědělské muzeum, o. p. s. Muzea zapojená v této síti jsou představena na společném webu www.zemedelskamuzea.cz.

4.7.3 Děti a mládež do NZM zdarma

Ve snaze o zpřístupnění muzea široké veřejnosti i školním skupinám zachovalo NZM jakožto vzdělávací instituce vstupné do muzejních expozic pro děti a mládež do 18 let zdarma i v roce 2021, pouze s výjimkou Expozice pivovarnictví ve Znojmě, kde je provozovatelem muzea Znojemská beseda. Zpoplatněny byly také prohlídky s průvodci v zámeckých okruzích zámku Kačina. V rámci školních skupin platí zvýhodněné vstupné i pro středoškoláky starší 18 let. Muzeum se snaží být otevřenou institucí, která usiluje o to oslovit všechny generace a vychovat si a vzdělávat svého návštěvníka od těch nejmenších dětí.

4.7.4 Mimomuzejní prezentace

Kromě prezentační činnosti probíhající na jednotlivých pobočkách se Národní zemědělské muzeum věnuje i prezentaci muzea mimo své výstavní objekty. NZM využívá pro tyto příležitosti tematicky vhodné veletrhy, slavnosti, akce pro děti atd. Mimomuzejní prezentace nemá přímý vliv na hodnotící parametry muzea, kterými jsou zejména návštěvnost na jednotlivých pobočkách a příjmy ze vstupného, její dopad je dlouhodobý.

V roce 2021 se NZM zúčastnilo agrosalonu Země živitelka v Českých Budějovicích. V rámci rozsáhlé prezentace seznámilo návštěvníky s nově otevřenou pobočkou v Ostravě, dalšími výstavními budovami muzea, historickou zemědělskou technikou, výstavami a lektorskými programy a především se záměrem na vybudování nové výstavní budovy přímo na českobudějovickém výstavišti. Za účastní místopředsedy vlády Karla Havlíčka, ministra zemědělství Miroslava Tomana a dalších významných hostů proběhl slavnostní poklep na základní kámen. NZM Ohrada se úspěšně prezentovalo při zahájení turistické sezóny v Hluboké nad Vltavou, kdy ve spolupráci se spolkem Karlův Hrádek, MÚ Hluboká nad Vltavou a Lesy ČR vznikl komponovaný den na téma LES A LOV na Karlově Hrádku. Kromě lektorských programů byly prezentovány ukázky odborné činnosti kurátorů muzea (podsbírka Lesnictví) a vystaveny sbírkové předměty. NZM Ostrava se v roce 2021 prezentovalo tradičně na Dožínkách na zámku Raduň a také na akci Venkovské trojhalí v Trojhalí Karolína.

4.8 Mezinárodní spolupráce

AIMA

Národní zemědělské muzeum je od roku 2018 členem mezinárodního sdružení AIMA – mezinárodní asociace zemědělských muzeí, jejíž činnosti začala v roce 1966 na konferenci pracovníků zemědělských muzeí, která se konala v Zemědělském muzeu v Praze. Cílem sdružení je vzdělávání veřejnosti o přínosu zemědělství pro lidskou společnost a usnadnění dialogu mezi zemědělskými muzei po celém světě o aktuálních zemědělských tématech a objevech. AIMA propaguje zemědělská muzea po celém světě. AIMA je přidruženým členem ICOM. V roce 2021 probíhala komunikace s vedením AIMA o možnostech spolupráce a v listopadu 2021 v rámci konference Muzeum jako nástroj prezentace venkovského života, zemědělství a lesnictví vystoupil Ollie Douglas, prezident AIMA a kurátor sbírky univerzitního muzea Museum of English Rural Life, University of Reading.

ICOM – Inspekční cesta v rámci připravované Generální konference ICOM

V rámci přípravy Generální konference ICOM Prague 2022, proběhla 27. 8. 2021 inspekční cesta předsedů mezinárodních i národních výborů ICOM pořádaná Českým výborem. Delegace asi 50

muzejníků z celého světa navštívila muzea, ve kterých se budou konat tzv. Off site meetingy jednotlivých výborů v rámci programu konference. Jednou z navštívených institucí bylo také Národní zemědělské muzeum, kde se kromě jednání mezinárodních výborů pro muzejní management (INTERCOM) a vzdělávání muzejních pracovníků (ICTOP), uskuteční 22. 8. 2022 slavnostní zahájení celé Generální konference. Generální ředitel Národního zemědělského muzea přijal delegaci na střeše muzea a představil samotou instituci i prostory, kde budou 25. 8. 2022 výbory jednat, představil koncept gastrostudia a účastníci měli možnost ochutnat také tradiční české produkty. Delegace složená z mezinárodních zástupců muzeí shodně vyjádřila obdiv k úrovni muzejní práce v NZM. Inspekční cesta se konala v rámci Mezinárodního sympozia, které se koná vždy rok před organizací samotné konference.

Generální konference ICOM je pořádána Českým výborem ICOM v posledním srpnovém týdnu 2022 Praze a zavítá na ni přes 3 tisíce muzejních profesionálů z celého světa. Jelikož je NZM jedním ze spolupořadatelů této prestižní akce, probíhá již od května 2021 příprava na organizační a profesní zabezpečení této akce. V průběhu roku 2021 se pracovní tým NZM, jmenovaný generálním ředitelem, podílel na zajištění akce a postupně připravě celé konference ve spolupráci s Národním technickým muzeem a zejména Českým výborem ICOM. Národní zemědělské muzeum nabídne účastníkům Generální konference také návštěvu svých poboček v Ostravě a ve Valticích v rámci tzv. exkurzí 26. 8. 2022.

4.9 Medializace a mediální spolupráce

Základním informačním zdrojem při komunikaci je nadále tisková zpráva a také twitterový účet muzea, který vede tisková mluvčí. Tiskovou zprávu vydává NZM pro nové expozice či výstavy, před akcemi pro veřejnost i při dalších událostech, jako jsou např. zpráva před zahájením sezony, informace o projektech (např. IROP), vědecké konferenci, účasti na veletrhu či získání významného sbírkového předmětu. Muzeum medializovalo také muzeologická témata – například výročí sbírkových předmětů či osobností a další témata související s muzejní vědeckou činností.

Každá tisková zpráva je zveřejněna na webu muzea www.nzm.cz v sekci Pro média a současně rozepisována na jednotlivé adresy redakcí či novinářů. V roce 2021 vydalo Národní zemědělské muzeum celkem 55 tiskových zpráv. V rámci monitoringu tisku bylo sledováno 1 519 publikovaných zpráv o NZM. Díky pestré paletě informací se NZM podařil značný mediální zásah napříč médii (televize, rozhlas, zpravodajství, popularizační odborné časopisy).

K další medializaci využívá Národní zemědělské muzeum také sociální sítě, především Facebook, Instagram, Twitter a YouTube.

V roce 2021 využívala prostory NZM veřejnoprávní media, která zde uspořádala několik živě vysílaných debat na aktuální témata.

- 30. dubna proběhlo v NZM Kačina živé natáčení pořadu ČT24 Sečteno ze Středočeského kraje – Dopady pandemie na život v Česku.
- května Český rozhlas Plus Speciál Den s klimatem – vysílání z expozice Jede traktor v budově NZM Praha.
- června proběhlo v NZM Čáslav živé vysílání předvolební debaty Zelená země. – Debata se zástupci parlamentních stran z muzea zemědělské techniky v Čáslavi na téma zemědělství a životní prostředí.

V roce 2021 se Národnímu zemědělskému muzeu podařilo navázat významná mediální partnerství.

Česká televize

- Spolupráce s redakcemi pořadů – natáčení v prostorách muzea a s kurátory sbírek pro pořady Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli, Černé ovce, Události, Wifina, Studio 24 apod.

- Spolupráce s filmovou produkcí České televize – natáčení filmů a pohádek v areálu zámku Kačina. ČT Děčko – v létě 2021 se jednotlivé výstavní budovy NZM staly cílovou stanicí pro letní hru ČT Děčko – Zastav Nečas. NZM tak bylo zařazeno do portfolia doporučených turistických cílů.

Český rozhlas

- Partnerství a propagace hlavní výstavy Lékaři rostlin. Český rozhlas se stal hlavním partnerem této výstavy a poskytl zdarma prostor pro rozhlasový spot napříč svými stanicemi.
- Redakční podpora výstav – rozhovory s autory a kurátory, reportáže, soutěže o vstupenky apod. Šlo zejména o stanice Radio DAB Praha, Český rozhlas Region, Český rozhlas České Budějovice, Český rozhlas Brno – pravidelné nahrávání hlasových pozvánek na akce muzea
- Redakční podpora výstav a expozic v NZM, soutěže na webu a FB ČRo, Radio DAB Praha o vstupenky

Týdeník Zemědělec

- Dlouhodobá spolupráce, pravidelné okénko z muzea v každém vydání týdeníku

Internet a sociální sítě

Národní zemědělské muzeum spravuje webové stránky www.nzm.cz, na kterých představuje především své expozice, výstavy, akce a novinky z muzea. Vzhledem k epidemické situaci a uzavření muzea začátkem roku 2021 pokračovalo NZM na svém webu v projektu V muzeu jako doma, kde muzeum prezentuje vybrané sbírkové předměty, ale i celé expozice, a to formou virtuálních prohlídek, videí, fotogalerií, podcastů i online kvízů. Zpřístupňuje tak svou činnost vzdáleně všem uživatelům i v době uzavření muzeí.

Za rok 2021 zaznamenaly webové stránky Národního zemědělského muzea 216 232 unikátních návštěv, což je o 37,7% více než za předchozí rok 2020. Celkem bylo zaznamenáno 329 389 návštěv, což je o 38,7% více než za předchozí rok.

Národní zemědělské muzeum využívá ke své komunikaci i své účty na sociálních sítích Facebook, Instagram, Twitter, YouTube a LinkedIn. Na Facebooku spravuje NZM stránky jednotlivých poboček muzea, na Instagramu a Twitteru se muzeum prezentuje jako celek prostřednictvím účtů @Zemedelske_muzeum (Instagram) a @Zemedelske (Twitter).

Kurzy vaření v pražském gastrostudiu přibližuje Facebook profil Uvařeno v muzeu (@uvarenonzm). K vybraným aktivitám má muzeum zaregistrované další domény, například www.vedaprozemi.cz, www.resortnidny.cz, www.vmuzeujakodoma.cz. Kromě webových stránek muzea spravuje muzeum i webové stránky www.zemedelskamuzea.cz, kde prezentuje projekt Síť zemědělských muzeí.

NZM spravuje také vlastní YouTube kanál a profil na LinkedIn (National Museum of Agriculture).

5. PROVOZNĚ-EKONOMICKÁ AGENDA

5.1 Organizační struktura

5.1.1 Popis organizační struktury a vedoucí zaměstnanci

Národní zemědělské muzeum se primárně člení na sekce a pobočky. V čele každé pobočky stojí ředitel. Kromě hlavní výstavní a správní budovy v Praze 7 na Letné má muzeum pět poboček, Čáslav, zámek Kačina, zámek Ohrada, Valtice, Ostrava.

Vedoucí zaměstnanci (ředitelé, náměstkové) k 31. 12. 2021

Ing. Zdeněk Novák	generální ředitel (statutární orgán)
Ing. Jiří Houdek	náměstek pro řízení sekce prezentace a ředitel pobočky Praha
PhDr. Pavel Douša, Ph.D.	náměstek pro řízení sekce muzeologie
Ing. Dita Drozdová	náměstek pro řízení sekce provozně ekonomické

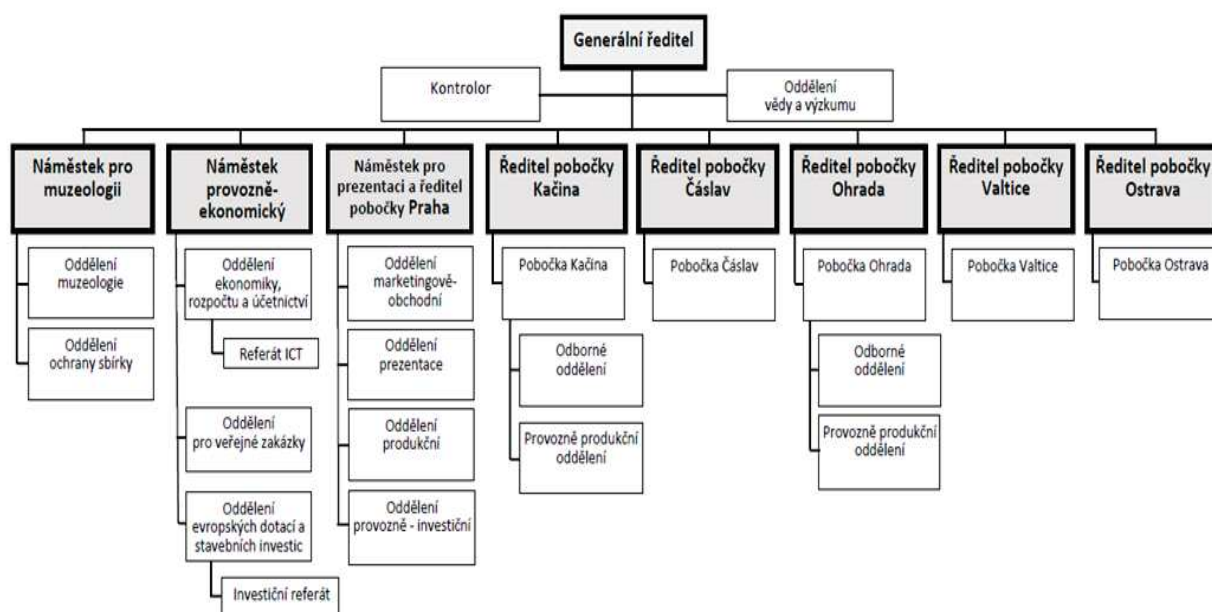
Ing. Vladimír Michálek
 PhDr. Pavel Douša, Ph.D.
 Ing. Jiří Houdek
 Mgr. Ivan Berger
 Ing. Vilém Křeček

ředitel pobočky Čáslav
 ředitel pobočky Kačina
 ředitel pobočky Ohrada
 ředitel pobočky Ostrava
 ředitel pobočky Valtice

5.1.2 Organizační schéma

Základními organizačními útvary NZM jsou sekce a pobočky, dalšími organizačními útvary NZM jsou oddělení, v jejichž čele stojí jmenovaný vedoucí zaměstnanec. V rámci organizační struktury mohou být zřízeny referáty, v čele referátu není jmenovaný vedoucí zaměstnanec, referát je řízen nadřízeným jmenovaným vedoucím zaměstnancem.

Organizační schéma v roce 2021

Organizační schéma NZM platné k 31. 12. 2021

5.2 Pracoviště

5.2.1 NZM Praha

Sekce provozně-ekonomická, sekce muzeologie, vědy a výzkumu, sekce prezentace a pobočka Praha

Kostelní 1300/44, Praha 7

Expozice: Zemědělství, Rybářství, Myslivost, Voda v krajině, Jede traktor, Laboratoř ticha, Objevovna, Gastronomie (gastrostudio, dětská gastronomie), Selský dvorek, Zahrada První republiky, Živá zahrada výhledů

Návštěvnost v roce 2021: 83 259

Situace v roce 2021

Národní zemědělské muzeum, pobočka Praha, je hlavní budovou, ve které sídlí mimo samotné pobočky Praha také vedení muzea, sekce muzeologie a vědy a výzkumu. Hlavní budova Národního zemědělského muzea stojí od roku 1939 v Praze na Letné, do užívání byla muzeu vrácena v roce 1995.

Mezi roky 2015–2018 prošla v souladu se strategií muzea procesem „Oživení“, jehož výsledkem bylo navrácení interiérů muzea do původního stavu dle návrhu Ing. arch. Milana Babušky, a zároveň vybudování nových moderních, popularizačních a atraktivních expozic.

Mezi návštěvnický nejúspěšnější expozice patří expozice: Jede traktor, Rybářství, Zemědělství, Dětská gastronomie, Zahrada 1. republiky nebo Život – zahrada výhledů.

Pro hlavní skupinu návštěvníků, z nichž velkou část představují rodiny s dětmi a školní skupiny, je v muzeu vytvořeno provizorní návštěvnické zázemí, tedy šatny, místo pro svačinku či muzejní občůdek, který je spravován externím provozovatelem. V roce 2021 byla dokončena projektová dokumentace na úpravu prostor v přízemí budovy za účelem vytvoření kvalitního zázemí pro návštěvníky. Muzeum má v plánu ve východní části přízemí budovy NZM Praha zrealizovat multifunkční sál, který splňuje moderní požadavky pro odborná i společenská setkávání. Dále v tomto prostoru vznikne účelný prostor šaten a plnohodnotný prostor pro občerstvení návštěvníků. Muzeum v souladu se strategií naplňovalo v roce 2021 spolupráci s externími institucemi a organizacemi. Ve spolupráci s VURV, v. v. i. bylo opět oseto políčko v expozici Život – zahrada výhledů na střeše muzea, které prezentuje původní zemědělské plodiny rostoucí na území České republiky. Na základě jednání se zřizovatelem vznikla v budově expozice Lesnictví, kterou realizoval podnik Lesy ČR, s. p.

Pobočka Praha v průběhu roku 2021 pokračovala v realizaci investičních akcí, jako byla akce „Interaktivní projekce v expozici Rybářství“ a „Stavební úpravy výstavních sálů ve 4.NP“. Byl také vybudován „Návštěvnický informační systém v budově NZM Praha“, který poskytuje nejen základní, ale i rozšířené, odborné informace pro návštěvníky. Dále v tomto roce byly dokončeny akce „Led nápis na atice jižní fasádě NZM Praha“ a „Rampa u zadního vstupu do budovy NZM Praha“. Expozice a výstavy Národního zemědělského muzea v souladu se svou strategií představuje šíří celého zemědělského oboru. Provoz muzea byl v roce 2021 ovlivněn pandemickou situací Covidu-19, kdy bylo muzeum do začátku května uzavřeno pro veřejnost a následně limitováno vládními protiepidemickými opatřeními.

5.2.2 NZM Čáslav

Čáslav, muzeum zemědělské techniky

Jeníkovská 1762, Čáslav

Expozice: Dřinu strojům? Dřinu strojům!

Návštěvnost v roce 2021: 20 047

Situace v roce 2021

Muzeum zemědělské techniky v Čáslavi je zaměřeno převážně na studium a zpřístupňování historické techniky používané v zemědělství. Fakticky jde o depozitární areál, který je částečně zpřístupněn veřejnosti. Pobočka je situovaná v areálu bývalého vojenského autoparku a skladu vojenské techniky Čáslav z konce 50. a počátku 60. let 20. století. Pobočka leží v katastrálním území města Čáslav, od města je areál oddělen čtyřproudovým obchvatem a od vlakového či autobusového nádraží je vzdálen cca 30 minut chůze. Rozsáhlý areál se skládá z 27 objektů na celkové ploše 11 ha, majitelem pozemků je Česká republika a Národnímu zemědělskému muzeu je příslušné s tímto majetkem státu hospodařit. V roce 2016 podalo Národní zemědělské muzeum v rámci programů IROP žádost na projekt vybudování provozně nízkonákladového depozitáře, v roce 2017 byla tato žádost schválena. Stavba byla dokončena v roce 2020 a následně v roce 2021 dovybavena mobilním regálovým systémem. Zároveň byla dokončena realizace termokomory, sloužící pro netoxickou likvidaci dřevokazného hmyzu.

Významným počinem pro snížení provozních nákladů bylo oddělení dešťové kanalizace od splaškové a vybudování suchého poldru. V návaznosti na rozsáhlé terénní úpravy bylo započato s realizací volnočasové zóny a přístupové komunikace k nově vybudované cyklostezce v těsné blízkosti muzea. Tato komunikace umožní nemotorizovaným návštěvníkům pohodlný přístup do areálu NZM, který byl doposud pro pěší, cyklisty a školní výpravy téměř neřešitelný.

5.2.3 NZM Kačina

areál Kačina, muzeum českého venkova

Svatý Mikuláš 51, Kutná Hora

Expozice: Život pod schody – zázemí služebnictva, O Inu, vlně, konopí,... 13 chotkovských komnat, Chotkovská knihovna, zámecké divadlo a kaple, Zámecký skleník, bylinková zahrada a konírna, Reprezentativní sály a knihovna, zámecká půda a lázeň, Příběh dřeva, Kačina na dotek, Království včel, Modely venkovských staveb, Zahrady a parky hraběcího rodu Chotků, Jak se stavěl zámek, Novodvorské panství, Konírna, Spagyrie, rostlinná alchymie.

Exterierové expozice: Ze života hmyzu, naučná stezka zámeckým parkem. Součástí parku je i skleník, zahrada léčivých rostlin a Učebna v lese.

V roce 2021 byly pro návštěvníky zámeckého parku připraveny dvě nové „terénní hry“ – Za tajemstvím zámeckého parku a vzdělávací program Stíny Kačiny.

Návštěvnost v roce 2021: 101 582. Pro pobočku Kačina se jedná o návštěvníký rekord v její historii, přestože sezona byla kvůli opatřením v epidemii Covid-19 značně omezená.

Areál Kačina je národní kulturní památkou a Evropsky významnou lokalitou soustavy NATURA.

Situace v roce 2021

Areál Kačina se rozkládá na téměř 60 hektarech. Naleznete zde krásný klasicistní zámek, rozlehlý zámecký park, zahradu léčivých rostlin, oranžerii, naučné stezky, drobné historické stavby či zajímavou faunu a floru. V prostorách zámku Kačina sídlí muzeum českého venkova, pobočka Národního zemědělského muzea. Zámek, který nechal postavit hrabě Jan Rudolf Chotek v letech 1806–1824, je ojedinělou ukázkou čistého empírového slohu. Rozlehlá křídla zámku skrývají jedinečnou Chotkovskou knihovnu, salony, historickou lékárnu a dobové zámecké divadlo. Návštěvníkům muzeum představuje nejen život na venkově, ale také život šlechty a jejího služebnictva v 19. století. V zámecké zahradě, vybudované ve stylu anglického přírodně-krajinářského parku, najdete skleník, bylinkovou zahrádku, naučnou stezku nebo unikátní projekt Otevřené knihovny, který zpřístupňuje cenné svazky místní knihovny pomocí QR kódů. Zámecký park je zároveň entomologicky významným územím, díky biotopům vzácných brouků páchníka hnědého a lesáka rumělkového patří mezi evropsky významné lokality v rámci soustavy NATURA 2000.

Zámek Kačina je jako turistický cíl atraktivní ve dvou rovinách, zámeckými expozicemi, a pak také expozicemi muzea, které se zaměřují na provozní a hospodářské zázemí celého sídla (Kačina byla samozásobitelským velkostatkem). Zámek je členěn na hlavní budovu s dvěma kolonádovými křídly a sousední budovy, kočárovnu se skleníkem a zahradní domek. Celý areál je obklopen anglickým přírodně-krajinářským parkem. Nejcennější dochovanou částí zámku je unikátní rodová Chotkovská knihovna s 36 450 svazky knih, která byla prohlášena movitou národní kulturní památkou. Zemědělská témata jsou na Kačině zastoupena zejména v expozici Život pod schody – zázemí služebnictva a ve výstavním patře.

NZM Kačina nabízí návštěvníkům nejen expozice a výstavy. Koná se tu řada akcí. V kapli, divadle i dalších zámeckých prostorách se odehrávají koncerty, divadelní a hudební festivaly či dětská a netradiční představení.

Téměř 140 dnů v roce 2021 se na Kačině mimo standardní muzejní povoz odehrával nějaký program pro návštěvníky. Oblíbené víkendové akce byly přizpůsobeny pandemické situaci. V roce 2021 byla také zprovozněna půjčovna kostýmů a vozíků pro děti, kterými si mohou zpestřit procházky po zámeckém parku. Nemałym přínosem pro návštěvnost je též filmová turistika. Kačina je oblíbenou destinací českých a zahraničních filmových štábů. Kromě vánoční pohádky se zde v roce 2021 točil například projekt HBO Oslo, filmy Bismarck, Nebezpečné známosti, The Cello a Last life. Velmi populární jsou na kačinském zámku i svatby a od loňského roku nabízí muzeum také možnost ubytování v nově zrekonstruovaných apartmánech přímo v areálu. Tyto krátkodobé pronájmy prostor fyzickým či právnickým osobám generovaly NZM příjem přes 2,4 mil. Kč.

5.2.4 NZM Ohrada

zámek Ohrada, muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství

Ohrada 17, Hluboká nad Vltavou

Expozice: Myslivost, Sallačova sbírka paroží, Sokolnictví, Rybářství, Sladkovodní akvária

Návštěvnost v roce 2021: 118 432

Zámek Ohrada je národní kulturní památkou.

Situace v roce 2021

Na jaře 2021 byly dokončeny stavební práce na předláždění a odvodnění prvního nádvoří. Celoročně se pracovalo na čištění a konzervaci sbírkových předmětů, zejména těch, které byly přesouvány mezi provizorními depozitáři a depozitářem Stodola.

Odborné oddělení pobočky se v rámci péče o sbírku soustředilo na zkvalitnění podmínek v depozitáři D 1 formou řízené teploty. Jednotlivé místnosti nyní dosahují normovaných stavů vlhkosti i stabilních teplot. Bylo dokončeno stěhování jednotlivých podsbírek do depozitáře D3 – stodola. Probíhaly rovněž inventury stavu zapůjčených sbírkových předmětů na jednotlivých výstavách. Byla zahájena první fáze restaurování souboru lesnických výučních listů a souboru parohového nábytku v Hodovním sále muzea.

Probíhala digitalizace sbírkových předmětů, muzeum také zakoupilo zařízení k novému směru muzejní práce odborných pracovníků, k založení a vybudování fondu orální historie. Po vypracování odborné metodiky práce pro jednotlivé kurátory NZM Ohrada bude zahájena činnost.

V roce 2021 pořádalo muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství opět mnoho zajímavých odborných akcí a výstav. Výstava Cesty sbírek již předznamenala významné výročí 180 let založení lesnického a loveckého muzea, které bude NZM Ohrada slavit v roce 2022. Po celou sezónu pokračovala i úspěšná zážitková lektorovaná výstava Les pramenů zaměřená na lesnictví a fenomén vody v krajině.

Pokračovaly cykly Malé galerie Ohrada a také drobného výstavního cyklu „Osobnost měsíce“ a „Sbírkový předmět měsíce“. Bohužel byla sezóna 2021 opět poznamenána na začátku i konci (duben, květen a říjen) opatřeními, spojenými s pandemií Covid-19, některé akce musely být zrušeny či změněn jejich tradiční termín. Situace se negativně promítla do celkové návštěvnosti.

Z plánovaných tematických akcí NZM Ohrada se uskutečnily i Národní myslivecké slavnosti, Vorařský den i Lesnický den a byla zahájena spolupráce s místním spolkem Karlův Hrádek, kdy se v rámci zahájení turistické sezóny úspěšně prezentovalo muzeum se svými lektorskými programy.

5.2.5 NZM Ostrava

Muzeum potravin a zemědělských strojů

Vítkovice 3033, 703 00 Ostrava – Vítkovice

expozice: depozitáře zemědělské techniky, Galerie českých potravin, Depozitář potravin

návštěvnost: 16 023

Situace v roce 2021

Rok 2021 měl představovat první ucelenou sezónu pro novou pobočku v Ostravě. Kvůli celospolečenským uzávěrám a protiepidemickým opatřením však muzeum zůstalo část roku zavřeno, omezení se dotkla i připravovaných akcí. NZM Ostrava otevřelo pro návštěvníky až 10. května. Ještě před květnovým otevřením připravili v NZM Ostrava první exteriérovou výstavu v prostorách před muzeem, v průběhu roku pak další tři panelové výstavy a aktualizovali a doplnili probíhající výstavu 50 let pivovaru Radegast v Nošovicích (dotyková obrazovka s kvízem a hrou, instalace dobové hospody, nové exponáty, např. rozkvasné válce). První sezóna byla také ve znamení akcí, které přilákaly velké množství návštěvníků (např. Ostrava žije vínem přes 900 platících). Důležitou událostí bylo také veřejné podepsání memoranda o spolupráci s Moravskoslezským krajem a statutárním městem Ostravou. Byla rozvíjena i spolupráce s dalšími subjekty, jež přináší nové projekty a výstupy (SZIF – Celostátní síť pro venkov, MAS v kraji, Slezská univerzita v Opavě, Ostravská univerzita, projekt CLAIRO, Český svaz

zahrádkářů, obec Vražné, Dolní oblast Vítkovice, Svatováclavský hudební festival). NZM čerpalo větší část provozní dotace z Moravskoslezského kraje a připravilo i další žádost, která řeší i finanční participaci na akcích a výstavě Zemědělství 4.0 v roce 2022. NZM Ostrava se stalo také součástí Technotrasy, projektu krajského destinačního managementu.

5.2.6 NZM Valtice (zahrnuje i referát Znojmo)

Muzeum vinařství, zahradnictví a krajiny

Náměstí Svobody 8, Valtice

Expozice: Národní expozice vinařství, Krajina Lednicko-valtického areálu, Tajemný život v půdě

Návštěvnost v roce 2021: 37 851

Expozice: Znojmo – Expozice pivovarnictví

Návštěvnost v roce 2021: 5 050

Situace v roce 2021

Muzeum vinařství, zahradnictví a krajiny je součástí komplexu budov, které patřily k zámecké hospodářské správě lichtenštejnských statků. NZM objekt získalo v roce 1985. Pracoviště bylo ve Valticích otevřeno v roce 1994, do roku 2001 k němu patřily pobočky na zámku v Lednici na Moravě a na Janově hradě. Charakteristickým rysem pobočky je její specializace na jednotlivá zahradnická odvětví, jako jsou vinařství, ovocnictví, zelinářství a květinářství, dále doplněná botanikou a životním prostředím. Muzeum poskytuje návštěvníkům informace a udržuje povědomí o zásadním vlivu zemědělství na udržení kulturní krajiny. Součástí sbírek muzea je knihovna Moravské zemědělské rady, která obsahuje cca 11 500 svazků převážně z konce 19. století a z první poloviny 20. století. Chloubou vinařské expozice je sbírka historických vinařských lisů, z nichž nejstarší pocházejí z počátku 18. století. NZM Valtice má společnou vstupenku se zámek Valtice.

Od r. 2020 běží pětiletá doba udržitelnosti projektu „Modernizace areálu a zefektivnění správy podsbírek“, v rámci kterého byly otevřeny tři zcela nové moderní expozice – Národní expozice vinařství, Krajina Lednicko-valtického areálu a Tajemný život v půdě. Došlo ke zlepšení podmínek uchování a uložení sbírkového fondu muzea v depozitářích. Rekonstrukcí prošla také střecha budovy a podkroví, vznikla malá expozice v půdních prostorách. Muzeum získalo novou pavlač ve dvorní části druhého nadzemního podlaží. Součástí modernizace bylo rovněž zpřístupnění expozic pro návštěvníky s omezenou mobilitou.

V červnu 2021 zasáhla jižní Moravu živelná pohroma v podobě silné bouře doprovázené tornádem a krupobitím. Poničena byla i budova NZM ve Valticích, což znamenalo poměrně zásadní opravy střechy, fasády, rozbitých oken a s tím související omezení provozu. Vzhledem k ohromným škodám, které tornádo na Břeclavsku a Hodonínsku napáchalo a k vytíženosti řemeslníků v širokém okolí, byla oprava budovy během na dlouhou trať. Veškeré opravy se však nakonec podařilo zrealizovat.

Z důvodu nepříznivé epidemiologické situace (Covid-19) byla sezóna zahájena o měsíc později (květen 2021), ovlivněna tím byla i návštěvnost a zájem o lektorské programy. Zrušeny byly některé významné akce, jako například Vinobraní v muzeu.

Pod pobočku Valtice je organizačně začleněna pobočka Znojmo, kde se nachází Expozice pivovarnictví. Ta je umístěna ve varně bývalého pivovaru, její technologické zařízení z roku 1930 bylo v roce 2010 prohlášeno kulturní památkou. Provozovatelem Expozice pivovarnictví je příspěvková organizace Města Znojma Znojmská beseda.

5.3 Ekonomická část

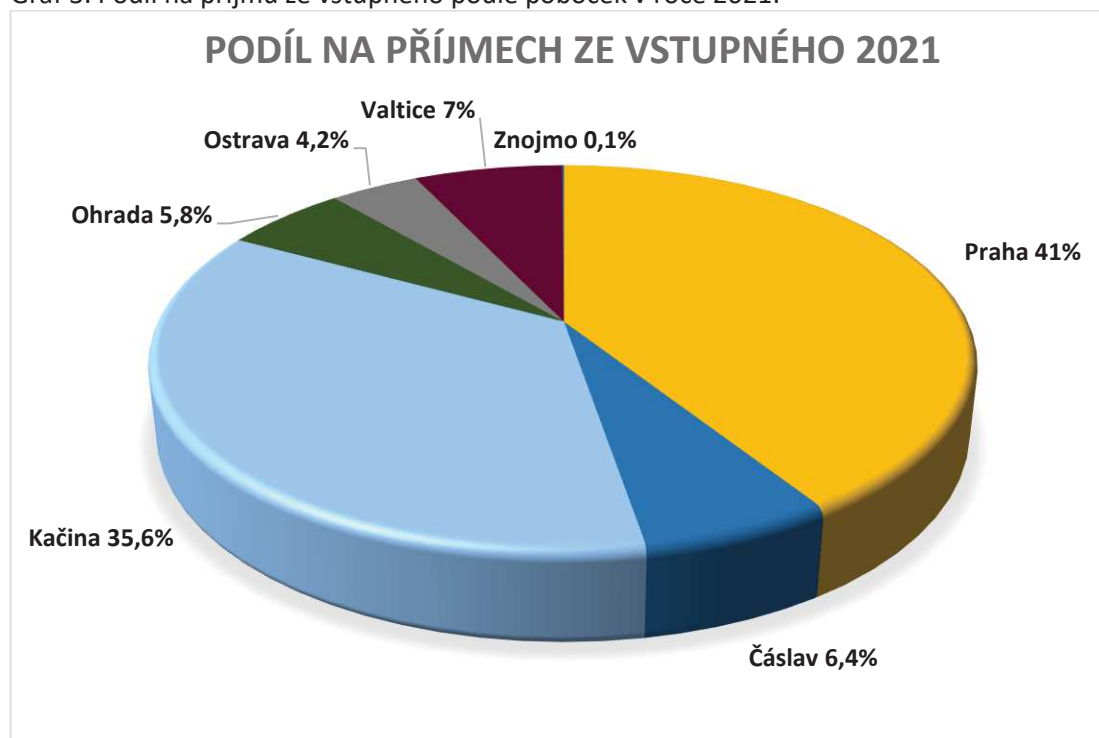
5.3.1 Příjmy ze vstupného

V roce 2021 činily příjmy ze vstupného na všech pobočkách NZM celkem 7 827 tis. Kč. Oproti roku 2020 se zvýšily o 1 107 tis. Kč.

Tab. 7. Přehled příjmů ze vstupného v roce 2021 podle poboček.

	Praha	Čáslav	Kačina	Ohrada	Ostrava	Valtice	Znojmo	Celkem
návštěvnost	83 259	20 047	101 582	118 432	16 023	37 851	5 050	382 244
příjmy ze vstupného v Kč	3 206 880	498 800	2 787 781	454 332	326 969	545 680	7 030	7 827 473
% podíl	41,0	6,4	35,6	5,8	4,2	7,0	0,1	

Graf 3. Podíl na příjmu ze vstupného podle poboček v roce 2021.

5.3.2 Evropské fondy a rekonstrukce na pobočkách

V roce 2021 NZM pokračovalo v realizaci projektu IROP Čáslav – „Provozně nízkonákladový depozitář NZM v Čáslavi“ s identifikačním číslem projektu CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001661. Neinvestiční způsobilé výdaje (vynaloženy na činnost externího projektového administrátora) byly ve výši 154 396,00Kč a investiční nezpůsobilé výdaje byly ve výši 23 274 350,00 Kč.

V první polovině roku 2021 byly investičními nezpůsobilými výdaji kryté práce na realizaci dodávky a instalace termokomory ve výši 3 938 550,00 Kč. Toto zařízení je určeno k ošetření sbírkových předmětů, kdy díky implementaci jedinečné technologie umožňuje netoxickou likvidaci dřevokazného hmyzu.

Investiční nezpůsobilé výdaje ve výši 19 335 800,00 Kč byly použity na dodávku kompaktních regálů depozitáře. Realizací dodávky kompaktních regálů došlo k přehlednému uložení vybraných sbírkových předmětů z podsbírek NZM, čímž je umožněna snadná správa, inventarizace i zpřístupnění předmětů badatelům. Pořízení kompaktních regálů tak bylo důležitým krokem pro dosažení cílů a indikátorů projektu IROP.

Dne 30. 11. 2021 byl slavnostně otevřen moderní provozně nízkonákladový centrální depozitář v Čáslavi. Depozitář slouží k uložení sbírkových předmětů 12 podsbírek NZM a knihovního fondu. Realizací projektu zajistilo NZM zvýšení ochrany sbírkových předmětů, efektivnější způsob jejich evidence i jejich zpřístupnění pro badatelské účely. Součástí objektu je rovněž konzervátorsko-restaurátorská dílna sloužící k montáži a demontáži historických zemědělských strojů. Slavnostním otevřením depozitáře byl projekt IROP úspěšně dokončen.

IROP Ostrava – projekt „Depozitárně – expoziční objekt NZM v Ostravě“ s identifikačním číslem projektu CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001664 se překlopil do fáze udržitelnosti, první zpráva o udržitelnosti s datem podání k 1. 2. 2022.

IROP Valtice – projekt „Modernizace areálu a zefektivnění správy podsbírek NZM Valtice“ s identifikačním číslem projektu CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001560 se překlopil do fáze udržitelnosti, první zpráva o udržitelnosti byla podána k 4. 5. 2021.

PŘEHLED O ČERPÁNÍ VÝDAJŮ Z FONDU REPRODUKCE MAJETKU

NZM Čáslav – zřízení dešťové kanalizace – I. ETAPA, náklady 1 225 470,55 Kč (včetně roku 2020).

V rámci uvedené akce došlo v areálu pobočky Čáslav k rozdělení stávající jednotné kanalizace na kanalizaci dešťovou a splaškovou. Akce byla provedena jako příprava pro budoucí zřízení vsakovací nádrže. Budoucí likvidací dešťových vod vsakováním na pozemku NZM dojde k úspoře nákladů za stočné.

NZM Čáslav – zřízení dešťové kanalizace – II. ETAPA, náklady 1 564 615,70 Kč (včetně roku 2020).

Uvedená investiční akce navázala na rozdělení areálové kanalizace, které bylo provedeno v rámci akce „NZM Čáslav – zřízení dešťové kanalizace – I. ETAPA“. V rámci této II. etapy byla realizována suchá vsakovací nádrž – poldr. Dále bylo provedeno napojení dešťové kanalizace do poldru. Akce byla ukončena v 11/2021 a zároveň, spolu s předchozí I. etapou, proběhla kolaudace.

NZM Kačina – oprava východní fasády centrálního objektu, hlavní průčelí, náklady 1 972 550,00 Kč.

V průběhu uvedené akce byla dokončena oprava východní fasády centrálního objektu na zámku Kačina. Oprava spolu s restaurátorskými pracemi probíhala pod dohledem a ve spolupráci se zástupci památkové péče. Při opravě byly odstraněny nevhodně použité novodobé materiály z předešlých let a fasáda byla obnovena v původním vzhledu za využití tradičních postupů a materiálů.

Další investiční akce v rámci investičních zdrojů z Ministerstva zemědělství probíhaly na pobočkách Ohrada a Praha.

Pobočka Ohrada

PO NZM – Budova a stavba OHRADA, číslo akce 129V022002030, čerpání ve výši 4 151 684,51 Kč;

V r. 2021 byla dokončena akce „NZM Ohrada – Odvodnění dešťových vod a úprava 1. nádvoří“. Investice v rámci akce byly využity na realizaci stavby, výkon technického dozoru investora a výkon koordinátora BOZP.

Projekt řešil odvedení dešťových vod ze střech a zpevněných ploch 1. nádvoří novou dešťovou kanalizací, osazení zemních zásuvkových boxů a opravu a obnovu dlážděných ploch. Realizací dešťové

kanalizace se snížilo zavlhání stěn zámku ze stran 1. nádvoří, opravou dlážděných ploch a instalací zásuvkových boxů se zlepšila přístupnost nádvoří a zkvalitnila možnost pořádání veřejných akcí.

V rámci přípravy pro podání projektů do IROP byla pořízena studie pro projekt České Budějovice, náklady 889 350,00 Kč.

Pobočka Praha

Pobočka Praha v roce 2021 čerpala investiční prostředky ze dvou investičních akcí č. 129V022002017 – Postupná realizace expozic NZM Praha 7 a č. 129V022002019 – Postupná obnova budovy muzea NZM Praha 7.

Akce č. 129V022002017 – Postupná realizace expozic NZM Praha 7 byla čerpána v celkové výši 8.301.504,09 Kč.

Na pobočce Praha byly realizovány začátkem roku 2021 stavební úpravy výstavních sálů ve 4.NP budovy NZM Praha. Touto realizací vznikl v prostorách pobočky nový výstavní sál s optimálním technickým vybavením jako je např. osvětlení, elektro, vzduchotechnika. Tento sál je využíván pro dlouhodobé výstavy a pro krátkodobé pronájmy.

Stávající expozice Rybářství byla doplněna o interaktivní 3D podlahovou projekci, která je pro návštěvníky atraktivním dynamickým prvkem. Celá projekce zobrazuje reálnou scénu z prostředí rybníka se zaměřením na rybářství v Čechách a Střední Evropě a reaguje na pohyb návštěvníků.

Dále byly zahájeny práce na projektové dokumentaci na posílení VZT v budově NZM Praha, přičemž předmětem návrh realizace VZT v administrativní části budovy NZM Praha na jižní straně, kde během roku, především v letních měsících, dochází k abnormálnímu přehřívání kanceláří.

Akce č. 129V022002019 – Postupná obnova budovy muzea NZM Praha 7 byla čerpána v celkové výši 2.640.197,74 Kč.

Z této akce byl dokončen návštěvnický informační systém pro NZM Praha. Jedná se ucelený systém pro návštěvníky, který prostřednictvím moderních technologií zajišťuje informační servis v odborné i popularizační úrovni.

Pro imobilní osoby byla realizovaná vyrovnávací rampy u západního vstupu do budovy NZM, pobočka Praha. Díky této vyrovnávací rampě je pohyb z budovy na dvůr jednodušší především pro maminky s kočárky.

V další části roku 2021 byl realizován LED nápis „Národní zemědělské muzeum“ na atice jižní fasády. Již v původním návrhu zpracovaným Ing. arch. Babuškou bylo počítáno s umístěním označení muzea na atice na jižní fasádě budovy. NZM se tak vrátilo k původnímu konceptu označení, avšak využilo moderních technologií pro oslovení většího počtu návštěvníků.

Současně se také v roce 2021 zpracovávala projektová dokumentace na realizaci rekonstrukce multifunkčního sálu v přízemí budovy NZM Praha. Multifunkční sál by měl být po rekonstrukci plně víceúčelový a tedy i atraktivní pro potenciální návštěvníky a nájemce. Účelem je vytvořit cenný prostor, který bude splňovat moderní požadavky pokrývající potřebu místa pro občerstvení návštěvníků, šaten návštěvníků a místa pro odborná i společenská setkávání.

NZM – ISO DPO NZM – *Restaurování loveckého kočáru (typu WOURTZ) – ISO D, č. akce 129V022002067*, čerpání ve výši 465 000,00 Kč;

V r. 2021 se na tuto akci čerpaly finanční prostředky, jež byly přiděleny na rok 2021 jako dotace Ministerstvem kultury ve výši 465 000,00 Kč na restaurování loveckého kočáru. Část finančních prostředků, jež přesahovala výši dotace, byla hrazeny z FRM NZM (35 000,00 Kč). Tato akce bude pokračovat i v roce 2022.

Neinvestiční dotace – dotace na ochranu měkkých cílů V roce 2021 čerpalo NZM neinvestiční dotace z dotačního okruhu Ministerstva kultury – Ochrana měkkých cílů. V rámci tohoto dotačního okruhu NZM úspěšně realizovalo následující dotační projekty:

Zpracování analýzy rizik a zabezpečení objektu měkkého cíle – Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

Výše poskytnuté dotace činila 1 800 000,00 Kč, vyčerpáno bylo 1 778 520,00 Kč, do SR bude vráceno 21 480,00 Kč. Projekt spočíval v sestavení podrobného souboru analytických a didaktických dokumentů obsahující konkrétní doporučení pro realizaci předmětu dotace.

Tvorba bezpečnostních plánů a bezpečnostních procedur – Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

Výše poskytnuté dotace činila 900 000,00 Kč, vyčerpáno bylo 898 520,00 Kč, do SR bude vráceno 1 480,00 Kč. Projekt spočíval v sestavení bezpečnostních a koordinačních plánů a procedur pro NZM (všechny jeho pobočky) s precizním vymezením zapojení jednotlivých aktérů dle matice zodpovědnosti.

Vytvoření a realizace periodického vzdělávacího a výcvikového programu pro objekty Národního zemědělského muzea, s. p. o.

Výše poskytnuté dotace činila 200 000,00 Kč, vyčerpáno bylo 199 589,50 Kč, do SR bude vráceno 410,50 Kč. Projekt spočíval v sestavení školících koncepčních materiálů a zaškolení pověřených pracovníků NZM s cílem udržovat a předávat nabytou kompetenci ochrany měkkých cílů v organizaci.

Organizace realizace cvičení k řešení mimořádné události pro objekty Národního zemědělského muzea, s. p. o.

Výše poskytnuté dotace činila 200 000,00 Kč, vyčerpáno bylo 199 589,50 Kč, do SR bude vráceno 410,50 Kč. Projekt spočíval v přípravě a provedení nábívkou mimořádné události v souladu s doporučeními analýzy za účelem ověření efektivity stanovených bezpečnostních a koordinačních plánů a ověření správnosti sestavení školících koncepčních materiálů a rovněž ověření pochopení vstřebaných informací po zaškolení pracovníků NZM v oblasti ochrany měkkých cílů v NZM.

Nákup neinvestičních hmotných bezpečnostních prostředků určených pro zvýšení odolnosti měkkého cíle Národního zemědělského muzea, s. p. o. – Pobočka Kačina

Výše poskytnuté dotace činila 77 590,00 Kč, vyčerpáno bylo 53 410,00 Kč, do SR bude vráceno 24 180,00 Kč. Projekt spočíval v nákupu bezpečnostních prostředků vycházejících z doporučení analýzy rizik a z bezpečnostních a koordinačních plánů. Výše čerpání byla ovlivněna situací na trhu poznamenanou Covid-19 krizí a dostupností prostředků na trhu či změně jejich ceny.

Nákup neinvestičních hmotných bezpečnostních prostředků určených pro zvýšení odolnosti měkkého cíle Národního zemědělského muzea, s. p. o. – Pobočka Ohrada

Výše poskytnuté dotace činila 33 040,00 Kč, vyčerpáno bylo 20 689,00 Kč, do SR bude vráceno 12 351,00 Kč. Projekt spočíval v nákupu bezpečnostních prostředků vycházejících z doporučení analýzy rizik a z bezpečnostních a koordinačních plánů. Výše čerpání byla ovlivněna situací na trhu poznamenanou Covid-19 krizí a dostupností prostředků na trhu či změně jejich ceny.

Nákup neinvestičních hmotných bezpečnostních prostředků určených pro zvýšení odolnosti měkkého cíle Národního zemědělského muzea, s. p. o. – Pobočka Ostrava

Výše poskytnuté dotace činila 46 100,00 Kč, vyčerpáno bylo 43 240,00 Kč, do SR bude vráceno 2 860,00 Kč. Projekt spočíval v nákupu bezpečnostních prostředků vycházejících z doporučení analýzy rizik a z bezpečnostních a koordinačních plánů. Výše čerpání byla ovlivněna situací na trhu poznamenanou Covid-19 krizí a dostupností prostředků na trhu či změně jejich ceny.

Nákup neinvestičních hmotných bezpečnostních prostředků určených pro zvýšení odolnosti měkkého cíle Národního zemědělského muzea, s. p. o. – Pobočka Praha

Výše poskytnuté dotace činila 34 520,00 Kč, vyčerpáno bylo 32 337,00 Kč, do SR bude vráceno 2 183,00 Kč. Projekt spočíval v nákupu bezpečnostních prostředků vycházejících z doporučení analýzy rizik a z bezpečnostních a koordinačních plánů. Výše čerpání byla ovlivněna situací na trhu poznamenanou Covid-19 krizí a dostupností prostředků na trhu či změně jejich ceny.

5.4 Hospodaření organizace

Celkové výnosy za rok 2021 byly v hlavní činnosti 158 291 tis. Kč, příspěvek od zřizovatele včetně příspěvku na vědu a výzkum 116 075 tis. Kč, z toho příspěvek zřizovatele na vědu byl 4 531 tis. Kč, dále příspěvek MK na projekty NAKI byl 3 861 tis. Kč.

Celkové náklady NZM za rok 2021 v hlavní činnosti byly 158 335 tis. Kč.

V roce 2021 byla z rozpočtu Moravskoslezského kraje poskytnuta dotace ve výši 790 tis. Kč na realizaci projektu „Zemědělské tradice na moravskoslezském pomezí“ v období roku 2020–2021.

Od Nadace barokního divadla zámku Český Krumlov byl poskytnut nadační příspěvek ve výši 70 000,- Kč, určený na restaurování části divadelní dekorace a doplnění technického zařízení provaziště divadla na zámku Kačina.

Dále NZM obdrželo finanční dar od Plzeňského prazdroje, a.s. ve výši 610 315,- Kč. Tento dar byl poskytnut výlučně za účelem realizace výstavy „50 let pivovar Radegast v Nošovicích“ na pobočce Ostrava a v roce 2021 bylo z tohoto daru čerpáno 72 tis. Kč.

Celkové výnosy v jiné činnosti byly ve výši 6 588 tis. Kč, z toho výnosy z pronájmu činily 5 032 tis. Kč. Náklady v jiné činnosti byly ve výši 5 996 tis. Kč.

Hospodářský výsledek je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a ziskem vytvořeným v jiné činnosti po zdanění a je v roce 2021 ve výši 548 tis. Kč.

5.5 Personální údaje

V roce 2021 bylo v NZM 90 přepočtených úvazků v rámci hlavní činnosti včetně zaměstnanců v projektech výzkumu z ministerstva kultury NAKI (2).

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky

za kalendářní rok 2021

státní příspěvkové organizace

Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

AHM s.r.o. je zapsaná u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 48759

Sídlo: Za Strahovem 339/20
169 00 Praha 6 – Břevnov
Telefon: +420 234 714 300
Datová schránka: xxhnqp3

www.aspekt.hm
Bankovní spojení:
152 491 291 / 0600
DIČ: CZ25089480

Kancelář: Palackého nám. 90
278 01 Kralupy nad Vltavou
Telefon: +420 315 721 436
Auditorská společnost č. 407

Identifikační údaje:

Obchodní firma: Národní zemědělské muzeum, s.p.o.
Sídlo: Kostelní 1300/44, 170 00, Praha 7
Identifikační číslo: 750 75 741
Právní forma: státní příspěvková organizace
Předmět činnosti: provozování muzea, pořádání výstav a expozic
Statutární orgán:
Generální ředitel: Ing. Zdeněk Novák

Auditorská firma: AHM audit s.r.o.
Za Strahovem 339/20, Praha 6 – Břevnov, PSČ 169 00
Oprávnění č. 407 Komory auditorů České republiky
Odpovědný auditor: Ing. Pavlína Prekopová
Oprávnění č. 2422 Komory auditorů České republiky

Přílohy:

- účetní závěrka za kalendářní rok 2021

AHM s.r.o. je zapsaná u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 48759

Sídlo: Za Strahovem 339/20
169 00 Praha 6 – Břevnov
Telefon: +420 234 714 300
Datová schránka: xxhnqp3

www.aspekt.hm
Bankovní spojení:
152 491 291 / 0600
DIČ: CZ25089480

Kancelář: Palackého nám. 90
278 01 Kralupy nad Vltavou
Telefon: +420 315 721 436
Auditorská společnost č. 407

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

k účetní závěrce

-pro zřizovatele státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o. (dále jen „Státní příspěvková organizace“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2021, výkazu zisku a ztráty, přehledu o změnách vlastního jmění a přehledu o peněžních tocích za rok končící k 31.12.2021 a přílohu této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o státní příspěvkové organizace jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv státní příspěvkové organizace Národní zemědělské muzeum, s. p. o. k 31.12.2021 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření a peněžních toků za rok končící 31.12.2021 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Státní příspěvkové organizace nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Za ostatní informace se považují informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statuární orgán Státní příspěvkové organizace.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky

nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Ostatní informace jsme do data naší zprávy neobdrželi, a proto se k nim nevyjadřujeme. Pokud po seznání s nimi usoudíme, že obsahují významnou (materiální) nesprávnost, jsme povinni předat tuto informaci zřizovateli Státní příspěvkové organizace.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán státní příspěvkové organizace je odpovědný za sestavení účetní závěrky, která podává věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Státní příspěvkové organizace povinen posoudit, zda je Státní příspěvková organizace schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán plánuje zrušení Státní příspěvkové organizace nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a

získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol statutárním orgánem.

- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Státní příspěvkové organizace relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Státní příspěvkové organizace uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Státní příspěvkové organizace trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Státní příspěvkové organizace trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Státní příspěvková organizace ztratí schopnost trvat nepřetržitě.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Praze dne 9.3.2022

Auditorská státní příspěvková organizace:

AHM audit s.r.o.
Oprávnění č. 407

Statutární auditor:

Ing. Pavlína Prekopová
Oprávnění č. 2422

Výkaz zisku a ztráty příspěvkové organizace

sestavený k 31.12.2021

(v Kč s přesností na dvě desetinná místa)

NACE	IČ
91.0	75075741

Název, sídlo, právní forma a předmět činnosti účetní jednotky

Národní zemědělské muzeum, s.

p. o.

Kostelní 44

Praha 7

170 00

Činnosti knihoven, archivů, muze

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			1	2	3	4
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A.	NAKLADY CELKEM		158 335 112.18	5 995 571.60	137 464 512.82	5 241 420.79
I.	Náklady z činnosti		158 301 213.59	5 995 571.60	137 440 090.11	5 241 420.79
1.	Spotřeba materiálu	501	6 017 298.29	60 003.30	4 530 670.14	32 052.97
2.	Spotřeba energie	502	6 092 792.14	177 102.16	5 700 064.37	122 870.44
3.	Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503				
4.	Prodané zboží	504		508 302.51		311 717.62
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506				
6.	Aktivace oběžného majetku	507				
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508				
8.	opravy a udržování	511	15 454 495.43	102 747.81	13 303 951.69	110 154.45
9.	Cestovné	512	385 813.89		312 034.00	
10.	Náklady na reprezentaci	513	113 876.69		82 526.31	
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516				
12.	Ostatní služby	518	29 451 704.67	457 542.15	21 520 697.57	333 010.54
13.	Mzdové náklady	521	50 104 507.00	3 384 515.00	47 429 909.00	3 265 378.00
14.	Zákonné sociální pojištění	524	15 820 158.70	1 237 274.30	15 301 999.22	984 692.55
15.	Jiné sociální pojištění	525	140 833.08	941.92	133 917.91	1 006.09
16.	Zákonné sociální náklady	527	1 130 564.82		962 642.00	
17.	Jiné sociální náklady	528	1 207 184.00		1 083 610.00	
18.	Daň silniční	531				
19.	Daň z nemovitostí	532	57 423.00		57 423.00	
20.	Jiné daně a poplatky	538	65 067.74		28 142.50	
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541				
23.	Jiné pokuty a penále	542	3 421.00			
24.	Dary a jiná bezúplatná předání	543				
25.	Prodaný materiál	544				
26.	Manka a škody	547				
27.	Tvorba fondů	548				
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	27 292 383.69	67 142.45	21 786 657.11	80 538.13
29.	Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	552				
30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	553				
31.	Prodané pozemky	554				
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555				
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	90 751.69		503 020.67	
34.	Náklady z odepsaných pohledávek	557			53 418.00	
35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	4 270 007.91		4 014 357.18	
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	602 929.85		635 049.44	
II.	Finanční náklady		33 898.59		24 422.71	
1.	Prodané cenné papíry a podíly	561				
2.	Úroky	562				
3.	Kurzové ztráty	563	321.76			
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564				
5.	Ostatní finanční náklady	569	33 576.83		24 422.71	
III.	Náklady na transfery					
1.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	571				
2.	Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery	572				
V.	Daň z příjmů					
1.	Daň z příjmů	591				
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595				

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
B.	VÝNOSY CELKEM		158 291 082.84	6 588 003.53	137 459 242.44	5 492 389.23
I.	Výnosy z činnosti		29 310 830.24	6 588 003.53	21 196 880.91	5 492 389.23
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601				
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	8 158 934.53	362 469.31	6 982 987.50	207 400.00
3.	Výnosy z pronájmu	603		5 031 813.60		3 994 874.36
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	11 250.00	681 613.44		427 797.25
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609				
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	671 682.13		361 121.06	
10.	Jiné pokuty a penále	642				
11.	Výnosy z vyřazených pohledávek	643				
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644	218 610.09		154 816.40	
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645				
14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646	25 578.00			
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647				
16.	Čerpání fondů	648	17 672 905.95		13 399 521.84	
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	2 551 869.54	512 107.18	298 434.11	862 317.62
II.	Finanční výnosy				213 913.10	
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661				
2.	Úroky	662				
3.	Kurzové zisky	663			10.10	
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664				
6.	Ostatní finanční výnosy	669			213 903.00	
IV.	Výnosy z transferů		128 980 252.60		116 048 448.43	
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671	128 980 252.60		116 048 448.43	
2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	672				
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ					
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		-44 029.34	592 431.93	-5 270.38	250 968.44
2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		-44 029.34	592 431.93	-5 270.38	250 968.44

IČO: 75075741
 Kapitola: 329
 Právní forma: Příspěvková organizace
 Okamžik sestavení: 17.02.2022 13:58:14
 Předmět činnosti: 91020

VÝKAZNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

MÚZO Praha s.r.o.

ROZVAHA

Sestavená k 31.12.2021

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Národní zemědělské muzeum, s.p.o.
 Kostelní 1300/44 , 17000 Praha 7 - Holešovice

Jméno a příjmení osoby odpovědné za sestavení: Dita Drozdová
 E-mail osoby odpovědné za sestavení: dita.drozdova@nzm.cz
 Telefon osoby odpovědné za sestavení: 607093334

			1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ (netto)
Položka	Název položky	Syntetický účet	BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
AKTIVA	AKTIVA CELKEM		1 459 035 784,36	212 523 963,64	1 246 511 820,72	1 324 741 673,90
A.	Stálá aktiva		1 137 992 234,64	210 978 376,73	927 013 857,91	904 984 843,67
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		12 230 697,97	9 207 891,46	3 022 806,51	3 125 887,51
A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.2.	Software	013	7 144 835,51	6 193 789,00	951 046,51	1 112 483,51
A.I.3.	Ocenitelná práva	014	2 848 517,00	1 149 080,00	1 699 437,00	1 966 258,00
A.I.4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	1 717 168,46	1 717 168,46	0,00	0,00
A.I.6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	180 000,00	147 854,00	32 146,00	38 146,00
A.I.7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	340 177,00	0,00	340 177,00	9 000,00
A.I.8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek		1 125 761 536,67	201 770 485,27	923 991 051,40	901 858 956,16
A.II.1.	Pozemky	031	68 739 953,18	0,00	68 739 953,18	68 739 953,18
A.II.2.	Kulturní předměty	032	8 759 601,00	0,00	8 759 601,00	8 418 033,00
A.II.3.	Stavby	021	793 901 277,67	83 219 857,64	710 681 420,03	685 949 554,46
A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	214 608 447,81	93 166 158,03	121 442 289,78	125 443 704,75
A.II.5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	197 652,80	14 287,00	183 365,80	196 553,80
A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	25 370 182,60	25 370 182,60	0,00	0,00
A.II.7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	14 184 421,61	0,00	14 184 421,61	13 111 156,97

			1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ (netto)
Položka	Název položky	Syntetický účet	BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
A.II.9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek		0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.5.	Termínované vklady dlouhodobé	068	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.	Dlouhodobé pohledávky		0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0,00	0,00	0,00	0,00
B.	Oběžná aktiva		321 043 549,72	1 545 586,91	319 497 962,81	419 756 830,23
B.I.	Zásoby		494 397,62	0,00	494 397,62	529 560,53
B.I.1.	Pořízení materiálu	111	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.2.	Materiál na skladě	112	0,00	0,00	0,00	193 814,94
B.I.3.	Materiál na cestě	119	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.4.	Nedokončená výroba	121	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.5.	Polotovary vlastní výroby	122	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.6.	Výrobky	123	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.7.	Pořízení zboží	131	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.8.	Zboží na skladě	132	484 397,62	0,00	484 397,62	325 745,59
B.I.9.	Zboží na cestě	138	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.10.	Ostatní zásoby	139	10 000,00	0,00	10 000,00	10 000,00
B.II.	Krátkodobé pohledávky		286 060 163,13	1 545 586,91	284 514 576,22	376 225 589,53
B.II.1.	Odeběratelé	311	121 161,75	62 184,00	58 977,75	183 250,40
B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	1 093 710,16	0,00	1 093 710,16	1 234 984,60
B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	209,58	0,00	209,58	209,58
B.II.6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0,00	0,00	0,00	0,00

			1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ (netto)
Položka	Název položky	Syntetický účet	BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
B.II.9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	7 500,00	0,00	7 500,00	0,00
B.II.10.	Sociální zabezpečení	336	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.11.	Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.12.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.13.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.15.	Daň z přidané hodnoty	343	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0,00	0,00	0,00	240 000,00
B.II.18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.30.	Náklady příštích období	381	659 391,83	0,00	659 391,83	791 558,89
B.II.31.	Příjmy příštích období	385	92 025,30	0,00	92 025,30	780,51
B.II.32.	Dohadné účty aktivní	388	281 603 633,39	0,00	281 603 633,39	373 757 272,55
B.II.33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	2 482 531,12	1 483 402,91	999 128,21	17 533,00
B.III.	Krátkodobý finanční majetek		34 488 988,97	0,00	34 488 988,97	43 001 680,17
B.III.1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.3.	Jiné cenné papíry	256	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.5.	Jiné běžné účty	245	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.9.	Běžný účet	241	33 190 357,93	0,00	33 190 357,93	41 592 049,13
B.III.10.	Běžný účet FKSP	243	1 028 748,04	0,00	1 028 748,04	1 037 952,04
B.III.15.	Ceniny	263	629,00	0,00	629,00	103 075,00
B.III.16.	Peníze na cestě	262	20 000,00	0,00	20 000,00	0,00
B.III.17.	Pokladna	261	249 254,00	0,00	249 254,00	268 604,00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
PASIVA	PASIVA CELKEM		1 246 511 820,72	1 324 741 673,90

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
C.	Vlastní kapitál		953 628 339,39	936 206 371,80
C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		928 056 127,91	905 737 580,30
C.I.1.	Jmění účetní jednotky	401	665 969 876,18	659 306 075,07
C.I.3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403	262 086 251,73	246 431 505,23
C.I.4.	Kurzové rozdíly	405	0,00	0,00
C.I.5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	0,00	0,00
C.I.6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	0,00	0,00
C.I.7.	Opravy předcházejících účetních období	408	0,00	0,00
C.II.	Fondy účetní jednotky		25 023 808,89	30 223 093,44
C.II.1.	Fond odměn	411	2 256 656,34	2 559 441,34
C.II.2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	913 927,04	1 037 498,04
C.II.3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	5 193 763,15	5 144 623,09
C.II.4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	72 092,01	225 527,73
C.II.5.	Fond reprodukce majetku, fond investic	416	16 587 370,35	21 256 003,24
C.III.	Výsledek hospodaření		548 402,59	245 698,06
C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		548 402,59	245 698,06
C.III.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0,00	0,00
C.III.3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	0,00	0,00
D.	Cizí zdroje		292 883 481,33	388 535 302,10
D.I.	Rezervy		0,00	0,00
D.I.1.	Rezervy	441	0,00	0,00
D.II.	Dlouhodobé závazky		100 000,00	4 593 000,00
D.II.1.	Dlouhodobé úvěry	451	0,00	0,00
D.II.2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0,00	0,00
D.II.4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	100 000,00	0,00
D.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459	0,00	0,00
D.II.8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	0,00	4 593 000,00
D.III.	Krátkodobé závazky		292 783 481,33	383 942 302,10
D.III.1.	Krátkodobé úvěry	281	0,00	0,00
D.III.4.	Jiné krátkodobé půjčky	289	0,00	0,00
D.III.5.	Dodavatelé	321	2 268 094,74	2 432 213,97
D.III.7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	23 636,31	161 844,15
D.III.9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0,00	0,00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
D.III.10.	Zaměstnanci	331	3 809 183,00	4 552 950,00
D.III.11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	0,00	2 707,50
D.III.12.	Sociální zabezpečení	336	1 353 608,00	1 904 644,00
D.III.13.	Zdravotní pojištění	337	592 293,00	822 256,00
D.III.14.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00
D.III.15.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00
D.III.16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	400 788,00	1 030 731,00
D.III.17.	Daň z přidané hodnoty	343	186 022,00	198 722,00
D.III.18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0,00	0,00
D.III.19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	0,00	0,00
D.III.20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	0,00	0,00
D.III.32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	281 775 755,25	370 243 699,59
D.III.35.	Výdaje příštích období	383	1 066 682,47	1 507 417,12
D.III.36.	Výnosy příštích období	384	129 253,02	141 512,00
D.III.37.	Dohadné účty pasivní	389	906 486,36	716 749,50
D.III.38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	271 679,18	226 855,27